

Σύσταση 757 του 1975, περί Διορισμού προσώπων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τις αρμοδιότητες των Ombudsmen.

Σύσταση R (85) 13/1985 "για τον θεσμό του Ombudsman", καλώντας τα κράτη να διορίσουν Ombudsmen σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ή σε ειδικούς τομείς της δημόσιας διοίκησης.

Ψήφισμα 80/1990, στο οποίο περιλαμβάνονται και οι Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Τοπικού Ombudsman.

Ψήφισμα 1959/2013 του Συμβουλίου της Ευρώπης , "Ενισχύοντας τον θεσμό του Συνηγόρου στην Ευρώπη".

Συνθήκη του Μάαστριχτ 1992 περί θεσμοθέτησεως European Ombudsman, Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής.

Χάρτης των Θεμελιωδών Ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύσταση 61/1999 για τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών διαμεσολαβητών/ombudsmen στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών.

Σύσταση 159 (2004) για τους περιφερειακούς διαμεσολαβητές.

Σύνταγμα της Ελλάδος 1975/1986/2001/2008

Άρθρα 14, 77 και 227 του Ν.3852/2010 , Πρόγραμμα "Καλλικράτης"

Ν. 3463/2006 Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

Ν.3854/2007 Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων

Ν.2717/1999 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας

Π.Δ 18/1989 Κωδικοποίηση νόμων για το ΣΤΕ

Π.Δ 361/2001 Κατανομή σε τμήματα των υποθέσεων του ΣΤΕ

Ν.2690/1999 Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας

Ν.1406/1983 Δικαιοδοσία Διοικητικών Δικαστηρίων

Ν.3979/2011 Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Ν.2472/1997 Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Άρθρο 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Ν.Δ 86/1969 Δασικός Κώδικας (βλ. και ν. 4280/2014)

Ν. 25/1975 Τέλη Ο.Τ.Α – Είσπραξη από Δ.Ε.Η

Ν.Δ 1080/1980 Μεταβολές της νομοθεσίας των εσόδων Ο.Τ.Α

Ν.Δ 496/1974 Λογιστικό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου – Συμβάσεις

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης

Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ε.Ε.

Σύνταγμα της Ελλάδος

Άρθρο 2

1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.
2. Η Ελλάδα, ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης, της δικαιοσύνης, καθώς και την ανάπτυξη των φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών.

Άρθρο 4

1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.
2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.
3. Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος.
4. Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους.
5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.
6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.
7. Τίτλοι ευγένειας ή διάκρισης ούτε απονέμονται ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.

Ερμηνευτική δήλωση: Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή

εκτός των ενόπλων δυνάμεων (*εναλλακτική θητεία*), από όσους έχουν *τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης* για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.

Άρθρο 5

1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει *ελεύθερα την προσωπικότητα του* και να *συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας*, εφόσον *δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη*.

2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν *την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων*.

Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο. Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας.

3. Η *προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη*. Κανένας δεν καταδιώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο περιορίζεται, παρά μόνο *όταν και όπως ορίζει ο νόμος*.

4. *Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν*. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με *απόφαση ποινικού δικαστηρίου*, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει.

5. Καθένας έχει *δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας*. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την *προστασία κάθε προσώπου έναντι των βιοϊατρικών παρεμβάσεων*.

Ερμηνευτική δήλωση: Στην απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας

ποινικής δίωξης, ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 5Α

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.

2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσης τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.

Άρθρο 8

Κανένας δεν στερείται χωρίς τη θέληση του το δικαστή που του έχει ορίσει ο νόμος. Δικαστικές επιτροπές και έκτακτα δικαστήρια, με οποιοδήποτε όνομα, δεν επιτρέπεται να συσταθούν.

Άρθρο 9Α

Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 10

1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν *το δικαίωμα*, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, *να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές*, οι οποίες είναι υποχρεωμένες *να ενεργούν σύντομα* κατά τις κείμενες διατάξεις και *να απαντούν αιτιολογημένα* σε εκείνον, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο.
2. Μόνο μετά την κοινοποίηση της τελικής απόφασης της αρχής στην οποία απευθύνεται η αναφορά, και με την άδεια της, επιτρέπεται η δίωξη εκείνου που την υπέβαλε για παραβάσεις που τυχόν υπάρχουν σ` αυτή.
3. *Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παράδοσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει.*

Άρθρο 14

1. Καθένας μπορεί να *εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους.*
2. *Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται.*
3. Η κατάσχεση εφημερίδων και άλλων εντύπων, είτε πριν από την κυκλοφορία είτε ύστερα από αυτή, απαγορεύεται. Κατ` εξαίρεση *επιτρέπεται η κατάσχεση, με παραγγελία του εισαγγελέα, μετά την κυκλοφορία:* α) για προσβολή της χριστιανικής και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας, β) για προσβολή του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας, γ) για δημοσίευμα που αποκαλύπτει πληροφορίες για τη σύνθεση, τον εξοπλισμό και τη διάταξη των ενόπλων δυνάμεων ή την οχύρωση της Χώρας ή που έχει σκοπό τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος ή στρέφεται κατά της εδαφικής ακεραιότητας του

Κράτους, δ) για άσεμνα δημοσιεύματα που προσβάλλουν ολοφάνερα τη δημόσια αιδώς, στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

4. Σ` όλες τις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου ο εισαγγελέας, μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από την κατάσχεση, οφείλει να υποβάλει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο, και αυτό, μέσα σε άλλες είκοσι τέσσερις ώρες, οφείλει να αποφασίσει για τη διατήρηση ή την άρση της κατάσχεσης, διαφορετικά η κατάσχεση αίρεται αυτοδικαίως. Τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναίρεσης επιτρέπονται στον εκδότη της εφημερίδας ή άλλου εντύπου που κατασχέθηκε και στον εισαγγελέα.

5. Καθένας ο οποίος θίγεται από ανακριβές δημοσίευμα ή εκπομπή έχει δικαίωμα απάντησης, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως *υποχρέωση πλήρους και άμεσης επανόρθωσης*. Καθένας ο οποίος θίγεται από υβριστικό ή δυσφημιστικό δημοσίευμα ή εκπομπή έχει, επίσης, *δικαίωμα απάντησης*, το δε μέσο ενημέρωσης έχει αντιστοίχως υποχρέωση άμεσης δημοσίευσης ή μετάδοσης της απάντησης. Νόμος ορίζει τον τρόπο με τον οποίο ασκείται το δικαίωμα απάντησης και διασφαλίζεται η πλήρης και άμεση επανόρθωση ή η δημοσίευση και μετάδοση της απάντησης.

6. Το δικαστήριο, ύστερα από τρεις τουλάχιστον καταδίκες μέσα σε μία πενταετία για διάπραξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, διατάσσει την οριστική ή προσωρινή παύση της έκδοσης του εντύπου και, σε βαριές περιπτώσεις, την απαγόρευση της άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος από το πρόσωπο που καταδικάστηκε, όπως νόμος ορίζει. Η παύση ή η απαγόρευση αρχίζουν αφότου η καταδικαστική απόφαση γίνει αμετάκλητη.

7. *Νόμος ορίζει τα σχετικά με την αστική και ποινική ευθύνη του τύπου και των άλλων μέσων ενημέρωσης και με την ταχεία εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων.*

8. *Νόμος ορίζει τις προϋποθέσεις και τα προσόντα για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.*

9. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πρέπει να γίνονται γνωστά, όπως νόμος ορίζει. Νόμος προβλέπει τα μέτρα και τους περιορισμούς που είναι

αναγκαίοι για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση. Απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής. Απαγορεύεται ειδικότερα η συγκέντρωση περισσότερων του ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής, όπως νόμος ορίζει. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσω ενημέρωσης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που αναλαμβάνει έναντι του Δημοσίου ή νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα την εκτέλεση έργων ή προμηθειών ή την παροχή υπηρεσιών. Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κάθε είδους παρένθετα πρόσωπα, όπως συζύγους, συγγενείς, οικονομικά εξαρτημένα άτομα ή εταιρείες. Νόμος ορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τις κυρώσεις που μπορεί να φθάνουν μέχρι την ανάκληση της άδειας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού και μέχρι την απαγόρευση σύναψης ή την ακύρωση της σχετικής σύμβασης, καθώς και τους τρόπους ελέγχου και τις εγγυήσεις αποτροπής των καταστρατηγήσεων των προηγούμενων εδαφίων.

Άρθρο 19

1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες ανεξάρτητης αρχής που διασφαλίζει το απόρρητο της παραγράφου 1.

3. Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9Α.

Άρθρο 20

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντα του, όπως νόμος ορίζει.
2. Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του.

Άρθρο 25

1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.
2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη.
3. Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται.
4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.

Άρθρο 87

1. Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία.
2. Οι δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους και σε καμία περίπτωση δεν υποχρεούνται να συμμορφώνονται με διατάξεις που έχουν τεθεί κατά κατάλυση του Συντάγματος.
3. Η επιθεώρηση των τακτικών δικαστών ενεργείται από δικαστές ανώτερου βαθμού καθώς και από τον Εισαγγελέα και τους Αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου, των δε εισαγγελέων από αρεοπαγίτες και εισαγγελείς ανώτερου βαθμού, σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου.

Άρθρο 94

1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει.
3. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια.
4. Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 95

1. Στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκουν ιδίως:
 - α) Η μετά από αίτηση ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή για παράβαση νόμου.
 - β) Η μετά από αίτηση αναίρεση τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει.
 - γ) Η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας που υποβάλλονται σ' αυτό σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους.
 - δ) Η επεξεργασία όλων των διαταγμάτων που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα.
2. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στοιχείου δ` της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφοι 2 και 3.
3. Κατηγορίες υποθέσεων της ακυρωτικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να υπάγονται με νόμο, ανάλογα με τη φύση ή τη σπουδαιότητα τους, στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δικάζει σε δεύτερο βαθμό, όπως νόμος ορίζει.
4. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Επικρατείας ρυθμίζονται και ασκούνται όπως νόμος ειδικότερα ορίζει.
5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.

Άρθρο 96

1. Στα *τακτικά ποινικά δικαστήρια* ανήκει η τιμωρία των εγκλημάτων και η λήψη όλων των μέτρων που προβλέπουν οι ποινικοί νόμοι.
2. Μπορεί με *νόμο*: α) να ανατεθεί και σε αρχές που ασκούν αστυνομικά καθήκοντα η εκδίκαση αστυνομικών παραβάσεων που τιμωρούνται με πρόστιμο, β) να ανατεθεί σε αρχές αγροτικής ασφάλειας η εκδίκαση των σχετικών με τους αγρούς πταισμάτων και των ιδιωτικών διαφορών που απορρέουν από αυτά.

Σ` αυτές τις δύο περιπτώσεις οι αποφάσεις που εκδίδονται υπόκεινται σε έφεση στο αρμόδιο τακτικό δικαστήριο, η οποία έχει ανασταλτική δύναμη.

3. Ειδικοί νόμοι ορίζουν τα σχετικά με δικαστήρια ανηλίκων, στα οποία επιτρέπεται να μην εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 93 παράγραφος 2 και 97. Οι αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών μπορεί να μην απαγγέλλονται δημόσια.

4. *Ειδικοί νόμοι ορίζουν:*

α) Τα σχετικά με τα στρατοδικεία, ναυτοδικεία και αεροδικεία, στην αρμοδιότητα των οποίων δεν μπορεί να υπαχθούν ιδιώτες.

β) Τα σχετικά με το δικαστήριο λειών.

5. Τα δικαστήρια του στοιχείου α` της προηγούμενης παραγράφου συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από μέλη του δικαστικού σώματος των ενόπλων δυνάμεων, που περιβάλλονται με τις εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας του άρθρου 87 παρ. 1 του Συντάγματος. Για τις συνεδριάσεις και αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 4 του άρθρου 93. Τα σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, καθώς και ο χρόνος που θα αρχίσει η ισχύς τους, ορίζονται με νόμο.

Άρθρο 98

1. Στην *αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου* ανήκουν ιδίως:

α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.

β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.

γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α` έλεγχο.

δ. Η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 73, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ορίζει ο νόμος.

ε. Η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παράγραφος 7.

στ. Η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων, καθώς και με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ`.

ζ. Η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκλήθηκε στο Κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρυθμίζονται και ασκούνται, όπως νόμος ορίζει.

Στις περιπτώσεις των στοιχείων α` έως δ` της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφοι 2 και 3.

3. Οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου για υποθέσεις της παραγράφου 1 δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 101Α

1. Όπου από το Σύνταγμα *προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία*, όπως νόμος ορίζει.

2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει.

Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και με επιδίωξη ομοφωνίας ή πάντως με την αυξημένη πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών της. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.

3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Άρθρο 102

1. *Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.* Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει *τεκμήριο αρμοδιότητας* για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.

3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.

4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που *συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας* και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από

σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.

5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος.

Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 120

1. Το Σύνταγμα αυτό, που ψηφίστηκε από την Ε` Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων, υπογράφεται από τον Πρόεδρο της, δημοσιεύεται από τον προσωρινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με διάταγμα που προσυπογράφεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και αρχίζει να ισχύει από τις ένδεκα Ιουνίου 1975.

2. *Ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους που συμφωνούν με αυτό και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων.*

3. *Ο σφετερισμός, με οποιονδήποτε τρόπο, της λαϊκής κυριαρχίας και των εξουσιών που απορρέουν από αυτή διώκεται μόλις αποκατασταθεί η νόμιμη εξουσία, οπότε αρχίζει και η παραγραφή του εγκλήματος.*

4. Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία."

Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε (Συνθήκη της Ρώμης 1957)

Άρθρο 8

(πρώην άρθρο 3, παράγραφος 2, της ΣΕΚ)

Σε όλες τις δράσεις της, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 10

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεών της, η Ένωση επιδιώκει να καταπολεμήσει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο 12

(πρώην άρθρο 153, παράγραφος 2 της ΣΕΚ)

Οι απαιτήσεις προστασίας του καταναλωτή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή άλλων πολιτικών και δραστηριοτήτων της Ένωσης.

Άρθρο 17

1. Η Ένωση σέβεται και δεν θίγει το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι εκκλησίες και οι θρησκευτικές ενώσεις ή κοινότητες στα κράτη μέλη.
2. Η Ένωση σέβεται επίσης το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο οι φιλοσοφικές και μη ομολογιακές οργανώσεις.
3. Η Ένωση διατηρεί ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις εκκλησίες και τις οργανώσεις αυτές, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή τους.

Άρθρο 18

(πρώην άρθρο 12 της ΣΕΚ)

Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους, *απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.*

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, δύνανται να λαμβάνουν *μέτρα* για την απαγόρευση των διακρίσεων αυτών.

ΝΔ 53/1974- Σύμβαση της Ρώμης περί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρον 2.

1. Το δικαίωμα εκάστου προσώπου εις την ζωήν προστατεύεται υπο του νόμου. *Εις ουδένα δύναται να επιβληθή εκ προθέσεως θάνατος, ειμή εις εκτέλεσιν θανατικής ποινής* εκδιδομένης υπο δικαστηρίου εν περιπτώσει αδικήματος τιμωρουμένου υπο του νόμου δια της ποινής ταύτης.
2. Ο θάνατος δεν θεωρείται ως επιβαλλόμενος κατα παράβασιν του άρθρου τουτου, *εις άς περιπτώσεις θα επήρχετο συνεπεία χρήσεως βίας καταστάσης*

απολύτως αναγκαίας: α) δια την υπεράσπισιν οιοδήποτε προσώπου κατα παρανόμου βίας, β) δια την πραγματοποίησιν νομίμου συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου, γ) δια την καταστολήν, συμφώνως τω νόμω, στάσεως ή ανταρσίας.

Άρθρον 5.

1. Παν πρόσωπον έχει *δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν*. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή εις ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: α) εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπο αρμοδίου δικαστηρίου, β) εάν υποβληθη εις κανονικὴν σύλληψιν ή κράτησιν λόγω ανυποταγής εις νόμιμον διαταγήν δικαστηρίου, ή εις εγγύησιν εκτελέσεως υποχρεώσεως οριζομένης υπο του νόμου, γ) εάν συνελήφθη και κρατήται όπως οδηγηθή ενώπιον της αρμοδίας δικαστικής αρχής εις την περίπτωσην ευλογου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα, ή υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχήν της ανάγκης όπως ούτος εμποδισθή απο του να διαπράξη αδίκημα ή δραπετεύση μετα την διάπραξιν τουτου, δ) εάν πρόκειται περι νομίμου κρατήσεως ανηλικου, αποφασισθείσης δια την επιτήρησιν της ανατροφής του, ή την νόμιμον κράτησιν του ίνα παραπεμφθή ενώπιον της αρμοδίας αρχής, ε) εάν πρόκειται περι νομίμου κρατήσεως ατόμων δυναμένων να μεταδώσωσι μεταδοτικήν ασθένειαν, φρενοβλαβούς, αλκοολισμού, τοξικομανους ή αλήτου, στ) εάν πρόκειται περι νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή υπο του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα ή εναντίον του οποιου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον *δέον να πληροφορήται κατα το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποιαν εννοεί*, τους λόγους της συλλήψεως του ως και πάσα διατυπουμένην εναντίον του κατηγορίαν.

3. Παν πρόσωπον συλληφθέν ή κρατηθέν, υπο τας προβλεπομένας εν παραγράφω Ιγ του παρόντος άρθρου συνθήκας οφείλει να παραπεμφθή συντόμως ενώπιον δικαστού ή ετέρου δικαστικού *λειτουργού νομίμως εντεταλμένου* όπως εκτελή δικαστικά καθήκοντα, έχει δε το δικαίωμα να

δικασθή εντός λογικής προθεσμίας ή απολυθή κατα την διαδικασία. Η απολυσις δύναται να εξαρτηθή από εγγύησιν εξασφαλίζουσιν την παράστασιν του ενδιαφερομένου εις την δικάσιμον.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τουτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επι του νομίμου της κρατήσεως του και διατάξη την απόλυσιν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατησεως.

5. Παν προσωπον θύμα συλλήψεως ή κρατήσεως υπο συνθήκας αντιθέτους προς τας ανωτέρω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανορθώσεως.

Αρθρον 13.

Παν πρόσωπον του οποιου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρουση συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπο προσώπων ενεργουντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.

Αρθρον 14.

Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη παρούση συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή *ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλης, χρώματος γλώσσης θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.*

Αρθρο 19 - Σύσταση του Δικαστηρίου

Προκειμένου να διασφαλισθεί ο σεβασμός των υποχρεώσεων που απορρέουν για τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη από την παρούσα Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα αυτής, συστήνεται Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του

Ανθρώπου, εφεξής αποκαλούμενο "το Δικαστήριο". Το Δικαστήριο λειτουργεί σε μόνιμη βάση.

N 2690/ 1999 Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 2 - Αυτεπάγγελτη ενέργεια της Διοίκησης

"Με την επιφύλαξη του επόμενου άρθρου, τα *διοικητικά όργανα οφείλουν να προβαίνουν, αυτεπαγγέλτως*, στις ενέργειες που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις εντός των οριζομένων, σχετικών, προθεσμιών. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται σχετική προθεσμία, η ενέργεια συντελείται εντός *ευλόγου χρόνου*, ο οποίος *δεν μπορεί να υπερβεί το τρίμηνο.*" (Το άρθρο 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ.1 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004) . Με την παρ.7 άρθρ.5 Ν.1943/1991,όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ.1 άρθρ.7 Ν.3242/2004,ΦΕΚ Α 102/24.5.2004, ορίζεται ότι: "7. Σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α), όπως ισχύουν, καταβάλλεται στον αιτούντα, από τον οικείο φορέα, πλήρης αποζημίωση. Η αποζημίωση αυτή αφαιρείται από το τυχόν, μεταγενεστερώς, επιδικαζόμενο ποσό, εφόσον γίνει δεκτή από το αρμόδιο δικαστήριο σχετική αγωγική απαίτηση, κατά τις περί αστικής ευθύνης διατάξεις."

Άρθρο 3 - Αιτήσεις προς τη Διοίκηση

1. Αίτηση του ενδιαφερομένου, για την έκδοση διοικητικής πράξης, *απαιτείται όταν το προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις.*

2. Ο ενδιαφερόμενος *μπορεί, πριν από την έκδοση της διοικητικής πράξης, να παραιτηθεί* από την αίτησή του χωρίς συνέπειες, εκτός αν υπάρχει ειδική αντίθετη ρύθμιση. *Ανάκληση της παραίτησης δεν μπορεί να γίνει.*

3. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων, χρησιμοποιούνται έντυπα αιτήσεων, τα οποία *χορηγούν υποχρεωτικώς οι δημόσιες αρχές, για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.* Στα έντυπα αναφέρονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του αιτήματος, οι εφαρμοστέες διατάξεις, τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος, καθώς και ο χρόνος μέσα στον οποίο θα δοθεί η απάντηση. *Αν ο ενδιαφερόμενος δηλώσει ότι δεν μπορεί να γράψει, ο αρμόδιος υπάλληλος, ύστερα από προφορική έκθεση του αιτήματος του ενδιαφερομένου, οφείλει να συντάξει ο ίδιος την αίτηση.*

"4. Τα στοιχεία της ταυτότητας που αναφέρονται στην αίτηση, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες, *αποδεικνύονται από το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο ή την άδεια οδήγησης ή το ατομικό βιβλιάριο υγείας όλων των ασφαλιστικών φορέων.*"

Το πρώτο εδάφιο της παρ.4 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 25 Ν.3731/2008,ΦΕΚ Α 263/23.12.2008.

Η ταυτότητα των αλλοδαπών αποδεικνύεται, στην περίπτωση πολιτών Κράτους- Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο, ενώ, στις άλλες περιπτώσεις, από το διαβατήριο, ή άλλο έγγραφο βάσει του οποίου επιτρέπεται η είσοδός τους στη Χώρα, ή τα έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές. Η ταυτότητα των νομικών προσώπων αποδεικνύεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις που ισχύουν στην έδρα τους. Όταν η αίτηση *δεν υποβάλλεται αυτοπροσώπως,* πρέπει να συνοδεύεται από *επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων.*

"Αιτήσεις για έκδοση διοικητικής πράξης που υποβάλλονται μέσω Κ.Ε.Π. τα οποία έχουν την ευθύνη ελέγχου των στοιχείων της ταυτότητας, θεωρείται ότι υποβάλλονται αυτοπροσώπως στην αρμόδια για την έκδοση της πράξης υπηρεσία".

Το εντός "" εδάφιο προστέθηκε με την παρ.7 του άρθρου 11 του Ν.3230/2004 (ΦΕΚ Α 44)

5. Γεγονότα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή από τα αντίστοιχα έγγραφα, αν ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά, γίνονται δεκτά βάσει *υπεύθυνης δήλωσης* του ενδιαφερομένου, η οποία και διατυπώνεται σε προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις έντυπο. Ίδια δήλωση υποβάλλεται και όταν τα στοιχεία του δελτίου ταυτότητας για την οικογενειακή κατάσταση, τη διεύθυνση της κατοικίας και το επάγγελμα έχουν μεταβληθεί.

«6α. Όταν για τη διεκπεραίωση υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά ή πιστοποιητικά που εκδίδονται από το δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και των οποίων η έκδοση δεν προϋποθέτει τη σύμπραξη του πολίτη, η αρμόδια υπηρεσία, εφόσον δεν συνυποβάλλονται από τον αιτούντα με την αίτησή του, τα αναζητεί με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο για την έκδοση της τελικής πράξης αυτεπαγγέλτως από τις οικείες υπηρεσίες.

«Αν ο πολίτης τηρεί ηλεκτρονική θυρίδα χρήστη της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης του Ελληνικού Δημοσίου, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να αναζητεί τα απαραίτητα για τη διεκπεραίωση της διαδικασίας έγγραφα, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις από τα αποθηκευμένα στην ηλεκτρονική θυρίδα χρήστη, εφόσον ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 2α του άρθρου 13 του ν. 4325/2015».

Το δεύτερο εδάφιο της περ.6α προστέθηκε με το άρθρο 33 Ν.4369/2016,ΦΕΚ Α 33/27.2.2016.

β. Για το σκοπό αυτόν τεκμαίρεται ότι παρέχεται σχετική εξουσιοδότηση από τον ενδιαφερόμενο, με την κατάθεση της αίτησής του.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του αρμόδιου, κατά περίπτωση, Υπουργού, καθορίζονται οι διαδικασίες στις οποίες δεν εφαρμόζεται η αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών, λόγω μεγάλου όγκου αιτήσεων ή άλλων λόγων που καθιστούν ιδιαίτερα δυσχερή την αυτεπάγγελτη αναζήτηση.

δ. Η αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών εφαρμόζεται επί αιτημάτων φυσικών και νομικών προσώπων.»

Η παρ.6,η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 5 παρ.2 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102 και τροποποιηθεί με το άρθρ.16 παρ.5 Ν.3448/2006 και το άρθρο 30 Ν.3731/2008, αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 12 παρ.1 Ν.4325/2015,ΦΕΚ Α 47/11.5.2015.Και άρθρ.8 ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004.

Άρθρο 4 - Διεκπεραίωση υποθέσεων από τη Διοίκηση

"1. α. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους *μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο.* Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία. *Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10), ακόμη, ημέρες.*

β. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, διαφορετική προθεσμία για τη διεκπεραίωση υποθέσεων, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σ' αυτήν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Όσον αφορά τον καθορισμό διαφορετικών προθεσμιών διεκπεραίωσης ορισμένων υποθέσεων των πολιτών από το Υπ.Οικονομίας

και Οικονομικών, από αυτές που αναφέρονται ανωτέρω βλέπε σχετικά ΥΑ 1097636/1212/0006Δ/3-10.12.2004 (ΦΕΚ Β' 1839/2004).

2. Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα: α) τους λόγους της καθυστέρησης, β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του, για την παροχή πληροφοριών και γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία."

Η παρ.1 ,όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.1 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ Α 44) καθώς και η παρ. 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 6 παρ.1 Ν.3242/2004,ΦΕΚ Α 102/24.5.2004.

Με το άρθρο 8 παρ.2 ΠΔ 114/2005,ΦΕΚ Α 165/30.6.2005,ορίζεται ότι:"2. Στην περίπτωση απώλειας φακέλου με υπαιτιότητα της υπηρεσίας, οι προθεσμίες για την τελική διεκπεραίωση του αιτήματος του πολίτη, όπως αυτές καθορίζονται στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 6 του ν.

3242/2004, αναστέλλονται για το χρονικό διάστημα που βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία ανασύστασης του φακέλου και μέχρι την οριστική ανασύστασή του, δηλαδή για χρονικό διάστημα 30 ημερών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, οπότε και είναι πλέον δυνατή η έκδοση της οριστικής διοικητικής πράξης".

"3.Οι υπηρεσίες απαλλάσσονται από τις κατά την παράγραφο 1 υποχρεώσεις αν το αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό."

Η παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ Α 44)

4. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, να χορηγούν αμέσως πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Αν η άμεση χορήγηση τούτων δεν είναι δυνατή, αυτά αποστέλλονται ταχυδρομικώς, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί. Η υποχρέωση αυτή δεν υφίσταται αν ο ενδιαφερόμενος, με την αίτησή του, δηλώσει ότι δεν

επιθυμεί την ταχυδρομική αποστολή και ότι θα παραλάβει τα έγγραφα αυτά αυτοπροσώπως ή με εξουσιοδοτημένον εκπρόσωπό του.

Σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ Α 4), ορίζεται ότι: " Το Κ.Ε.Π. οφείλει να διαβιβάζει στην αρμόδια υπηρεσία τις υποβληθείσες σ' αυτό αιτήσεις εντός της επομένης από της υποβολής τους ημέρας."

"5. Η υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται η αίτηση χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής όπου περιλαμβάνονται ο οικείος αριθμός πρωτοκόλλου, *η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης*, καθώς και η επισήμανση ότι, σε περίπτωση *υπέρβασης των χρονικών ορίων* που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, παρέχεται δυνατότητα αποζημίωσης κατά τις ρυθμίσεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 5 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50 Α`), όπως ισχύει.

6. Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, εφόσον υφίσταται σχετική εκκρεμής δίκη, καθώς και για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται εμφάνιση του ενδιαφερομένου ενώπιον συλλογικού οργάνου, και η μη προσέλευσή του οφείλεται σε υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους."

Οι παρ.5 και 6 προστέθηκαν με το άρθρο 6 παρ.2 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004.

Με την παρ.7 άρθρ.5 Ν.1943/1991, όπως αυτή αντικατα-στάθηκε με την παρ.1 άρθρ.7 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004, ορίζεται ότι: "7. Σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών που προβλέπονται στις διατάξεις του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α), όπως ισχύουν, καταβάλλεται στον αιτούντα, από τον οικείο φορέα, πλήρης αποζημίωση. Η αποζημίωση αυτή αφαιρείται από το τυχόν, μεταγενεστέρως, επιδικαζόμενο ποσό, εφόσον γίνει δεκτή από το αρμόδιο δικαστήριο σχετική αγωγική απαίτηση, κατά τις περί αστικής ευθύνης διατάξεις."

Σύμφωνα με το άρθρο 31 Κώδ. Ελληνικής Ιθαγένειας, ο οποίος κυρώθηκε με το Ν.3284/2004, ΦΕΚ Α 217/10.11.2004: " Οι προθεσμίες του άρθρου 4 του Ν.

2690/1999 δεν ισχύουν για υποθέσεις που αφορούν κτήση,αναγνώριση,απώλεια και ανάκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας".

Κατά άρθρο 7 παρ.2 Ν.4325/2015,ΦΕΚ Α 47/11.5.2015:"2. Στο τέλος του άρθρου 4 του Ν.2690/1999 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής: «Οι Διευθύνσεις Διοικητικού των υπηρεσιών της παραγράφου 1 έχουν υποχρέωση έγγραφης ενημέρωσης των αιτούντων υπαλλήλων για την πρόοδο υποθέσεων σχετικών με θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης που εκκρεμούν ενώπιόν τους εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1, εφόσον δεν έχει διεκπεραιωθεί η υπόθεσή τους εντός της ως άνω προθεσμίας.»

Άρθρο 5 - Πρόσβαση σε έγγραφα

1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, *ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.*

2. Οποιος *έχει ειδικό έννομο συμφέρον* δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των *ιδιωτικών εγγράφων* που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την *ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου*, ή *αν παραβιάζεται απόρρητο* το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να *δυσχεράνει ουσιαδώς την έρευνα* δικαστικών,"διοικητικών,"αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

Η λέξη "διοικητικών" προστέθηκε στην παρ.3 με την παρ.2 άρθρ,8 Ν.2880/2001,ΦΕΚ Α 9/30.1.2001.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται : α) με *μελέτη* του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με *χορήγηση αντιγράφου*, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. *Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με τη βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για το σκοπό αυτόν.*

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν *δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.*

"6. *Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά τις παραγράφους 1 και 2 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες.*"

Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ Α 44)

Άρθρο 6 - Προηγούμενη ακρόαση του ενδιαφερομένου

1. Οι διοικητικές αρχές, πριν από κάθε ενέργεια ή μέτρο *σε βάρος* των δικαιωμάτων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου, οφείλουν *να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικώς, ως προς τα σχετικά ζητήματα.*

2. Η κλήση προς ακρόαση είναι *έγγραφη*, αναφέρει τον τόπο, την ημέρα και την ώρα της ακρόασης, προσδιορίζει δε το αντικείμενο του μέτρου ή της ενέργειας. *Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης.* Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη. Η τήρηση της προαναφερόμενης διαδικασίας, καθώς και *η λήψη υπόψη των απόψεων του ενδιαφερομένου, πρέπει να προκύπτουν από την αιτιολογία της διοικητικής πράξης.* Το υιοθετούμενο μέτρο πρέπει να λαμβάνεται μέσα σε *εύλογο χρονικό διάστημα* από την ακρόαση του ενδιαφερομένου.

3. Αν η άμεση λήψη του δυσμενούς μέτρου είναι αναγκαία για *την αποτροπή κινδύνου ή λόγω επιτακτικού δημόσιου συμφέροντος*, είναι, κατ' εξαίρεση,

δυνατή η, χωρίς προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου, ρύθμιση. Αν η κατάσταση που ρυθμίστηκε είναι δυνατόν να μεταβληθεί, η διοικητική αρχή, μέσα σε χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών, καλεί τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, οπότε και προβαίνει σε τυχόν νέα ρύθμιση. Αν η πιο πάνω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το μέτρο παύει αυτοδικαίως, και χωρίς άλλη ενέργεια, να ισχύει.

4. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι σχετικές με τη δυσμενή διοικητική πράξη διατάξεις προβλέπουν δυνατότητα άσκησης διοικητικής προσφυγής.

Άρθρο 7 - Αμεροληψία των διοικητικών οργάνων

1. Τα διοικητικά όργανα, *μονομελή ή συλλογικά*, πρέπει να παρέχουν *εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης* κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

2. Τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων, οφείλουν να *απέχουν* από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε *λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης* εφόσον : α) η *ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης*, ή β) *είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατα` ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερόμενους*, ή γ) *έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.*

3. Το όργανο ή το μέλος του συλλογικού οργάνου, εφόσον κρίνει ότι συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος που επιβάλλει την αποχή του, *οφείλει να το δηλώσει αμέσως στην προϊστάμενη αρχή* ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, αντιστοίχως, και να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια. Στις περιπτώσεις αυτές, η προϊστάμενη αρχή, ή το συλλογικό όργανο, αποφαινεται το ταχύτερο δυνατόν.

4. *Αίτηση εξαίρεσης μονομελούς οργάνου, ή μέλους συλλογικού οργάνου, μπορούν να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.* Η αίτηση υποβάλλεται στην προϊστάμενη αρχή, ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, ή στο αποφασίζον όργανο, κατά περίπτωση. Κατά τα

λοιπά, εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή τα οριζόμενα στην τελευταία περίοδο της προηγούμενης παραγράφου.

5. Η εξαίρεση μπορεί να διατάσσεται *και αυτεπαγγέλτως* από την προϊστάμενη αρχή ή το συλλογικό όργανο.

6. Τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση που δηλώνεται αποχή, ή ζητείται η εξαίρεση, τόσων μελών συλλογικού οργάνου ώστε τα απομένοντα να μη σχηματίζουν την κατά την παρ. 1 του άρθρου 14 *απαρτία*.

Άρθρο 10 - Προθεσμίες προς ενέργεια

1. Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης, αναφοράς, δήλωσης ή άλλου εγγράφου του ενδιαφερομένου, καθώς και για οποιαδήποτε άλλη ενέργειά του είναι *αποκλειστικές*, εκτός αν χαρακτηρίζονται *ενδεικτικές* από τις διατάξεις που τις προβλέπουν.

2. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί, μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, να υποβάλει την αίτησή του ή άλλο έγγραφο με *μηχανικό μέσο* εφόσον το μέσο τούτο αφήνει αποτύπωμα που καθιστά αναμφίβολη την αναγνώριση του μηχανήματος αποστολής και παραλαβής, καθώς και της ημερομηνίας και ώρας αποστολής και παραλαβής. Στη συνέχεια όμως οφείλει να υποβάλει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3 και 11, το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας, έγγραφο, που φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του και έχει όμοιο περιεχόμενο με αυτό το οποίο παρέλαβε, με το μηχανικό μέσο, η υπηρεσία.

3. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει το έγγραφό του με αποστολή συστημένης επιστολής εφόσον δεν το αποκλείουν οι σχετικές ειδικές διατάξεις. Στις περιπτώσεις αυτές, ως ημερομηνία υποβολής *θεωρείται εκείνη της κατάθεσης της επιστολής στην ταχυδρομική υπηρεσία*.

4. Αν οι διατάξεις επιβάλλουν τη *συνυποβολή πιστοποιητικών, δικαιολογητικών ή άλλων δημόσιων εγγράφων και αυτά δεν συνυποβάλλονται για λόγους που αφορούν την αρμόδια για την έκδοσή τους διοικητική αρχή, αρκεί η εμπρόθεσμη υποβολή του εγγράφου του ενδιαφερομένου*. Στην περίπτωση

αυτή, πρέπει στο υποβαλλόμενο από τον ενδιαφερόμενο έγγραφο να γίνεται μνεία του λόγου της μη συνυποβολής των δημόσιων εγγράφων, τα οποία, πάντως, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει όταν εκλείψει η αιτία που κατέστησε αδύνατη τη συνυποβολή τους. 5. Οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός αν από τις διατάξεις που τις προβλέπουν προκύπτει ότι είναι αποκλειστικές. *Οι προθεσμίες για την έκδοση ατομικών διοικητικών πράξεων, δυσμενών για το πρόσωπο το οποίο αφορούν αμέσως, είναι αποκλειστικές.*

"6. Υπέρβαση των προθεσμιών συγχωρείται σε περίπτωση *ανώτερης βίας*, καθώς και όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται τη συνδρομή γεγονότων *γνωστών* στην υπηρεσία."

Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 6 παρ.3 Ν.3242/2004, ΦΕΚ Α 102/24.5.2004.

Με το άρθρο 8 παρ.2 ΠΔ 114/2005,ΦΕΚ Α 165/30.6.2005,ορίζεται ότι: "2. Στην περίπτωση απώλειας φακέλου με υπαιτιότητα της υπηρεσίας, οι προθεσμίες για την τελική διεκπεραίωση του αιτήματος του πολίτη, όπως αυτές καθορίζονται στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 6 του ν. 3242/2004, *αναστέλλονται για το χρονικό διάστημα* που βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία ανασύστασης του φακέλου και μέχρι την οριστική ανασύστασή του, δηλαδή για χρονικό διάστημα 30 ημερών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, οπότε και είναι πλέον δυνατή η έκδοση της οριστικής διοικητικής πράξης".

7. Για τον υπολογισμό των προθεσμιών, *αν ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά*, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 241-246 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 11 - Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής- Επικύρωση των αντιγράφων

1. Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή "ή από τα Κ.Ε.Π.", *βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3.*

Η φράση "ή από τα Κ.Ε.Π." της παρ.1 προστέθηκε με την παρ.3 άρθρ.16 Ν.3345/2005,ΦΕΚ Α 138/16.6.2005.

"Δεν απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, όταν προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα."

Το δεύτερο εδάφιο της παρ.1 προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.16 Ν.3345/2005,ΦΕΚ Α 138/16.6.2005.

«2.α. Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται στο Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα Δικαστήρια όλων των βαθμών, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, τις δημόσιες επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005, καθώς και στα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α..

β. Δεν υφίσταται πλέον η υποχρέωση υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης δ και των εγγράφων που προσκομίζονται για δικαστική χρήση, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α ή επικυρωμένων αντιγράφων των εγγράφων αυτών από τους ενδιαφερόμενους για το σύνολο των συναλλαγών τους με τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α.

Αντί πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α, ευκρινή φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων εγγράφων που εκδόθηκαν από τις υπηρεσίες και τους φορείς αυτούς ή των ακριβών αντιγράφων τους.

Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, καθώς και ευκρινή φωτοαντίγραφα από τα πρωτότυπα όσων ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α.

Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο.

Οι υπηρεσίες και οι φορείς στους οποίους κατατίθενται φωτοαντίγραφα, κατά τα ανωτέρω, υποχρεούνται να διενεργούν δειγματοληπτικό έλεγχο προκειμένου να εξακριβώσουν την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτά, σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των φωτοαντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ιδίως ζητώντας τη συνδρομή των υπηρεσιών ή των φορέων που εξέδωσαν τα πρωτότυπα. Τα αποτελέσματα αυτού του ελέγχου εν συνεχεία κοινοποιούνται στην καθ ύλην αρμόδια οργανική μονάδα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Εάν διαπιστωθεί κατά τον υποχρεωτικό ή άλλο έλεγχο ότι *υποβλήθηκαν αλλοιωμένα φωτοαντίγραφα*, εκτός από τις κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 και που επιβάλλονται στον ενδιαφερόμενο, εφόσον η πράξη αυτή δεν τιμωρείται αυστηρότερα από άλλη ποινική διάταξη, η διοικητική ή άλλη πράξη, για την έκδοση της οποίας υποβλήθηκαν τα φωτοαντίγραφα αυτά, ανακαλείται αμέσως.

γ. Οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ εξακολουθούν να επικυρώνουν αντίγραφα από το πρωτότυπο ή από το ακριβές αντίγραφο της διοικητικής αρχής (όπως ορίζεται στο άρθρο 1 του ν. 2690/1999 (Α 45), που το εξέδωσε, μόνο στην περίπτωση που αυτά υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο σε φορείς που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος. Αντίγραφα των ανωτέρω επικυρώνονται και από δικηγόρους ή συμβολαιογράφους, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την άσκηση των λειτουργημάτων τους. Ομοίως, οι διοικητικές αρχές και τα ΚΕΠ εξακολουθούν να επικυρώνουν αντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων ή εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές, τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, μόνο στην περίπτωση που αυτά υποβάλλονται σε φορείς που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος.

δ. Η απαίτηση υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α, όταν προβλέπεται ρητά από την

κείμενη νομοθεσία, καταργείται με την παρέλευση τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Εντός του προαναφερόμενου χρονικού διαστήματος, με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κάθε φορά αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, η διατήρηση της απαίτησης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων σε διαδικασίες, εφόσον το επιβάλλουν εξαιρετικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σε αυτήν.

«ε. Για τα αντίγραφα των Φύλλων Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) που έχουν προέλθει από πρωτότυπο ΦΕΚ σε έντυπη μορφή ή από ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή που έχει καταχωριστεί στην ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου, ισχύουν ανάλογα οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού. Η προθεσμία της παρ. δ` του άρθρου 1 του Ν.4250/2014, όσον αφορά τα ΦΕΚ, ισχύει από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.»

στ." (ε.) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης δ, από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργείται κάθε ειδική ή γενική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις αυτού.»

Η νέα περίπτωση ε' προστέθηκε και η περίπτωση ε' αναριθμήθηκε σε στ` με το άρθρο 24 παρ.1 Ν.4325/2015,ΦΕΚ Α 47/11.5.2015.

Η παρ.2,όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.5 άρθρ.16 Ν.3345/2005, ΦΕΚ Α 138/16.6.2005,αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 1 παρ.2 Ν.4250/2014, ΦΕΚ Α 74/26.3.2014.

"3. Τα επικυρωμένα κατά τα ανωτέρω αντίγραφα εγγράφων που εξέδωσε διοικητική αρχή, καθώς και τα απλά αντίγραφα εγγράφων που εξέδωσε διοικητική αρχή που συνοδεύονται από την κατά την παρ. 5 του άρθρου 3 υπεύθυνη δήλωση, στην οποία ο ενδιαφερόμενος βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τη Διοίκηση, όπως τα πρωτότυπα."

"4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κάθε φορά αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, εξαίρεση εγγράφων ή διαδικασιών από τις ρυθμίσεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι που αναφέρονται ρητώς σε αυτήν."

Η παρ.3,η οποία είχε αντικατασταθεί ως άνω και η παρ.4, η οποία είχε προστεθεί με τις παρ.6 και 7 αντίστοιχα του άρθρου 16 Ν.3345/2005,ΦΕΚ Α 138, καταργήθηκαν με το άρθρο 1 παρ.2 Ν.4250/2014,ΦΕΚ Α 74/26.3.2014.

Άρθρο 12 - Τήρηση πρωτοκόλλου υπηρεσίας- Χορήγηση βεβαίωσης για την καταχώρηση εγγράφου

Κάθε έγγραφο που περιέρχεται στην υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο, *καταχωρίζεται αυθημερόν* στο βιβλίο εισερχομένων, κατ' αύξοντα αριθμό, με χαρακτηρισμό και μνεία του θέματος στο οποίο αναφέρεται και του αριθμού των στοιχείων που το συνοδεύουν. Στο ίδιο βαθμό αναγράφονται επίσης το όργανο προς το οποίο το έγγραφο απευθύνεται, καθώς και η ημερομηνία ειδόδου του. Η υπηρεσία οφείλει να χορηγεί βεβαίωση καταχώρισης του εγγράφου με όλα τα παραπάνω στοιχεία.

Άρθρο 16 - Περιεχόμενο και τύπος

1. Η διοικητική πράξη είναι *έγγραφη, αναφέρει την εκδούσα αρχή και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις, φέρει δε χρονολογία, καθώς και υπογραφή του αρμόδιου οργάνου.* Στην *ατομική διοικητική πράξη* αναφέρεται, επίσης, η τυχόν δυνατότητα άσκησης της, κατ' άρθρο 25, *ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, γίνεται δε μνεία του αρμόδιου για την εξέτασή της οργάνου, της προθεσμίας, καθώς και των συνεπειών παράλειψης της άσκησης της. Προσφυγή που ασκείται σύμφωνα με τις προαναφερόμενες πληροφορίες της υπηρεσίας δεν μπορεί να παραγάγει συνέπειες σε βάρος του προσφεύγοντος. Η παράλειψη αναφοράς των εφαρμοζόμενων διατάξεων, καθώς και των κατά τη δεύτερη περίοδο στοιχείων, δεν επάγεται ακυρότητα της πράξης.*

2. Η *ατομική διοικητική πράξη μπορεί, κατ' εξαίρεση, να είναι προφορική* εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς επίτευξη του επιδιωκόμενου με αυτήν

σκοπό. Προς τούτο, επιτρέπεται, επίσης, η χρήση συμβόλων εφόσον οι αποδέκτες της πράξης έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν το περιεχόμενό της.

Άρθρο 17 - Αιτιολογία

1. Η ατομική διοικητική πράξη *πρέπει να περιέχει αιτιολογία*, η οποία να περιλαμβάνει τη *διαπίστωση* της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της.
2. Η αιτιολογία πρέπει να είναι *σαφής, ειδική, επαρκής* και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, *εκτός αν προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης*.
3. Όταν η διοικητική πράξη *εκδίδεται αυτεπαγγέλτως*, τα *αποδεικτικά στοιχεία συγκεντρώνονται με πρωτοβουλία του αρμόδιου για την έκδοσή της οργάνου*. Όταν την έκδοση της διοικητικής πράξης ζητά ο ενδιαφερόμενος, αυτός *οφείλει να υποβάλει τα δικαιολογητικά που καθορίζουν οι σχετικές διατάξεις, εκτός αν τα στοιχεία αυτά υπάρχουν στην αρμόδια για την έκδοση της πράξης διοικητική αρχή*.

Άρθρο 19 - Κοινοποίηση

1. Η ατομική διοικητική πράξη κοινοποιείται *στο πρόσωπο το οποίο αφορά*.
2. Με την επιφύλαξη των τυχόν οριζομένων σε ειδικές διατάξεις, η κοινοποίηση γίνεται *με κάθε πρόσφορο τρόπο*.

Άρθρο 20 - Γνώμη - Πρόταση

1. Όταν ο νόμος, για την έκδοση διοικητικής πράξης, προβλέπει προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη) ή πρόταση άλλου οργάνου, η μεν γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα, η δε πρόταση υποβάλλεται με πρωτοβουλία του προτείνοντος

οργάνου. Η γνώμη ή η πρόταση, πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη κατά το περιεχόμενό της.

2. Το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν μπορεί να εκδώσει πράξη με περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης. Η μη αποδοχή της θετικής σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης, καθώς και η απόκλιση από την απλή γνώμη, πρέπει να αιτιολογούνται ειδικώς.

3. Το αρμόδιο για την έκδοση διοικητικής πράξης όργανο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη άλλου οργάνου οικειοθελώς. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται όσα ισχύουν για την απλή γνώμη.

4. Αν η απλή γνώμη δεν υποβληθεί μέσα στην προθεσμία που έχει ταχθεί προς τούτο από το νόμο ή από το αποφασίζον όργανο ή, σε κάθε περίπτωση, μέσα σε εύλογο χρόνο, η διοικητική πράξη μπορεί να εκδοθεί και χωρίς αυτήν.

Άρθρο 21 - Ανάκληση

1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της.

2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών.

Άρθρο 24 - Αίτηση θεραπείας - Ιεραρχική προσφυγή

1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση

θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή).

2. Η διοικητική αρχή στην οποία υποβάλλεται η, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αίτηση οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία.

3. Αν αρμόδια για την ανάκληση ή τροποποίηση ή την ακύρωση είναι άλλη διοικητική αρχή, εκείνη στην οποία κατατέθηκε η αίτηση θεραπείας ή η ιεραρχική προσφυγή οφείλει να τη διαβιβάσει στην αρμόδια αρχή το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Και στην περίπτωση αυτή, η γνωστοποίηση της απόφασης της αρμόδιας αρχής, στον ενδιαφερόμενο, πρέπει να γίνεται μέσα στην κατά την προηγούμενη παράγραφο προθεσμία.

4. Αν η πράξη ακυρωθεί, η υπόθεση επανέρχεται στην αρχή που εξέδωσε την πράξη, εκτός αν οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν αρμοδιότητα της προϊσταμένης αρχής για την έκδοσή της.

Με το άρθρο 13 Ν.3304/2005 "Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού", ΦΕΚ Α 16, ορίζεται ότι: "1. Σε περίπτωση μη τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο διοικητικής δράσης, παρέχεται στον βλαπτόμενο, πέραν της δικαστικής προστασίας, προστασία και κατά τα άρθρα 24 έως και 27 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 ΦΕΚ 45 Α ').

2. Η λήξη της σχέσης, στο πλαίσιο της οποίας συντελέστηκε η προσβολή, δεν αποκλείει την προστασία από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

3. Νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν σκοπό τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού μπορούν να αντιπροσωπεύουν τον βλαπτόμενο ενώπιον των δικαστηρίων και να τον εκπροσωπούν ενώπιον οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή διοικητικού οργάνου, εφόσον προηγουμένως παρασχεθεί η συναίνεσή του με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο, το οποίο θα φέρει θεώρηση του γνησίου της υπογραφής".

Άρθρο 25 - Ειδική διοικητική προσφυγή - Ενδικοφανής προσφυγή

1. Οπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από διοικητική πράξη, μπορεί, με προσφυγή του, η οποία ακσείται ενώπιον του προβλεπόμενου από τις διατάξεις αυτές διοικητικού οργάνου και μέσα στην οριζόμενη από τις ίδιες προθεσμία, να ζητήσει, κατά περίπτωση, την ακύρωση ή την τροποποίηση της πράξης.
2. Το διοικητικό όργανο, ανάλογα με την πρόβλεψη των σχετικών διατάξεων, είτε εξετάζει μόνο τη νομιμότητα της πράξης, οπότε και μπορεί να την ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να απορρίψει την προσφυγή (ειδική διοικητική προσφυγή), είτε εξετάζει τόσο τη νομιμότητα της πράξης όσο και την ουσία της υπόθεσης, οπότε και μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να τροποποιήσει την πράξη ή να απορρίψει την προσφυγή (ενδικοφανής προσφυγή). Το αρμόδιο όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει στον προσφεύγοντα την απόφασή του μέσα στην προθεσμία που τυχόν τάσσουν οι σχετικές διατάξεις, αλλιώς, στην περίπτωση μεν της ειδικής προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, στην περίπτωση δε της ενδικοφανούς προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες.
3. Αν αρμόδιο να αποφανθεί για την ειδική διοικητική, ή την ενδικοφανή, προσφυγή είναι άλλο διοικητικό όργανο, εκείνο στο οποίο αυτή κατατέθηκε οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο όργανο το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Και στην περίπτωση αυτή, η γνωστοποίηση της απόφασης του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, στον ενδιαφερόμενο, πρέπει να γίνεται μέσα στις κατά την παρ. 2 προθεσμίες.

Ν. 2717/1999 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ν. 3659/2008, ν. 3900/2010, ν. 4055/2012, ν. 4174/2013)

Άρθρο 39 -Αιτιολογία-Δημοσίευση των αποφάσεων

1. Η δικαστική απόφαση πρέπει να είναι *ειδικώς και εμπειριστατωμένως αιτιολογημένη* και να *απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση*.
2. *Η γνώμη και τα ονόματα των τυχόν μειοψηφούντων μελών καταχωρούνται στην απόφαση.*

Άρθρο 40 - Ισότητα των διαδίκων - Οι διάδικοι είναι *ίσοι* ενώπιον των δικαστηρίων και έχουν τα *ίδια* δικονομικά δικαιώματα και τις ίδιες δικονομικές υποχρεώσεις.

Άρθρο 42 - Καλόπιστη διεξαγωγή της δίκης

1. Οι διάδικοι, οι νόμιμοι αντιπρόσωποι, οι εκπρόσωποι και οι δικαστικοί πληρεξούσιοι οφείλουν να ενεργούν σύμφωνα με τους *κανόνες της καλής πίστης και των χρηστών ηθών*, να τηρούν *το καθήκον της αλήθειας* και να αποφεύγουν ενέργειες που προδήλως παρεκκλίνουν τη δίκη.
2. Αν ο ιδιώτης διάδικος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπος ή ο εκπρόσωπος ή ο δικαστικός πληρεξούσιός του υποπέσει σε παράβαση των κανόνων της προηγούμενης παραγράφου, το δικαστήριο, με την οριστική του απόφαση, επιβάλλει σε αυτόν χρηματική ποινή έως πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών. Προς τούτο, αν, κατά τη συζήτηση ή τη διάσκεψη της υπόθεσης, διαπιστωθεί ότι συντρέχει ενδεχομένως περίπτωση επιβολής της κατά την προηγούμενη περίοδο ποινής, ο πρόεδρος του δικαστηρίου ή του οικείου τμήματος, με πράξη του, καλεί το συγκεκριμένο πρόσωπο να εκθέσει εγγράφως τις απόψεις του μέσα σε τασσόμενη από αυτόν ανατρεπτική προθεσμία.

3. Αν από τη διεξαγωγή της δίκης προκύψει ότι συντρέχει περίπτωση πειθαρχικής δίωξης διοικητικού οργάνου, επειδή αυτό, εν γνώσει του, έχει εκδηλώσει πράξη ή έχει προβεί σε *υλική ενέργεια*, προδήλως παράνομη, ή, εν γνώσει του, κατά πρόδηλη παράβαση του νόμου, έχει *παραλείψει οφειλόμενη ενέργεια*, το δικαστήριο, με ειδική απόφασή του που εκδίδει ως συμβούλιο, παραπέμπει το ζήτημα στη Διοίκηση. Στην περίπτωση αυτή, η έγερση της πειθαρχικής δίκης ανακοινώνεται στο δικαστήριο. Το ίδιο ισχύει αν συντρέχει περίπτωση πειθαρχικής δίωξης των εκπροσώπων του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για παράβαση των κανόνων της παραγράφου 1.

"4. Αν από την έρευνα του φακέλου της υπόθεσης προκύψουν *υπόνοιες* για παράνομη ενέργεια ή παράλειψη διοικητικού οργάνου, η οποία μπορεί να επισύρει κατά νόμο τον προσωπικό καταλογισμό του ή διαπιστωθούν πλημμέλειες ή κενά της διοικητικής διαδικασίας αποστέλλεται, με πρωτοβουλία του εισηγητή δικαστή, αντίγραφο της δικαστικής απόφασης, από την οποία προκύπτει η σχετική ενέργεια, παράλειψη ή πλημμέλεια, με ειδική επισήμανση αυτής στο οικείο διαβιβαστικό έγγραφο, στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, προκειμένου ο τελευταίος, ύστερα από σχετική έρευνα, να ενημερώσει το αρμόδιο για την υποβολή της αίτησης καταλογισμού όργανο και να προβεί σε κάθε άλλη απαιτούμενη ενέργεια της αρμοδιότητάς του."

Η παρ.4 προστέθηκε με το άρθρο 17 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

Άρθρο 64 -Ενεργητική νομιμοποίηση

1. Προσφυγή μπορεί να ασκήσει εκείνος : α) ο οποίος έχει *άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον*, ή β) στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου.

"2. Προσφυγή μπορεί επίσης να ασκήσει ο Υπουργός Οικονομικών, καθώς και τα όργανα, στα οποία έχει μεταβιβαστεί η αρμοδιότητα αυτή με απόφαση του, υπέρ του Δημοσίου κατά των πράξεων των φορολογικών οργάνων του

τελευταίου, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή της φορολογικής εν γένει νομοθεσίας."

Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρου 18 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

Άρθρο 65 - Παθητική νομιμοποίηση

1. Στη δίκη που δημιουργείται ύστερα από άσκηση προσφυγής, παθητικώς νομιμοποιείται το Δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, στο οποίο ανήκει το όργανο που εξέδωσε την πράξη ή που παρά το νόμο παρέλειψε την έκδοσή της.

2. Αν η κατά την προηγούμενη παράγραφο πράξη ή παράλειψη έχει ενσωματωθεί σε μεταγενέστερη πράξη ή παράλειψη του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, στη δίκη που δημιουργείται ύστερα από άσκηση προσφυγής κατά της τελευταίας αυτής πράξης ή παράλειψης νομιμοποιείται παθητικώς και το νομικό πρόσωπο, όργανο του οποίου εξέδωσε ή παρέλειψε να εκδώσει την πράξη που ενσωματώθηκε.

Άρθρο 66 - Προθεσμία

1. Η προσφυγή ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει : Α. Σε περίπτωση ρητής πράξης : α) Για εκείνους τους οποίους αφορά : από την κατά νόμο επίδοσή της σε αυτούς, ή ii. σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένως πλήρη γνώση του περιεχομένου της. β) Για τους τρίτους : i. από τη δημοσίευσή της, αν δεν προβλέπεται από το νόμο άλλος ειδικότερος τρόπος γνωστοποίησής της, ή ii. σε κάθε άλλη περίπτωση, από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένως πλήρη γνώση του περιεχομένου της. Σε περίπτωση παράλειψης, από τη συντέλεσή της.

2. Ειδικώς, στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 64, η προθεσμία είναι ενενήντα (90) ημερών από την έκδοση ή την κατά νόμο δημοσίευση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης.

["και στις φορολογικές και τελωνειακές προσφυγές εν γένει τριάντα (30) ημερών που αρχίζει όπως ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο."]. Η μέσα σε [" "] φράση, η οποία είχε προστεθεί στην παρ.2 με το εδάφιο α' της παρ.2 άρθρου πέμπτου Ν.4079/2012, ΦΕΚ Α 180, διαγράφηκε με την υποπαράγραφο ΙΓ.2. υποπερ.1.α. άρθρου πρώτου Ν.4093/2012, ΦΕΚ Α 222/12.11.2012. Στην συνέχεια με την υποπερ.2 της αυτής υποπαρ.ΙΓ.2 του αυτού άρθρου και νόμου η παράγραφος 2 αντικαθίσταται ως εξής: «2.α. Εξαιρετικώς στις φορολογικές και τελωνειακές διαφορές εν γένει η προσφυγή ασκείται εντός τριάντα (30) ημερών και η προθεσμία για την άσκηση της αρχίζει όπως ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο.

β. Ειδικώς στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 64 η προθεσμία είναι ενενήντα (90) ημέρες από την έκδοση ή την κατά νόμο δημοσίευση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης.»

Με την υποπερ.3 της αυτών υποπαραγράφου, άρθρου και νόμου (4093/2012) ορίζεται ότι:

"3. Η ρύθμιση της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 66 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως προστίθεται με την περίπτωση 2 της παρούσας υποπαραγράφου, καταλαμβάνει πράξεις που εκδίδονται ή παραλείπεις που συντελούνται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

3. Η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί και πριν από την επίδοση της πράξης.

4. Αν, κατά τη διάρκεια της προθεσμίας, αποβιώσει ο νομιμοποιούμενος χωρίς να έχει ασκήσει προσφυγή, αυτή είναι δυνατόν να ασκηθεί, από τους κάθε είδους γενικούς ή ειδικούς διαδόχους του, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον, μέσα σε νέα ισόχρονη προθεσμία, η οποία και αρχίζει από τότε που αυτοί έλαβαν αποδεδειγμένως πλήρη γνώση της πράξης ή από τότε που τυχόν αυτή τους κοινοποιήθηκε ή από τότε που τυχόν αυτή τους κοινοποιήθηκε ή από τότε που αποδεδειγμένως αντιλήφθηκαν τη συντέλεση της παράλειψης. Αν εκκρεμεί η αποδοχή της κληρονομίας, η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από την αποδοχή.

5. Οι διατάξεις της πρώτης περιόδου της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση που έπαυσε να υπάρχει το νομικό πρόσωπο.

6. Αν ο νομιμοποιούμενος προς άσκηση προσφυγής διαμένει στην αλλοδαπή, οι αντίστοιχες προθεσμίες ορίζονται σε ενενήντα (90) ημέρες.

Άρθρο 81 -Τα ένδικα μέσα

1. Ένδικα μέσα, τα οποία ασκούνται ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, είναι *η ανακοπή ερημοδικίας, η έφεση, η αίτηση αναθεώρησης, η τριτανακοπή και η αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας.*

2. Ως προς την αίτηση αναίρεσης έχουν εφαρμογή οι εκάστοτε ισχύουσες, σχετικές με αυτήν, διατάξεις της νομοθεσίας που αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Άρθρο 92 - Προσβαλλόμενες αποφάσεις

1. Σε έφεση υπόκεινται οι αποφάσεις που εκδίδονται σε πρώτο βαθμό.

2. "Δεν υπόκεινται σε έφεση αποφάσεις που αφορούν σε χρηματικές διαφορές, αν το αντικείμενο τους δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Προκειμένου για απαιτήσεις αμέσως ή εμμέσως ασφαλισμένων κατά των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και για απαιτήσεις για κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού γενικώς του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, το ανωτέρω όριο ορίζεται στο ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ."

«Το αντικείμενο της διαφοράς προσδιορίζεται από το αμφισβητούμενο με την έφεση ποσό.» Αν αντικείμενο της διαφοράς είναι περισσότερα αυτοτελή και διακεκριμένα μεταξύ τους ποσά, το εκκλητό κρίνεται χωριστά ως προς καθένα από τα ποσά αυτά.

Σε περίπτωση αντικειμενικής σώρευσης ένδικων βοηθημάτων, συνάφειας προσβαλλόμενων πράξεων ή παραλείψεων ή ομοδικίας, το αντικείμενο της διαφοράς κρίνεται χωριστά ως προς κάθε ένδικο βοήθημα, συναφή πράξη ή

παράλειψη ή ομόδικο, εκτός αν, στην τελευταία περίπτωση, υπάρχει ενοχή σε ολόκληρο.

Το πρώτο εδάφιο της παρ.2 αντικαταστάθηκε από τα μέσα σε " " δύο πιο πάνω εδάφια,ως άνω, με το άρθρο 10 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008.

Το τρίτο εδάφιο της παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 25 Ν.4274/2014,ΦΕΚ Α 147/14.7.2014.

3. Ειδικώς, στις χρηματικού περιεχομένου φορολογικές εν γένει διαφορές, όταν από το νόμο προβλέπεται η από μέρους του φορολογουμένου υποβολή δήλωσης πριν από την έκδοση της σχετικής πράξης, ως αντικείμενο της διαφοράς θεωρείται, για μεν τη Διοίκηση η διαφορά του κύριου φόρου που προκύπτει ανάμεσα σε εκείνον που ορίστηκε με την πράξη και σε αυτόν που καθορίστηκε με την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, για δε το φορολογούμενο η διαφορά του κύριου φόρου που προκύπτει ανάμεσα σε εκείνον που αντιστοιχεί στη δήλωση και σε αυτόν που καθορίστηκε με την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, για δε το φορολογούμενο η διαφορά του κύριου φόρου που προκύπτει ανάμεσα σε εκείνον που αντιστοιχεί στη δήλωση και σε αυτόν που καθορίστηκε με την απόφαση.

4. Επιτρέπεται *πάντοτε* να ασκηθεί έφεση : α) για έλλειψη δικαιοδοσίας ή αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, ή β) για μη νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεσή του, ή γ) αν η διαφορά έχει ως αντικείμενο περιοδική παροχή, ή "δ) αν πρόκειται για φορολογική διαφορά με αντικείμενο την αναγνώριση ζημίας, η οποία δεν καλύπτεται με συμψηφισμό του συνολικού εισοδήματος που προσδιορίστηκε με την πρωτόδικη απόφαση, αλλά είναι εκπεστέα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, από το φορολογητέο εισόδημα επόμενων οικονομικά ετών, εφόσον το ποσό της εκπεστέας κατά τον τρόπο αυτόν ζημίας υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ."

Η περ.δ' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 19 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

"ε) αν πρόκειται για την επιβολή προστίμων για παράβαση διατάξεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, εφόσον προβάλλεται από τον διάδικο και

προκύπτει, κατά τρόπο συγκεκριμένο, ότι η επίλυση της διαφοράς έχει για αυτόν ευρύτερες οικονομικές επιπτώσεις".

Η περ.ε' προστέθηκε με το άρθρο 10 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008.

5. Τα ποσά που αναφέρονται στην παρ. 2 μπορούν να αναπροσαρμόζονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 100 - Αντέφεση

1. Αν ασκηθεί έφεση, ο εφεσίβλητος μπορεί, και μετά την πάροδο της προθεσμίας της έφεσης, να ασκήσει αντέφεση, ακόμη και αν έχει αποδεχτεί την απόφαση ή παραιτηθεί από το δικόγραφο της έφεσης.
2. Με την αντέφεση μπορούν να προβληθούν όλοι οι λόγοι, οι οποίοι μπορούν να προβληθούν και με την έφεση, μόνο όμως μέσα στα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης.
3. Η αντέφεση ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται στη γραμματεία του εφετείου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως όσα ισχύουν για την άσκηση της έφεσης. Ειδικώς, ως προς την επίδοση του δικογράφου στον αντίδικο, εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παρ.2 του άρθρου 114.
4. Αν η έφεση απορριφθεί ως απαράδεκτη ή αν εκείνος που άσκησε την έφεση παραιτηθεί από αυτήν, απορρίπτεται και η αντέφεση. Στις περιπτώσεις αυτές, αν η αντέφεση έχει ασκηθεί μέσα στην προβλεπόμενη για τον αντεκαλούντα προθεσμία για άσκηση έφεσης, ισχύει ως αυτοτελής έφεση. Το παραδεκτό της αντέφεσης δεν επηρεάζεται αν η έφεση απορριφθεί για ουσιστικούς λόγους.

Άρθρο 103 - Λόγοι

1. Η *αναθεώρηση* επιτρέπεται μόνο αν : α) η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ψευδή κατάθεση μάρτυρα ή δήλωση διαδίκου, σε ψευδή έκθεση πραγματογνώμονα ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα και τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από αμετάκλητη απόφαση ποινική δικαστηρίου, ή β) μετά την έκδοση της απόφασης περιήλθαν σε γνώση του διαδίκου που ζητά την

αναθεώρηση κρίσιμα έγγραφα, τα οποία υπήρχαν πριν από τη δίκη, αλλά δεν γνώριζε την ύπαρξή τους, ή γ) η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε απόφαση πολιτικού, ποινικού ή διοικητικού δικαστηρίου, η οποία ανατράπηκε αμετακλήτως μετά την τελευταία συζήτηση.

2. Λόγος αναθεώρησης, που μπορούσε να προβληθεί με έφεση, απαραδέκτως προβάλλεται με αίτηση αναθεώρησης.

Άρθρο 106 - Δικαίωμα άσκησης τριτανακοπής

1. Τρίτος, ο οποίος βλάπτεται από απόφαση που εκδόθηκε σε δίκη μεταξύ άλλων, και ο οποίος δεν είχε ασκήσει παρέμβαση, μπορεί, εφόσον συντρέχει το έννομο συμφέρον που θα δικαιολογούσε την παρέμβασή του στη δίκη αυτήν, να ανακόψει την απόφαση.

2. *Στερείται το δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή ο τρίτος στον οποίο κοινοποιήθηκε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 114, το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, με γνωστοποίηση της σχετικής δικασίμου.*

3. Η τριτανακοπή στρέφεται κατά όλων των διαδικών ανάμεσα στους οποίους εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση.

Άρθρο 109 - Δικαίωμα άσκησης

1. Εκείνος που διατέλεσε διάδικος στη δίκη μπορεί, με αίτησή του προς το δικαστήριο, να ζητήσει : *α) τη διόρθωση της απόφασης που εκδόθηκε, αν σε αυτήν έχουν παρεισφρήσει λογιστικά ή γραφικά λάθη ή το δικαστικό της διατύπωση ελλιπώς ή ανακριβώς, ή β) την ερμηνεία της, αν η διατύπωσή της είναι ασαφής και δημιουργεί αμφιβολίες.*

2. Στην κατά την προηγούμενη παράγραφο διόρθωση μπορεί να προβεί το δικαστήριο και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 129 - Υποχρεώσεις της Διοίκησης

"1. Το Δημόσιο και το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου προς τα οποία γίνονται οι κατά το προηγούμενο άρθρο επιδόσεις, έχουν υποχρέωση να αποστέλλουν στο δικαστήριο τον κατά το άρθρο 149 διοικητικό φάκελο, με αναλυτική έκθεση απόψεων για τη διαφορά και, ειδικότερα, για τους προβαλλόμενους νομικούς και πραγματικούς ισχυρισμούς.

2. Η έκθεση με τον κατά την προηγούμενη παράγραφο διοικητικό φάκελο διαβιβάζονται στο δικαστήριο δεκαπέντε ημέρες τουλάχιστον πριν από τη δικάσιμο. Στις υποθέσεις, για τις οποίες η κατά το άρθρο 128 προθεσμία έχει συντημηθεί, τα στοιχεία αυτά διαβιβάζονται στο δικαστήριο τουλάχιστον οκτώ ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης διαβίβασης, η υπόθεση αναβάλλεται, αν το ζητήσει εκείνος που έχει ασκήσει το ένδικο βοήθημα ή μέσο ή εκείνος που έχει ασκήσει την παρέμβαση. Για την αναβολή αυτή γίνεται ιδιαίτερη μνεία στα πρακτικά.

3. Σε περίπτωση *αδικαιολόγητης παράλειψης της διαβίβασης ή εκπρόθεσμης διαβίβασης προς το δικαστήριο* των στοιχείων που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, το δικαστήριο καταλογίζει σε βάρος της αρχής και υπέρ του αντιδίκου της χρηματική ποινή εκατό έως πεντακόσια ευρώ. Ως αδικαιολόγητη θεωρείται η παράλειψη της διαβίβασης ή η εκπρόθεσμη διαβίβαση, εφόσον δεν παρέχονται στο δικαστήριο επαρκείς εξηγήσεις. Η ανωτέρω ποινή καταλογίζεται με την οριστική απόφαση, η οποία ως προς το κεφάλαιο αυτό δεν υπόκειται αυτοτελώς σε ένδικα μέσα. Χωρεί, πάντως, αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας.

4. Αν στη δικάσιμο που ορίζεται μετά την πρώτη αναβολή η αρχή δεν διαβιβάσει τα κατά την παράγραφο 1 στοιχεία, το δικαστήριο προβαίνει υποχρεωτικά σε συζήτηση της υπόθεσης και, εφόσον από τα στοιχεία που υπάρχουν στη δικογραφία μπορεί να σχηματίσει δικανική πεποίθηση για την αλήθεια των ισχυρισμών των διαδίκων, αποφαινεται κατ' ουσίαν επί της διαφοράς, εκδίδοντας οριστική απόφαση. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 και 3.

5. Η παράλειψη της διαβίβασης ή η εκπρόθεσμη διαβίβαση προς το δικαστήριο των στοιχείων που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμόδιων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων. *Η σχετική πειθαρχική δίκη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων.* Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να ζητήσει και ο πρόεδρος του δικαστηρίου ή του οικείου τμήματος, με έγγραφο του προς τον αρμόδιο Υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτήν, καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης, η πειθαρχική δε απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε έξι μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της και κοινοποιείται στον πρόεδρο του δικαστηρίου ή του οικείου τμήματος χωρίς υπαίτια καθυστέρηση.

6. Η χρηματική ποινή που καταλογίστηκε σε βάρος της αρχής σύμφωνα με την παράγραφο 3 καταλογίζεται περαιτέρω και ανεξαρτήτως της πειθαρχικής δίωξης που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, με πράξη του αρμόδιου οργάνου σε βάρος του υπαλλήλου που είχε την ευθύνη για την εμπρόθεσμη διαβίβαση των στοιχείων που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 και σωρευτικά σε βάρος του προϊσταμένου της οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης, στην οποία υπηρετούσε ο υπάλληλος κατά το χρονικό διάστημα που συντελέστηκε η πλημμελής εκπλήρωση των καθηκόντων των παραγράφων 1 και 2. Με κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η Διαδικασία καταλογισμού και είσπραξης της χρηματικής ποινής και ρυθμίζεται κάθε σχετικό ζήτημα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.". Το άρθρο 129 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 29 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

Άρθρο 130 - Πρόσβαση στα στοιχεία της δικογραφίας

1. Οι διάδικοι έχουν *το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση* όλων των στοιχείων της δικογραφίας. Επίσης δικαιούνται να λαμβάνουν, με δαπάνη τους : α) απλή ή επικυρωμένα αντίγραφα των εγγράφων που έχουν συνταχθεί επ` ευκαιρία της δίκης και βρίσκονται στη δικογραφία και β) ύστερα από έγκριση του προέδρου του συμβουλίου ή του δικαστή, που διευθύνει το δικαστήριο, απλά αντίγραφα των εγγράφων που έχουν συνταχθεί από όργανα του δημόσιου τομέα και βρίσκονται, επίσης, στη δικογραφία. Ανάλογα δικαιώματα έχουν και οι τρίτοι οι οποίοι νομιμοποιούνται να ασκήσουν παρέμβαση.
2. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων της προηγούμενης παραγράφου, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5 και 7 του άρθρου 16 του ν. 1599/1986, όπως εκάστοτε ισχύουν.

ΝΔ 86/1969 Δασικός Κώδικας (ν. 4280/2014).

Αναγνώρισις μη δημοσίων δασών - Προϋποθέσεις αναγνωρίσεως.

Άρθρον 3.

1. Επί των δασών των Νέων χωρών και της Θεσσαλίας, συμπεριλαμβανομένων της Επαρχίας Δομοκού και του Νομού Αρτης, όσα προ της προσαρτήσεως αυτών ετέλουν έκπαλαι υπό την νομήν της ολότητος των κατοίκων χωρίων ή συνοικισμών, υφισταμένων κατά την δημοσίευσιν του ν.4173 της 15/19. 6.1929 "περί κυρώσεως και τροποποιήσεως του από 11 Μαΐου 1929 ν.δ/τος" (περί δασικού κώδικος), χρησιμοποιούμενα ή τυγχάνοντα εκμεταλλεύσεως υπ` αυτών και των οποίων τα αποδεικτικά εξουσιάσεως ή ιδιοκτησίας έγγραφα είτε δεν σώζονται είτε δεν δύνανται κατά τας διατάξεις της νομοθεσίας, υπό το κράτος της οποίας εξεδόθησαν, να αποτελέσουν πλήρη απόδειξιν υπάρξεως δασικής ιδιοκτησίας, λόγω χαρακτηρισμού της σχετικής δασικής εκτάσεως ως

αγρού, βοσκής κ.λ.π. δύνανται να αναγνωρισθούν ως ιδιοκτησία της ολότητας των κατοίκων των χωρίων ή των συνοικισμών, των κατά τα ανωτέρω χρησιμοποιησάντων ή και καρπωθέντων ταύτα, αναγνωριζομένων και ως νομικών προσώπων.

Η διάταξις αυτή ισχύει και επί δασών, των οποίων τα αποδεικτικά έγγραφα είναι εκδεδομένα εικονικώς επ' ονόματι φυσικών προσώπων ή και καρπωθέντων αυτά χωρίων ή συνοικισμών.

2. Κατά τας διατάξεις της προηγουμένης παραγράφου κρίνονται και τα δάση της Θεσσαλίας, συμπεριλαμβανομένων της Επαρχίας Δομοκού και του Νομού Αρτης, τα διακατεχόμενα κατά την δημοσίευσιν του ν. 4173/1929 υπό κοινοτήτων, χωρίων ή συνοικισμών, επί τη βάσει αποδεικτικών εγγράφων εκδεδομένων προ της προσαρτήσεως των ως άνω Χωρών εις την Ελλάδα.

3. Η κατά τα ανωτέρω αναγνωρισθείσα ή αναγνωριζομένη ιδιοκτησία ως και η κατά το άρθρον 63 του ν. 4173/1929 αναγνωρισθείσα τοιαύτη, δεν δύναται να μεταβιβασθή, υποθηκευθή ή κατασχεθή ουδ' υπόκειται εις τους περιορισμούς του άρθρου 34.

Κατά το άρθρο 16 παρ. 2 του Ν. 1682/1987 (Α 14): "Αίρονται οι περιορισμοί που ορίζονται από την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν.δ. 86/1969, που αφορούν τη μεταβίβαση, υποθήκευση ή κατάσχεση ειδικά των δασικών εκτάσεων, που παραχωρήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 του ν. 4173/1929 "περί κυρώσεως και τροποποιήσεως του από 11 Μαΐου 1929 ν.διατάγματος "περί δασικού κώδικος" (ΦΕΚ 205Α`) στις Κοινότητες Πεζούλας, Νεοχωρίου και Καστανιάς νομού Καρδίτσας. Νομιμοποιούνται οι παραχωρήσεις που έγιναν από τις κοινότητες αυτές των προαναφερομένων εκτάσεων προς τις αντίστοιχες κοινοτικές επιχειρήσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 35, 43, 44 και 45 του ν. 1416/1984 (ΦΕΚ 18 Α`), καθώς και γενόμενες επιβαρύνσεις των εκτάσεων αυτών για τη δανειοδότηση των επιχειρήσεων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα".

4. Αι παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται επί δασών ανηκόντων εις ανταλλαγέντας.

Άρθρον 50 - Ανταλλαγή και απαλλοτριώσεις ιδιωτικών εκτάσεων.

1. Το Δημόσιον δύναται να προβή εις απαλλοτριώσιν ιδιωτικών εκτάσεων παρακειμένων ή περιεχομένων εις δάση υποβληθέντα εις τεχνικήν διαχείρισιν, εφ' όσον προβλέπεται τούτο υπό εγκεκριμένου διαχειριστικού σχεδίου ή διαχειριστικής εκθέσεως του δάσους. Το ποσόν της αποζημιώσεως καθορίζεται κατά τας κειμένας περί απαλλοτριώσεως ιδιωτικών κτημάτων διατάξεις.

2. Κατά τας διατυπώσεις της προηγουμένης παραγράφου δύναται να επιτραπή και η ανταλλαγή ιδιωτικών αγρών ή άλλων κτημάτων, ευρισκομένων εντός δασών, με δημοσίας δασικάς εκτάσεις κειμένας εγγύς συνοικισμών, μακράν πάντως των πόλεων, εφ' όσον δι' άτινα λόγον, δεν είναι χρήσιμοι εις το Δημόσιον, κατά τα λεπτομερέστερον δια διατάγματος καθοριζόμενα.

3. Δια λόγους γεωργικής και δασικής πολιτικής προς ανάπτυξιν της γεωργίας και δασοπονίας, δύναται ο Υπουργός Γεωργίας να αποφασίζη την ανταλλαγήν δημοσίων εκτάσεων, δασικών ή μη, μη χρησίμων εις το Δημόσιον, δι' αξιολόγων δασικών ή μη εκτάσεων ανηκουσών εις φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή οργανισμούς. Η απόφασις, περί της ανταλλαγής, των όρων αυτής και των συναφών λεπτομερειών, εκδίδεται εκάστοτε μετά προηγουμένην εκτίμησιν των προς ανταλλαγήν εκτάσεων και πρότασιν τριμελούς επιτροπής συγκροτουμένης υπό του ειρημένου Υπουργού εκ δύο ανωτέρων υπαλλήλων του Υπουργείου Γεωργίας και του οικονομικού εφόρου της περιφέρειας της προς ανταλλαγήν δημοσίας εκτάσεως.

"4. Σε περιπτώσεις που υφίστανται εντός των δασικών οικοσυστημάτων γεωργικές ή άλλες εδαφοπονικές δραστηριότητες που διασπούν τη συνοχή τους και δημιουργούν κινδύνους για την υπόστασή τους, είναι επιτρεπτή ανταλλαγή των μη δασικών αυτών εκτάσεων με άλλες ισάξιες εκτάσεις της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του Ν 998/1979. Η απόφαση για την ανταλλαγή εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, μετά από προηγούμενη εκτίμηση των προς ανταλλαγή εκτάσεων και πρόταση τριμελούς επιτροπής που αποτελείται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Γεωργίας της οικεία Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τον οικείο δασάρχη και το προϊστάμενο

της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), οριζόμενους κάθε φορά με απόφαση το ως άνω Γενικού Γραμματέα."

Η παρ.4 προστέθηκε με την παρ.1 άρθρ.4 Ν.3208/2003,ΦΕΚ Α 303/24.12.2003

Άρθρον 56 - Διατήρησις υφισταμένων δικαιωμάτων.

1. Τα δικαιώματα συλλογής ρητίνης, συλλογής βαλανιδοκάρπου, βοσκής, ξυλεύσεως κλπ., όσα απεκτήθηκαν επί δημοσίων δασών ή δασικών εκτάσεων δια της έκπαιλαι ασκήσεώς των παραμένουν σεβαστά, δεν δύνανται όμως επ' ουδενί λόγω να παρεμποδίσουν την εκμετάλλευσιν των δασών τούτων υπό του Δημοσίου, ούτε την λήψιν υπ' αυτού των αναγκαίων προστατευτικών μέτρων προς αναγέννησιν των δασών μετά την υλοτομίαν.
2. Εις τας περιφέρειας, εις τας οποίας η ρητίνευσις ενεργείται ως δικαίωμα, κατά τα εν τη προηγουμένη παραγράφω οριζόμενα, υπό των κατοίκων, αλλά τα δικαίωμα της ρητινοσυλλογής εκμισθούται υπό του Δημοσίου, αναγνωρίζεται υπέρ των κατοίκων δικαίωμα ρητινεύσεως άνευ υποχρεώσεως καταβολής μισθώματος.
3. Τα επί δημοσίων δασών, παραχωρηθέντα μετά το έτος 1922 δυνάμει παραχωρητηρίων εις φυσικά πρόσωπα, υφιστάμενα προ της παραχωρήσεως τούτων δικαιώματα ρητινοσυλλογής, συλλογής βαλανιδοκάρπου, βοσκής, ξυλεύσεως κλπ., θεωρούνται ως μη καταργηθέντα δια της υπό του Κράτους γενομένης παραχωρήσεως, των κατοίκων δυναμένων να ασκούν ελευθέρως τα δικαιώματα ταύτα.
4. Δικαιώματα εκχερσώσεως και ξυλεύσεως, τα οποία εκέκτηντο ως εκ των υφισταμένων σχέσεων αποκατασταθέντες ακτήμονες καλλιεργηταί επί μη απαλλοτριωθεισών ή μη διανεμηθεισών δασικών εκτάσεων του άρθρου 1 παράγρ.1-3, περιλαμβανομένων εις απαλλοτριωθέντα κτήματα δυνάμει του Αγροτικού Κώδικος περί αποκαταστάσεως ακτημόνων καλλιεργητών, διατηρούνται ως και πρότερον υπέρ αυτών.

Άρθρον 58 – Νομή επί δασών

- 1. Επί των αδεσπότην και επί των δημοσίων εν γένει δασών θεωρείται νομεύς το Δημόσιον, έστω και αν ουδεμίαν ενήργησεν επ` αυτών πράξιν νομής.*
- 2. Ουδείς δύναται να αποκτήση δικαίωμα νομής δι` εκχερσώσεως, υλοτομίας, σποράς ή οιασδήποτε άλλης πράξεως επί δημοσίων, δημοτικών, κοινοτικών, μοναστηριακών ή ανηκόντων εις ιδρύματα εν γένει δασών, αναδασωτέων εκτάσεων, χορτολιβαδικών εδαφών και μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή μερικώς δασοσκεπών λιβαδίων.*
- 3. Νομή παρά τρίτου θεωρείται ασκουμένη επί των δασών, των μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή λιβαδίων και των χορτολιβαδικών εδαφών μόνον δια της, κατά τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις, επί τη βάσει αδειών της δασικής αρχής, υλοτομίας ή εκμεταλλεύσεως αυτών ως ιδιωτικών εκτάσεων.*
- 4. Μόνη η βοσκή επί δημοσίων δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή λιβαδίων και χορτολιβαδικών εδαφών ουδέποτε θεωρείται ως πράξις νομής ή οίονει νομής δουλείας βοσκής.*
- 5. Μόνη η ύπαρξις οιοσδήποτε τίτλου δεν θεωρείται καθ` εαυτήν ως διακατοχική πράξις.*

Άρθρον 61 - Πρωτόκολλον. Διαδικασία διοικητικής αποβολής.- `Ενδικα μέσα.

"1. Κατά του επιχειρούντος εκχέρσωσιν, υλοτομίαν, σποράν ή οιασδήποτε ετέραν διακατοχικήν πράξιν επί δημοσίων, δημοτικών, κοινοτικών, μοναστηριακών ή ανηκόντων εις ιδρύματα εν γένει δασών, αναδασωτέων εκτάσεων, χορτολιβαδικών εδαφών και μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή μερικώς δασοσκεπών λιβαδίων και χορτολιβαδικών εδαφών και ασχέτως του χρόνου καθ` ον αι πράξεις αύται ασχέτως του χρόνου καθ` ον αι πράξεις αύται επεχειρήθησαν, συντάσσεται και κοινοποιείται παρά του αρμοδίου διευθυντού δασών ή νομο δασάρχου ή δασάρχου πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής. Διά του πρωτοκόλλου, προκειμένου περί δημοσίων δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων και χορτολιβαδικών εδαφών, βεβαιούται υπό του διευθυντού δασών

ή νομοδασάρχου ή δασάρχου κατά του καταβάλοντος και υπερ του κεντρικού ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και δασών, η εις βάρος του δημοσίου τυχόν επελθούσα ζημία, το ποσόν αποκαταστάσεως ταύτης, ως και το ποσόν της οφειλομένης αποζημιώσεως χρήσεως.

Το πρωτόκολλον καθίσταται οριστικόν και θεωρείται ότι ο καθ' ού απεδέχθη τούτο, εάν εντός τριάκοντα ημερών, από της επιδόσεως, μη παρεκτεινομένης λόγω αποκαταστάσεως, δεν ασκήση κατ' αυτού ανακοπήν".

Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 του άρθρου 2 Ν.Δ.996/1971 (ΦΕΚ Α 192)

«2. Η ανακοπή κατά του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής ασκείται κατά του Δημοσίου ή κατά των νομικών προσώπων της παρ. 1, στα οποία ανήκει η έκταση επί της οποίας επιχειρείται η παράνομη ενέργεια και απευθύνεται στο μονομελές πρωτοδικείο της τοποθεσίας του ακινήτου.»

3. Δια την προδικασίαν και την εκδίκασιν της ανακοπής έχει εφαρμογήν η ειδική διαδικασία των άρθρων 727 εως 747 του κώδικος πολιτικής δικονομίας (α.ν. 44/1967). Προς συζήτησιν της ανακοπής αντίγραφον αυτής μετά κλήσεως κοινοποιείται προς τον οικονομικόν έφορον της οικείας περιφέρειας ως εκπρόσωπον του Δημοσίου, εάν πρόκειται περί εκτάσεως του Δημοσίου, άλλως δε προς το εις το κοινοποιηθέν πρωτόκολλον αναφερόμενον ως δικαιούχον νομικόν πρόσωπον, κατ' αμφοτέρας δε τας περιπτώσεις και προς τον αρμόδιον δασάρχην. Κατάθεσις παραβόλου ή εγγραφή της ανακοπής εις το βιβλίον διεκδικήσεων δεν απαιτείται. Το βάρος της αποδείξεως υπέχει ο ανακόπτων, μετά των προσαγομένων δε αποδεικτικών μέσων συνεκτιμώνται και αι υπό των δασαρχών, δασονόμων, ή δασοκόμων ενεργούμεναι διοικητικά εξετάσεις.

«4. Κατά της αποφάσεως του μονομελούς πρωτοδικείου δεν χωρεί ένδικο μέσο. Σε περίπτωση κατά την οποία, η απόφαση που εκδίδεται ακυρώνει το πρωτόκολλο, για λόγους που αφορούν την κυριότητα ή τη νομή του κτήματος, ο ανακόπτων οφείλει να ασκήσει τακτική αγωγή εντός ενενήντα ημερών από την επίδοση της αποφάσεως, άλλως το πρωτόκολλο παραμένει σε ισχύ και εκτελείται. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η διάταξη του

άρθρου 8 του α.ν. 1539/1938, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 52 περ. 18 Εισ. Ν.Κ.Πολ.Δ.»

5. Αι δια του παρόντος άρθρου τασσόμεναι προθεσμίαι δεν παρεκτείνονται λόγω αποστάσεως. Επί κλήσεως προς το Δημόσιον τηρούνται αι ειδικαί προς εμφάνισιν αυτού προθεσμία.

«6. Η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτέλεση του πρωτοκόλλου αποβολής, δύναται όμως το μονομελές πρωτοδικείο να αναστείλει την εκτέλεση, κατόπιν αιτήσεως του ανακόπτοντος μέχρις εκδόσεως αποφάσεως επί της ανακοπής.»

Οι παράγραφοι 2,4 και 6 αντικαταστάθηκαν ως άνω με την παρ.2 άρθρου 326 Ν.4072/2012, ΦΕΚ Α 86/11.4.2012.

7. Η κατά την διαδικασίαν του άρθρου τούτου απόφασις δεν εμποδίζει την επιδίωξιν των εκατέρωθεν δικαιωμάτων κατά την τακτικήν διαδικασίαν.

"Το επί της ανακοπής δικάζον, κατά τας διατάξεις των παρ. 2 και 4 του παρόντος άρθρου, Ειρηνοδικείον και κατ'έφεσιν μονομελές Πρωτοδικείον, αποφαινεται δια της αυτής αποφάσεως και περί της τυχόν επιβληθείσης αποζημιώσεως χρήσεως".

Το δεύτερο εδάφιο της παρ.2 προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 2 του Ν.Δ.996/1971 (ΦΕΚ Α 192)

Άρθρον 74 - Τρόπος εγκρίσεως καρπώσεων και μίσθωσις τούτων.

1. Προκειμένου περί καρπώσεως δημοσίων ή μη δασών, κειμένων εντός των παραμεθωρίων περιοχών, προ πάσης εγκρίσεως, προκαλείται γνωμοδότησις του οικείου σώματος στρατού ή μεραρχίας, υποχρεωτική δια τον εγκρίνοντα την κάρπωσιν Υπουργόν Γεωργίας, νομάρχην ή τοπικήν δασικήν αρχήν, περί του εάν λόγοι ασφαλείας της Χώρας δεν κωλύουν την ενέργειαν της καρπώσεως ή δεν απαγορεύουν όπως κατά την ενέργειαν της καρπώσεως τηρηθούν ωρισμένοι όροι ρητώς καθοριζόμενοι εν τη γνωμοδοτήσει.

2. Προκειμένου περί διαθέσεως δια δημοπρασίας της καρπώσεως δημοσίου δάσους, κειμένου εντός παραμεθωρίου περιοχής, δύναται να μετέχη ως μέλος της επιτροπής ενώπιον της οποίας διεξάγονται αι δημοπρασίαι και αξιωματικός

υπό του οικείου σώματος στρατού ή μεραρχίας οριζόμενος, είτε παγίως διαπάσας τας δημοπρασίας, είτε συγκεκριμένως δια δημοπρασίας αφορώσας εις ωρισμένα δάση. Ο αξιωματικός ούτος έχει καθήκον να εισηγήται εις την επιτροπήν, διατυπώνων εγγράφως τας αντιρρήσεις του εις περιπτώσιν διαφωνίας, τον αποκλεισμόν ως πλειοδοτών ατόμων επικινδύνων εις την ασφάλειαν της Χώρας.

3. Επί τη αιτήσει της οικείας μεραρχίας ή σώματος στρατού, η αρμοδία δασική αρχή υποχρεούται να αναστείλη πάσαν εργασίαν ενεργουμένην εις δάση, κείμενα εις παραμεθορίους περιοχάς, εφ' όσον παραβιάζονται οι κατά το παρόν άρθρον όροι οι αποβλέποντες εις την ασφάλειαν της Χώρας, να αναφέρεται δε σχετικώς εις την προϊσταμένην της αρχήν απεδεχομένη τας διαταγάς της.

Άρθρον 121 - Πολυετείς μισθώσεις.

1. Δημόσια δάση, των οποίων η εκμετάλλευσις, είτε απ' ευθείας υπό του Κράτους είτε δι' επιχειρηματιών αναλαμβανόντων ταύτην επί εν μόνον έτος, δυσχεραίνεται ή και καθίσταται αδύνατος ένεκα ελλείψεως είτε μεταφορικών εγκαταστάσεων είτε βιομηχανικών μέσων προς κατεργασίαν των δασικών προϊόντων εις τελικά προϊόντα, ευκολώτερον ή αμέσως καταναλώσιμα, είτε ένεκα άλλων λόγων, δύνανται να εκμισθούνται δια δημοπρασίας προς πολυετή, το πολύ πενταετή, εν όλω ή εν μέρει εκμετάλλευσιν.

2. Επί σκοπώ εγκαταστάσεως και λειτουργίας σοβαρών βιομηχανικών με πρώτην ύλην το ξύλον ή άλλα προϊόντα του δάσους, ως εργοστασίων φουρνιστής ξυλείας, οξυάς, ξυλείας, σταφιδοκιβωτίων, ρητίνης, κυταρίνης κλπ. η κατά την προηγουμένην παράγραφον εκμίσθωσις δύναται να είναι και δεκαετής.

3. Εις την περιπτώσιν της προηγουμένης παραγράφου, ο αναδειχθησόμενος μισθωτής υποχρεούται εντός του πρώτου έτους της μισθώσεως να συμπληρώση και συγχρονίση το διατιθέμενον παρ' αυτού εργοστάσιον ή να ιδρύση νέον τοιούτον, ώστε να δύναται πλήρως και τεχνικώς να κατεργάζεται ή επεξεργάζεται τα προϊόντα του μισθίου δάσους. Εν περιπτώσει μη

εκπληρώσεως των υποχρεώσεων της παρούσης παραγράφου, βεβαιουμένης δι' εκθέσεως του περιφερειακού διευθυντού δασών, ο μισθωτής κηρύσσεται έκπτωτος δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας,καταπιπτούσης της κατατεθειμένης εγγυήσεως υπέρ του Δημοσίου.

N.702/1977 Διαφορές Υπαλλήλων – Ασφάλισης κλπ Δικονομία , Αρμοδιότη.ΣτΕ

Άρθρον 1.-

1. Στην αρμοδιότητα του *τριμελούς διοικητικού εφετείου* υπάγεται η εκδίκαση αιτήσεων ακυρώσεως ατομικών πράξεων διοικητικών αρχών που αφορούν: α) το διορισμό και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των λειτουργών και υπαλλήλων (πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστικών) του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, β) την εισαγωγή και κατάσταση γενικά μαθητών των παραγωγικών σχολών των υπαλλήλων της περίπτωσης α' του παρόντος και τις μεταβολές της κατάστασης των εφέδρων αξιωματικών, γ) την πρόσληψη και την κατάσταση γενικά του προσωπικού του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης που το συνδέει, καθώς και την πρόσληψη και την κατάσταση γενικά του προσωπικού νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου όπου η πρόσληψη αυτή γίνεται με βάση ειδική διοικητική διαδικασία". δ) την εφαρμογή της εκπαιδευτικής νομοθεσίας για τους μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, υποτρόφους και μετεκπαιδευμένους, ε) την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων, το προσωπικό γενικά των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και φροντιστηρίων και την επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας". Οι περ.γ' και ε' αντικαταστάθηκαν με τις παρ.1 και 2 αντίστοιχα άρθρου 49 Ν.3659/2008, ΦΕΚ Α 77/7.5.2008 .Με την παρ.7 του αυτού άρθρου και νόμου

ορίζεται ότι:"7. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος υποθέσεις".

(στ) την ανάκληση μη συντελεσμένων ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και την άρση διατηρούμενων επί μακρόν ρυμοτομικών βαρών),

Η περ. στ` καταργήθηκε από 1ης Ιανουαρίου 2002 με την παρ.2 άρθρ.1 ΠΝΠ της 21.12.2001,ΦΕΚ Α 288/21.12.2001.

ζ) την τακτοποίηση, προσκύρωση και αναλογισμό αποζημίωσης ακινήτων, καθώς και την εφαρμογή πολεοδομικών μελετών,

"η) το χαρακτηρισμό κτισμάτων ή κατασκευών ως αυθαιρέτων, ανεξαρτήτως της νομοθεσίας κατ` εφαρμογή της οποίας έγινε ο χαρακτηρισμός, και την εξαίρεση τους από την κατεδάφιση. Επίσης, την αυθαίρετη μεταβολή χρήσης και την επιβολή προστίμων αυθαιρέτων".

Η περ.η` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρου 49 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008 . Με την παρ.7 του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι: "7. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος υποθέσεις".

θ) την έκδοση οικοδομικών αδειών και αδειών για την κοπή δένδρων,καθώς και τη σύνδεση οικοδομών με κάθε είδους δίκτυα.

"ι) την έκδοση αδειών υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών, καθώς και την αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και την επιβολή σχετικών προστίμων".

Η περ.ι' προστέθηκε με την παρ.4 άρθρου 49 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008 (έναρξη ισχύος από 8.6.2008). Με την παρ.7 του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι: "7. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος υποθέσεις".

"ια) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πλην εκείνων που ανάγονται στην οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Δεν θίγονται οι διατάξεις, με τις οποίες διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου ως διαφορές ουσίας,

ιβ) τη χορήγηση αδειών:1) για την άσκηση κάθε είδους επαγγελματικής δραστηριότητας,2) για την ίδρυση και λειτουργία επαγγελματικών εγκαταστάσεων, και 3) για την κυκλοφορία προϊόντων.Από τις παραπάνω διαφορές εξαιρούνται όσες έχουν ήδη υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, ιγ) την εφαρμογή της αθλητικής νομοθεσίας, ιδ) το χαρακτηρισμό εκτάσεων κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α`) και την κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων κατά τα άρθρα 38 και 41 του ίδιου νόμου, και ιε) την εφαρμογή της νομοθεσίας περί συμβολαιογράφων, υποθηκοφυλάκων, δικαστικών επιμελητών, επιμελητών ανηλίκων, ορκωτών ελεγκτών - λογιστών, εκτελωνιστών και χρηματιστών."

Οι περ.ια` έως και ιε` προστέθηκαν με το άρθρο 47 παρ.1 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. `Εναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

«ιστ) την εφαρμογή των άρθρων 1 έως 13 του ν. 3448/ 2006 για την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα.»

Η περίπτωση ιστ` προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ.2 Ν.4305/2014, ΦΕΚ Α 237/31.10.2014.

"2. Εξακολουθούν να υπάγονται στην κατά πρώτο και τελευταίο βαθμό αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι αιτήσεις ακυρώσεως που αφορούν:α) το διορισμό και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικά των δικαστικών λειτουργών και του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,β) το διορισμό και την παύση των καθηγητών πρώτης βαθμίδας της ανώτατης εκπαίδευσης (πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα),γ) το διορισμό και την παύση των μετακλητών ή επί θητεία ανωτάτων υπαλλήλων, δ) την προαγωγή στο βαθμό του Πρέσβη,ε) την πλήρωση των θέσεων του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Αμυνας, των Αρχηγών των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, των Αρχηγών των Σωμάτων Ασφαλείας, καθώς και την αποστρατεία τους, στ) την προαγωγή στο βαθμό του Γενικού Διευθυντή ή την ανάθεση καθηκόντων για ορισμένο χρόνο κατόπιν επιλογής σε Προϊσταμένους Γενικών

Διευθύνσεων των υπηρεσιών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,

ζ) την απόλυση υπαλλήλου, εφόσον η αίτηση ακυρώσεως είναι συναφής με προσφυγή κατ' αποφάσεως πειθαρχικού συμβουλίου που έχει επιβάλει ποινή οριστικής παύσης,

η) την επιβολή πειθαρχικής ποινής από συμβούλιο στο οποίο προεδρεύει ή συμμετέχει ανώτατος δικαστικός λειτουργός."

Η παρ.2,όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ.1 του άρθρου 29 Ν.2721/1991,παρ.1 άρθρου 1 Ν.2944/2001 και με την παρ. 3 άρθρου 49 3659/2008, αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 47 παρ.2 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010

(3. Εις την κατά την παρ. 1 αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου δεν υπάγονται αι κατά την παρ. 4 εδάφιο τρίτον, του άρθρου 103 του Συντάγματος προσφυγαί).

Η παρ.3 καταργήθηκε με το άρθρ.4 Ν.2944/2001, ΦΕΚ Α 222/8.10.2001. (4. Διά διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά σύμφωνον γνώμην της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας,δύναται να υπαχθή εις τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια η εκδίκασις κατά πρώτον βαθμόν και άλλων κατηγοριών υποθέσεων της ακυρωτικής δικαιοδοσίας).

Η παρ.4 καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2011,με τη περ.στ' άρθρου 69 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

Κατά το άρθρο 34 παρ. 1 και 2 του Ν. 1968/1991 (Α` 150): "Στις διοικητικές διαφορές ουσίας ή ακύρωσης αν το διοικητικό δικαστήριο κρίνει ότι στερείται αρμοδιότητας, επειδή η υπόθεση υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου διοικητικού δικαστηρίου ή του Συμβουλίου της επικρατείας, παραπέμπει την υπόθεση στο δικαστήριο αυτό. Η απόφαση περί παραπομπής είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο στο οποίο παραπέμφθηκε η υπόθεση εφ' όσον τούτο είναι ισόβαθμο ή κατώτερο του παραπέμποντος. Το αυτό ισχύει, και για το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν κρίνει ότι το ενώπιόν του εισαγόμενο ένδικο μέσο ανήκει στην αρμοδιότητα άλλου διοικητικού δικαστηρίου. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο στο οποίο γίνεται η παραπομπή. Στις ακυρωτικές υποθέσεις, για τις

οποίες προβλέπει ειδικώς το άρθρο 1 του ν. 702/1977 το Συμβούλιο της Επικρατείας, εάν κρίνει ότι η υπόθεση είναι της αρμοδιότητας του διοικητικού εφετείου, μπορεί να παραπέμψει σε αυτό ή να κρατήσει την υπόθεση και να τη δικάσει κατ' ουσίαν. Όταν συντρέχει περίπτωση παραπομπής κατά την προηγούμενη παράγραφο, η κρίση περί της νομιμοποίησεως ή παραστάσεως των διαδίκων ή των πληρεξουσίων, περί της καταβολής τελών και παραβόλου και γενικώς περί της εγκυρότητας του δικογράφου ή του παραδεκτού του ενδίκου μέσου ανήκει στο αρμόδιο δικαστήριο".

Άρθρον 2.

1. Εάν το διοικητικόν εφετεϊόν κρίνη ότι η αίτησις ακυρώσεως δεν είναι εκ των κατά το άρθρον 1 του παρόντος υπαγομένων εις την αρμοδιότητα αυτού, παραπέμπει την υπόθεσιν εις το Συμβούλιον της Επικρατείας, το οποίον, αποφασίζει περί της αρμοδιότητος, κρίνον δε ότι η υπόθεσις είναι της αρμοδιότητος του διοικητικού εφετείου δύναται ή να την αναπέμψη ή να την κρατήσει και δικάση αυτήν κατ' ουσίαν.

2. Εάν διά της αιτήσεως ακυρώσεως προσβάλλωνται πλείονες πράξεις, ως προς τινας μόνον των οποίων είναι καθ' ύλην αρμόδιον το διοικητικόν εφετεϊόν, τούτο δικάζει την αίτησιν ακυρώσεως διά την υπαγομένην εις την αρμοδιότητα αυτού πράξιν ή πράξεις και παραπέμπει την αίτησιν διά τα λοιπά, εις το Συμβούλιον της Επικρατείας. Κατ' εξαίρεσιν, εάν συμπροσβάλλωνται κανονιστική και ατομική πράξις, ή αίτησις ακυρώσεως απορρίπτεται καθ' ο μέρος στρέφεται κατά της κανονιστικής πράξεως.

3. Εάν το Συμβούλιον της Επικρατείας κρίνη ότι η εισαχθείσα εις αυτό αίτησις ακυρώσεως δεν είναι εκ των υπαγομένων εις την αρμοδιότητα αυτού, παραπέμπει την υπόθεσιν εις το αρμόδιον διοικητικόν εφετεϊόν.

4. Εάν το Συμβούλιον της Επικρατείας κρίνη ότι ένια εκ των προσβαλλομένων διά της εισαχθείσης εις αυτό αιτήσεως ακυρώσεως πράξεων δεν είναι εκ των υπαγομένων εις την αρμοδιότητα αυτού, δύναται ή να δικάση την αίτησιν ακυρώσεως, διά την υπαγομένην εις την αρμοδιότητα του πράξιν ή πράξεις, και να παραπέμψη κατά τα λοιπά εις το αρμόδιον διοικητικόν εφετεϊόν ή

συντρέχοντος σπουδαίου τινός λόγου, να δικάση εξ ολοκλήρου την αίτησιν ακυρώσεως.

Άρθρον 5.

"1. Με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 5Α, σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκεινται οι *οριστικές* αποφάσεις των διοικητικών εφετείων που εκδίδονται κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτανακοπής".

Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρ.2 Ν.2944/2001,ΦΕΚ Α 222/8.10.2001.

2.Εφεσιν δύνатаι να ασκήσουν εντός εξηκονθημέρου προθεσμίας αρχομένης από της επομένης της επιμελεία του διαδίκου κοινοποιήσεως της αποφάσεως, πάντως δε εντός έτους από της δημοσιεύσεως αυτής, οι κατά την πρωτόδικον ακυρωτικήν δίκην διάδικοι

3. Δευτέρα έφεσις παρά του αυτού διαδίκου κατά την αυτής αποφάσεως, ως προς το αυτό ή άλλο κεφάλαιον, δεν επιτρέπεται. Ωσαύτως αποκλείεται η άσκησις αντεφέσεως.

4. Το δικόγραφο της εφέσεως πρέπει να περιέχη, εκτός των στοιχείων παντός δικογράφου, μνειάν της προσβαλλομένης αποφάσεως, σαφείς και συγκεκριμένους λόγους εφέσεως και αίτημα.

5. Η έφεσις ασκείται διά καταθέσεως του δικογράφου εις την γραμματείαν του εκδόντος την εκκαλουμένην απόφασιν δικαστηρίου. Περί της καταθέσεως συντάσσεται έκθεσις εις ίδιον βιβλίον, υπογραφομένη και υπό του καταθέτοντος. Η έφεσις διαβιβάζεται αμελλητί μετά του οικείου φακέλου μερίμνη του Γραμματέως, εις το Συμβούλιον της Επικρατείας.

6. Η προθεσμία προς άσκησιν εφέσεως και η άσκησις του ενδίκου τούτου μέσου δεν επάγονται αναστολήν της εκτελέσεως της πρωτοδίκου αποφάσεως.

7. *Πρόσθετοι λόγοι εφέσεως* υποβάλλονται μόνον δι' ιδίου δικογράφου, κατατιθεμένου εν πρωτοτύπω εις την Γραμματείαν του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιουμένου, επί ποινή απαραδέκτου, δέκα πέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρας προ της συζητήσεως επιμελεία του εκκαλούντος,

προς τον εφεσίβλητον. Η παρ. 6 του άρθρου 21 του Ν.Δ. 170/1973 έχει και εν προκειμένω εφαρμογήν.

8. Εις την κατ' έφεσιν δίκην επιτρέπεται η το πρώτον άσκησις παρεμβάσεως.

9. Η έφεσις αναφέρεται αποκλειστικώς εις σφάλματα της πρωτοδίκου αποφάσεως. Εάν ευρεθή βάσιμος λόγος εφέσεως η εκκαλουμένη απόφασις εξαφανίζεται και το Συμβούλιον της Επικρατείας δικάζει επί της αιτήσεως ακυρώσεως. Εάν το Συμβούλιον της Επικρατείας, κρίνη απορριπτέαν αίτησιν ακυρώσεως, η οποία είχε γίνη δεκτή υπό του διοικητικού εφετείου, αναβιοί αναδρομικώς από της εκδόσεως της η διά της πρωτοδίκου αποφάσεως ακυρωθείσα πράξις.

10. Επί εφέσεως δύναται να χορηγηθή κατά το άρθρον 52 του Ν.Δ. 170/1973 αναστολή εκτελέσεως της προσβληθείσης επί ακυρώσει διοικητικής πράξεως.

11. Επί εφέσεως εφαρμόζονται αναλόγως κατά τα λοιπά αι αφορώσαι εις το ένδικον μέσον της αιτήσεως ακυρώσεως διατάξεις του Ν.Δ. 170/1973, ως εκάστοτε, ισχύουν.

Ν. 25/1975 Τέλη – ΟΤΑ – Είσπραξη από ΔΕΗ

*Άρθρο 43 Ν.3979/2011,ΦΕΚ Α 138/16.6.2011,με το οποίο ορίζεται ότι:"1.α Όπου στις διατάξεις των νόμων 25/1975 (Α` 74), 429/1976 (Α` 235), 1080/1980 (Α` 246), 2130/1993 (Α` 62) και στο άρθρο 9 του ν. 3854/2010 (Α` 94) αναφέρεται η ΔΕΗ νοούνται οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή η ΔΕΗ ή ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.
β. Τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 25/1975, ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων του άρθρου 10 του ν. 1080/1980 και το τέλος ακίνητης περιουσίας του άρθρου 24 του ν. 2130/1993, βαρύνουν τον υπόχρεο σε πληρωμή του λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται από τη ΔΕΗ ή από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος, σε δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετήσιων λογαριασμών. Για το σκοπό αυτόν εκδίδεται ενιαίος λογαριασμός για κάθε υπόχρεο".*

Άρθρον 1.

1. Τα κατά την κειμένην νομοθεσίαν οφειλόμενα τέλη καθαριότητας και αποκομιδής απορριμμάτων και φωτισμού υπέρ των δήμων και κοινοτήτων καθορίζονται δι' έκαστον εστεγασμένον ή μη χώρον ανά μετρητήν παροχής ηλεκτρικού ρεύματος προς φωτισμόν παρά της ΔΕΗ και εξευρίσκεται διά πολλαπλασιασμού των τετραγωνικών μέτρων της επιφανείας του χώρου τούτου επί συντελεστήν οριζόμενον εις ακεραίας μονάδας δραχμών δι αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, "εγκρινομένης υπό του νομάρχου".

Κατά το άρθρο μόνο, παρ.1, περ.Β., εδαφ.η' του Π.Δ. 22/1982 (Α` 3): "Καταργείται ο ουσιαστικός έλεγχος που ασκείται από το νομάρχη επί των πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 ως "έγκριση".

2 Η ως άνω απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λαμβανομένη κατά μήνα Οκτώμβριον, κοινοποιείται εις την ΔΕΗ μέχρις της 30ης Νοεμβρίου εκάστου έτους, ο δε εν αυτή οριζόμενος συντελεστής ισχύει από 1ης του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους δι' εν η πλείονα ημερολογιακά έτη οριζόμενα εν τη αυτή αποφάσει, επιφυλασσομένης της ισχύος της επομένης παραγράφου.

3. Η επί τη βάσει του συντελεστού τούτου πραγματοποιουμένη υπό της ΔΕΗ χρέωσις εκάστου καταναλωτού, ισχύει δι' ολόκληρον την χρονικήν περίοδον, καθ' ην εκτείνεται ο υπό ταύτης εφαρμοζόμενος κύκλος καταμετρήσεως, ανεξαρτήτως αν ο κύκλος ούτος συμπίπτη προς το ημερολογιακόν έτος.

"4. Δια της κατά την παράγραφον 1 αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δύναται να ορίζηται διάφορος συντελεστής κατά κατηγορίαν υποχρέων αναλόγως των παρεχομένων υπηρεσιών καθαριότητος και μέχρις επτά 7) κατηγοριών, εξ ων δύο δι' εστεγασμένους χώρους χρησιμοποιουμένους δια κατοικίαν ή εγκατάστασιν φιλανθρωπικών ή νοσηλευτικών ιδρυμάτων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εις α δεν περιλαμβάνονται αι ιδιωτικά κλινικά και πέντε (5) δι' εστεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως.

"Η διαφορά του συντελεστή μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας ανεξαρτήτως αριθμού κατηγοριών κατά τα ανωτέρω δεν μπορεί να ορισθεί πέραν του πενταπλασίου".

Το εντός " " εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.4 άρθρου 7 Ν.2307/1995 (Α 113).

Ο δήμος ή η κοινότης εν περιπτώσει καθορισμού πλειόνων συντελεστών γνωστοποιεί εις την ΔΕΗ δύο μόνον συντελεστές, ένα δια τας κατοικίας κλπ. και ένα δια τους εστεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως και προσδιορίζει δι' έκαστον υπόχρεων το εις τετραγωνικά μέτρα πλασματικών εμβαδόν του χώρου, το οποίον πολλαπλασιαζόμενον επί τον ενιαίον συντελεστήν, αποδίδει ποσόν τελών ίσον προς το προκύπτον εκ του γινομένου του πραγματικού εμβαδού επί τον κατά κατηγορίαν συντελεστήν.

"5. Δι' εστεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως, το εμβαδόν άνω των χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων και μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων δύναται να ορισθή μειωμένον υπό του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, λαμβανομένων υπ' όψιν των παρεχομένων υπηρεσιών καθαριότητος και του πράγματι, εξυπηρετουμένου υπό της υπηρεσίας καθαριότητος χώρου. Δια το πέρα των εξ χιλιάδων (6.000) τετρ. μέτρων εμβαδόν, ο συντελεστής του τέλους δεν δύναται να ορισθή μεγαλύτερος του εξήκοντα επί τοις εκατόν (60%) του ορισθέντος δι εστεγασμένους χώρους μέχρι χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων. Αι διατάξεις της παρούσης παραγράφου δύναται να εφαρμόζονται και επί μη εστεγασμένων χώρων, περί των ή παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος νόμον, μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετρ. μέτρων. Δι' εμβαδόν πέρα των εξ χιλιάδων (6.000) τετρ. μέτρων δεν δύναται να ορισθή συντελεστής μεγαλύτερος του τριάκοντα επί τοις εκατόν (30 %) του ορισθέντος δια τα χίλια (1.000) πρώτα τετραγωνικά μέτρα μη εστεγασμένου χώρου".

Η εντός " " παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 1080/1980 (ΦΕΚ Α 246)

6. Εις τας περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου δια το ποσόν των τελών το αντιστοιχούν εις το πέρα των χιλίων τετραγωνικών μέτρων

εμβαδόν επί εστεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως και δι' ολόκληρον το ποσόν των τελών επί μη εστεγασμένων χώρων, επιτρέπεται η άσκησις των ενδίκων μέσων των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ/τος της 24.9/20.10.1958, ως τούτο τροποποιηθέν δια του άρθρου 40 του Ν.Δ. 4260/1962 ισχύει νύν. Η προθεσμία προς άσκησιν των ενδίκων τούτων μέσων ορίζεται εις είκοσι (20) ημέρας, αρχομένη επί μεν βεβαιώσεως και εισπράξεως των τελών υπό του δήμου από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα, επί δε συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ από της λήξεως του χρόνου εξοφλήσεως του πρώτου λογαριασμού της ΔΕΗ, μη επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα. Εις την τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, η απόδειξις του εμπροθέσμου της ασκήσεως του ενδίκου μέσου βαρύνει τον προσφεύγοντα.

7. Επίσης επιτρέπεται εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας η άσκησις των περιών πρόκειται ενδίκων μέσων, εν αμφισβητήσιν υπό του υποχρέου, είτε του χαρακτηρισμού του ακινήτου ως εστεγασμένου χώρου είτε προκειμένου περί εστεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως, της κατηγορίας εις ην υπήχθη τούτο. Επί συνεισπράξεως υπό της ΔΕΗ, η άσκησις του ενδίκου μέσου δεν έχει ανασταλτικόν αποτέλεσμα.

8. Αι διατάξεις των παραγράφων 4, 5, 6 και 7 δεν ισχύουν επί χώρων στερουμένων ηλεκτρικής εγκαταστάσεως, εφ' ων εφαρμόζονται αι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου".

Αι ανωτέρω παράγραφοι υπ' αριθμ. 4, 5, 6, 7 και 8, αντικατέστησαν την πρώην παράγραφο 4, διά του άρθρου 1 του Ν. 429/1976 (Α 235), η δε πρώην παράγραφος υπ' αριθμ. 5, έλαβε τον αριθμόν "9", ως κάτωθι:

"9". Η κατά το παρόν άρθρον οριστική βεβαίωσις των τελών συντελείται μόνον δι' εγγραφής του υποχρέου εις τον οικείον κατάλογον της ΔΕΗ επί τη βάσει της υπό του άρθρου 2 του παρόντος προβλεπομένης δηλώσεως, μη απαιτουμένης συντάξεως χρηματικού καταλόγου υπό, του δήμου ή της κοινότητος.

Η παρούσα παράγραφος υπ' αριθμ. "9" συνιστά την πρώην παράγραφον 5, αναριθμήθηκε δε δυνάμει του άρθρου 1 του Ν. 429/1976 (Α 235).

"10. Ο συντελεστής των τελών καθαριότητας εστεγασμένων ή μη χώρων αναγνωριζομένων κατά τας ισχυούσας εκάστοτε διατάξεις ως Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων, δεν δύναται να ορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 1981 εις ποσοστόν μεγαλύτερον του πενήκοντα τοις εκατόν (50%) του ορισθέντος συντελεστού δια τους αντιστοιχούς χώρους άνω των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων.

Η εντός " " παρ.10 προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 5 του Ν.1080/1980 (ΦΕΚ Α 246)

Με την παρ.5γ άρθρου 22 Ν.3897/2010,ΦΕΚ Α 208/10.12.2010,όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 33 Ν.3937/2011,ΦΕΚ Α 60/31.3.2011,ορίζεται ότι: 5.«γ. Η αλλαγή της χρήσης του ακινήτου που επέρχεται με την υπαγωγή στις διατάξεις του ν. 3843/2010 δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του τέλους του άρθρου 24 του ν. 2130/1993, καθώς και των τελών του ν. 25/1975 και του άρθρου 25 του ν. 1828/1989, όπως ισχύουν.» (Ισχύς αναδρομική από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 3843/2010).

Κατά την παρ.2 άρθρου 99 Ν.4199/2013,ΦΕΚ Α 216/11.10.2013:"2. Στα τέλη, ειδικούς φόρους, δικαιώματα τρίτων που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 7 και 10 του ν. 25/1975 (Α` 74), των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 429/1976 (Α` 235), της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/ 1993 (Α` 62), της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3345/2005 (Α` 138) δεν υπόκεινται δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο, για την ακίνητη περιουσία τους, δομημένη ή μη, που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα τους και την ομαλή εκπλήρωση του έργου τους".

Άρθρον 2.

1. Ο καθορισμός της επιφανείας των εστεγασμένων χώρων ενεργείται ως ακολούθως:α) Διά χώρους χρησιμοποιούμενους ως κατοικίας, δι` ους ίσχυσε το ήδη αντικατασταθέν τιμολόγιον Τ3, η επιφάνεια καθορίζεται επί τη βάση της γενομένης μετρήσεώς της διά την υπαγωγήν του υποχρέου εις το ανώτερον τιμολόγιον.β) Διά τους λοιπούς χώρους, πλήν των κατά την παράγραφον 1 του άρθρου 3 εξαιρουμένων, λαμβάνεται ως βάση υπολογισμού

προκειμένου μεν περί των το πρώτον ηλεκτροδοτούμενων η εμβαδομέτρησις η αναφερομένη εις τας παρά των υποχρέων υποβαλλομένης εις την ΔΕΗ διά την σύνδεσιν των υπευθύνους δηλώσεις, προκειμένου δε περί των ήδη ηλεκτροδοτούμενων η εμβαδομέτρησις η ενεργουμένη υπό των δήμων και κοινοτήτων επί τη βάσει υποβαλλομένων προς αυτούς υπευθύνων δηλώσεων των υποχρέων καταναλωτών. Διά τους ηλεκτροδοτούμενους το πρώτον χώρους η προς την ΔΕΗ υποβαλλομένη προς σύνδεσιν δήλωσις δέον να φέρη επ' αυτής βεβαίωσιν του οικείου δήμου ή κοινότητος περί καταθέσεως παρ' αυτοίς αντιγράφου ταύτης. Διά τους ήδη ηλεκτροδοτούμενους χώρους των Δήμων Αθηναίων και Πειραιώς δι' ους είχαν υποβληθή κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του Α.Ν. 507/1968 υπεύθυνοι δηλώσεις δεν απαιτείται υποβολή νέας τοιαύτης.

Αι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της περιπτώσεως β' κατηργήθησαν διά του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν. 429/1976 (Α 235).

γ) Διά τον προσδιορισμόν της εις τετραγωνικά μέτρα επιφάνεια των κατοικιών των κειμένων εις αγροτικές περιοχάς δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι χώροι σταυλισμού ως και οι εκτός της κυρίας κατοικίας λοιποί χώροι οι μη προοριζόμενοι δια οίκησιν. "Γιά τον προσδιορισμό σε τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειας των θερμοκηπίων δεν λαμβάνονται υπόψη οι χώροι που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη δημιουργία αγροτικών εκμεταλλεύσεων με ελεγχόμενες συνθήκες κλιματισμού".

Το εντός " " εδάφιο στην περ.γ' προστέθηκε με την παρ.6 του άρθρου 16 του Ν.2130/1993 (ΦΕΚ Α 62)

Κατά το άρθρον 2 παρ.1 του Ν. 429/1976 (Α 235):" Δι' ους χώρους δεν υπεβλήθη υπό των υποχρέων δήλωσις κατά τα εν άρθρω 2 παρ. 1 περ. β' του Ν. 25/1975 οριζόμενα, η φωτιζομένη επιφάνεια προσδιορίζεται καθ' υπολογισμόν υπό των αρμοδίων οργάνων του δήμου ή της κοινότητος. Το αυτό ισχύει και επί αρνήσεως του υποχρέου δια την διενέργειαν ελέγχου της ακριβείας της υποβληθείσης δηλώσεως, ως προς την επί πλέον της δηλωθείσης υπολογιζομένην επιφάνειαν. Εν τη περιπτώσει ταύτη η άρνησις δια την διενέργειαν του ελέγχου και το εμβαδόν της πέραν της δηλωθείσης επιφάνειας δέον να προκύπτουν εξ εκθέσεως του εντεταλμένου

δια τον έλεγχο οργάνου του δήμου ή της κοινότητας".

2. Επί ειδικών καταστάσεων περιεχουσών τα αναγκαία στοιχεία των υποχρέων καταναλωτών, αίτινες εκτυπούνται υπό της ΔΕΗ και αποστέλλονται εις τους δήμους και τας κοινότητας το βραδύτερον μέχρι τέλους του μηνός Ιουλίου 1975 καταχωρίζεται υπ' αυτών η κατά τας υπευθύνους δηλώσεις εμβαδομέτρησης των ήδη ηλεκτροδοτούμενων χώρων. Αι καταστάσεις αύται, μετά την κατά τα άνω συμπλήρωσίν των, επιστρέφονται εις την ΔΕΗ το βραδύτερον μέχρι τέλους του μηνός Σεπτεμβρίου 1975.

3. Οι υπόχρεοι εις καταβολήν τελών καθαριότητας και φωτισμού, εις περίπτωσιν αυξήσεως της επιφανείας διά προσθήκης κτισμάτων, υποχρεούνται εις υποβολήν συμπληρωματικής δηλώσεως προς την ΔΕΗ διά του εις ον υπάγονται δήμου ή κοινότητας. Κατά την αυτήν διαδικασίαν γνωστοποιείται και η μείωσις της επιφανείας διά την ανάλογον μείωσιν των τελών.

"Σε περίπτωση διαδοχής του καταναλωτή ηλεκτρικού ρεύματος της Δ.Ε.Η. ο διάδοχος καταναλωτής υποχρεούται να υποβάλει δήλωση για τα τετραγωνικά μέτρα και το είδος της χρήσης του ακινήτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 περίπτ. β' του παρόντος για τους αρχικά ηλεκτροδοτούμενους χώρους".

Το εντός " " εδάφιο στην παρ.3 προστέθηκε με την παρ.4 του άρθρου 27 του Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ Α 62)

4. Διά την εφαρμογήν του παρόντος νόμου, προκειμένου περί των ξενοδοχείων ύπνου, οι μεν χώροι οι διατιθέμενοι προς ύπνον ως και οι βοηθητικοί τούτων θεωρούνται ως κατοικίαι και τα επ' αυτών τέλη υπολογίζονται επί τον ισχύοντα διά τας κατοικίας συντελεστήν, οι δε λοιποί χώροι (αίθουσαι διαλέξεων, εστιατόρια κλπ.) θεωρούνται ως ανήκοντες εις την κατηγορίαν των λοιπών ακινήτων και τα επ' αυτών τέλη υπολογίζονται επί τον ισχύοντα διά τον κατηγορίαν συντελεστήν, εφαρμοζόμενων εν προκειμένω των διατάξεων του εδ. β' της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος.

Κατά την παρ.2 άρθρου 99 Ν.4199/2013,ΦΕΚ Α 216/11.10.2013: "2. Στα τέλη, ειδικούς φόρους, δικαιώματα τρίτων που προβλέπονται στις διατάξεις

των άρθρων 1, 2, 3, 7 και 10 του ν. 25/1975 (Α` 74), των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 429/1976 (Α` 235), της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/ 1993 (Α` 62), της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3345/2005 (Α` 138) δεν υπόκεινται δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο, για την ακίνητη περιουσία τους, δομημένη ή μη, που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα τους και την ομαλή εκπλήρωση του έργου τους".

Άρθρον 3.

1. Οι στερούμενοι ηλεκτρικής εγκαταστάσεως υποχρεούνται εις την πληρωμήν τελών καθαριότητος και φωτισμού, υπολογιζομένων κατά τας διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24.9/20.10.1958 β.δ. "περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων δήμων και κοινοτήτων".

"Ακίνητα που δεν χρησιμοποιούνται, σύμφωνα με υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ή του νόμιμου εκπροσώπου του και δεν ηλεκτροδοτούνται, ύστερα από βεβαίωση της Δ.Ε.Η., απαλλάσσονται από την καταβολή δημοτικών τελών καθαριότητας για όσο χρόνο παραμένουν κλειστό. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται χρησιμοποίηση του ακινήτου, επιβάλλεται σε βάρος των υποχρέων ολόκληρο το τέλος που αναλογεί σε κάθε κατηγορία ακινήτου μαζί με το σχετικό πρόστιμο, αναδρομικά από το χρόνο απαλλαγής."

Τα εντός " " εδάφια, τα οποία προστέθηκαν με την παρ.14 του άρθρου 9 του Ν.2503/1997 (Α 107), αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 5 Ν.3345/2005, ΦΕΚ Α 138/16.6.2005.

2. Τα τέλη τα βαρύνοντα, μη εστεγασμένους χώρους, ως βιομηχανιών, κινηματοθεάτρων, επιχειρήσεων πωλήσεως οικοδομησίμων υλικών, σταθμών και συνεργείων επισκευής αυτοκινήτων και λοιπών εν γένει επιχειρήσεων ασκουμένων εν μη εστεγασμένω χώρω, ως και τας εποχιακώς κατοικουμένας οικείας, συνεισπράττονται υπό της ΔΕΗ κατά τας διατάξεις του παρόντος ως ακολούθως: Ο δήμος ή η κοινότης προσδιορίζει το εις τετραγωνικά μέτρα πλασματικών εμβαδόν, το οποίον πολλαπλασιαζόμενον επί τον ισχύοντα κατά κατηγορίαν συντελεστήν δι' εστεγασμένους χώρους, αποδίδει

ποσόν τελών, ίσον προς το προκύπτον κατά τον, συμφώνως προς τας διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24.9/20.10.1958 Β.Δ. υπολογισμών. Το κατά τα άνω, προσδιοριζόμενον εμβαδόν, γνωστοποιείται παρά των δήμων και κοινοτήτων εις την ΔΕΗ κατά τα, εν εδαφίω β` του άρθρου 2 του παρόντος νόμου οριζόμενα. Εις μιν το πρώτον αιτούντας την παροχήν ηλεκτρικού ρεύματος καταναλωτάς της κατηγορίας ταύτης, η ΔΕΗ δεν προβαίνει εις σύνδεσιν, εάν δεν προσαχθή παρ` αυτών έγγραφον του δήμου ή κοινότητος, εξ ου να προκύπτη το κατά τα προαναφερθέντα καθορισθέν εμβαδόν, βάσει του οποίου θέλει ενεργείται είσπραξις των τελών.

Κατά την παρ.2 άρθρου 99 Ν.4199/2013, ΦΕΚ Α 216/11.10.2013:"2. Στα τέλη, ειδικούς φόρους, δικαιώματα τρίτων που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 7 και 10 του ν. 25/1975 (Α` 74), των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 429/1976 (Α` 235), της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/ 1993 (Α` 62), της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3345/2005 (Α` 138) δεν υπόκεινται δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο, για την ακίνητη περιουσία τους, δομημένη ή μη, που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα τους και την ομαλή εκπλήρωση του έργου τους".

Άρθρον 4.

1. Τα τέλη καθαριότητος και φωτισμού βαρύνουν τον υπόχρεον εις πληρωμήν του λογαριασμού καταναλισκομένου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται μετ` αυτού ενιαίως υπό της ΔΕΗ διά δόσεων ίσων προς τον αριθμόν των εκδιδόμενων κατ` έτος λογαριασμών.

2. Επί λογαριασμών εκδιδόμενων διά χρονικόν διάστημα μικρότερον ή μεγαλύτερον της εκάστοτε κεκανονισμένης χρονικής περιόδου, ενεργείται υπό της ΔΕΗ ανάλογος χρέωσις των εν λόγω τελών. Αι εκ τελών καθαριότητος και φωτισμού πραγματοποιούμεναι υπό τη ΔΕΗ είσπραξις αποδίδονται εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα βάσει σχετικής εκκαθαριστικής καταστάσεως εντός του τρίτου μηνός από της λήξεως του

μηνός εις τον οποίον λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Η ΔΕΗ δύναται να παρέχη εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα χρηματικάς προκαταβολάς έναντι των προς απόδοσιν εισπραττομένων τελών.

"3. Δήμοι, έχοντες ιδίαν ταμιακήν υπηρεσίαν και υπηρεσίαν υδρεύσεως ή δημοτικήν επιχείρησιν υδρεύσεως ή δημοτικόν οργανισμόν υδρεύσεως, δύνανται να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπράξεως των τελών καθαριότητος και φωτισμού υπό της Δ.Ε.Η. δι' ητιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του Νομάρχου. Η απόφασις του δημοτικού συμβουλίου και του Νομάρχου, κοινοποιούνται εις την ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου εκάστου έτους".

Η ως άνω παράγραφος "3" προσετέθη διά του άρθρου 3 του Ν. 429/1976 (Α 235).

Άρθρον 5.

1. Ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να ενεργή έλεγchon των κατά το άρθρον 2 παρ 1β` του παρόντος νόμου δηλώσεων. Εις περίπτωσιν ανακριβούς δηλώσεως, επιβάλλονται εις τους υποχρέους καταναλωτάς δι' αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος τα αναλογούντα προς τον αποκρυβέντα χώρον τέλη, ως και πρόστιμον κατά τας διατάξεις του άρθρου 73 του Β.Δ. της 24.9/20.10.1958. Η απόφασις αυτή κοινοποιείται εις τον υπόχρεον επί αποδείξει. Ο Δήμος ή η κοινότης αιτείται εγγράφως την παρά της ΔΕΗ χρέωσιν του υποβαλόντος την ανακριβήν δήλωσιν καταναλωτού διά του εν τη αποφάσει ταύτη συνολικού ποσού, αποδιδομένου παρ` αυτής μετά των λοιπών εισπράξεων.

2. Παρ` εκάστω δήμω και κοινότητι τηρούνται πίνακες (καρτέλαι) τελών καθαριότητος και φωτισμού, εις ους καταχωρίζονται κατά υπόχρεον καταναλωτήν τα στοιχεία των ως άνω δηλώσεων, ως και το προς είσπραξιν διά της ΔΕΗ ποσόν.

Άρθρον 7.

Διά την αντιμετώπισιν των δαπανών ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων, εις ους δήμους και κοινότητας δεν εισπράττεται τέλος καθαριότητος ή το επ' αυτού υπολογιζόμενον τέλος φωτισμού δεν επαρκεί διά την κάλυψιν της αντιστοίχου ετησίας δαπάνης, επιβάλλεται τέλος φωτισμού προσδιοριζόμενον κατά τετρ. μέτρον των εστεγασμένων χώρων, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος.

Κατά την παρ.2 άρθρου 98 Ν.4199/2013, ΦΕΚ Α 216/11.10.2013:"2. Στα τέλη, ειδικούς φόρους, δικαιώματα τρίτων που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 7 και 10 του ν. 25/1975 (Α` 74), των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 429/1976 (Α` 235), της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/ 1993 (Α` 62), της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3345/2005 (Α` 138) δεν υπόκεινται δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο, για την ακίνητη περιουσία τους, δομημένη ή μη, που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα τους και την ομαλή εκπλήρωση του έργου τους".

Άρθρον 9.

Διά την αντιμετώπισιν υπό της ΔΕΗ των δαπανών εισπράξεως των ως άνω τελών, αύτη παρακρατεί εκ των εισπραττομένων ποσοστόν δύο τοις εκατόν (2%). Δικαιούται επίσης να παρακρατή εκ των ως άνω τελών, τας προς αυτήν εκκαθαρισμένας ληξιπροθέσμους και απαιτητάς οφειλάς δήμου ή κοινότητος, τας προερχομένας εκ καταναλώσεως ηλεκτρικού ρεύματος ή εξ έργων ηλεκτροδοτήσεως.

Η παρ. 2 του άρθρου 29 του Ν.2130/1993 (ΦΕΚ Α 62) ορίζει ότι:"Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 9 του ν. 25/1975 εφαρμόζονται και επί των εσόδων που εισπράττει η Δ.Ε.Η. από το φόρο ηλεκτροδοτούμενων χώρων (άρθρο 10 ν. 1080/1980) και το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας."

Άρθρον 10.

Προκειμένου περί δήμων και κοινοτήτων επιβαρυνομένων δι' ηυξημένων δαπανών καθαριότητας, λόγω τουριστικής κινήσεως, επιτρέπεται όπως, δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, "εγκρινομένης υπό του νομάρχου", διατίθεται διά την αντιμετώπισιν των δαπανών τούτων ποσόν μέχρι του ημίσεος των εκ των κατά τας κειμένας διατάξεις εισπραττομένων τελών διαμονής παρεπιδημούντων και επί των εκδιδομένων λογαριασμών, περί των το άρθρον 24 του Β.Δ. της 24.9/20.10.1958.

Κατά το άρθρο μόνο, παρ.1, περ.β., εδαφ.ι' του Π.Δ. 22/1982 (Α'3) "Καταργείται ο ουσιαστικός έλεγχος που ασκείται από το νομάρχη επί των πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 10 ως "έγκριση".

Κατά την παρ.2 άρθρου 98 Ν.4199/2013,ΦΕΚ Α 216/11.10.2013: "2. Στα τέλη, ειδικούς φόρους, δικαιώματα τρίτων που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 7 και 10 του ν. 25/1975 (Α' 74), των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 429/1976 (Α' 235), της παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 2130/ 1993 (Α' 62), της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3345/2005 (Α' 138) δεν υπόκεινται δημόσιες επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο, για την ακίνητη περιουσία τους, δομημένη ή μη, που χρησιμοποιείται για τη δραστηριότητα τους και την ομαλή εκπλήρωση του έργου τους".

Άρθρον 11.

1. Εις τας περιπτώσεις των άρθρων 3 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του παρόντος νόμου, επιτρέπεται η άσκηση των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ. της 24.9/20.10.1958, ως τούτο τροποποιηθέν διά του άρθρου 40 του Ν.Δ. 4260/62 ισχύει, ενδίκων μέσων ασκουμένων εντός είκοσιν (20) ημερών από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος του βεβαιωτικού καταλόγου ή της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος, επαγομένη ανασταλτικόν αποτέλεσμα κατά ποσοστόν 80% του όλου τέλους.

2. Ο δήμος ή η κοινότης υποχρεούται όπως, εντός μηνός από της εις αυτόν κοινοποιήσεως των επί των ενδίκων μέσων τελεσιδίκων αποφάσεων, επιτρέψη τα τυχόν αχρεωστήτως εισπραχθέντα υπ' αυτού ποσά.

N. 1406/ 1983 Δικαιοδοσία Διοικητικών Δικαστηρίων

Άρθρο 1.

1. Υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων όλες οι διοικητικές διαφορές ουσίας που δεν έχουν μέχρι σήμερα υπαχθεί σε αυτή.

2. Στις διαφορές αυτές περιλαμβάνονται ιδίως αυτές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά: α) τη δημοτική και κοινοτική φορολογία γενικώς, β) τον καθορισμό των ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων και κοινοτήτων, γ) τις στρατιωτικές ναυτικές και αεροπορικές επιτάξεις, δ) τα μεταλλεία και λατομεία, ε) τα σήματα, στ) τις σχέσεις μεταξύ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) και ασφαλισμένων και ιδίως αυτές που αναφέρονται στην ασφάλιση προσώπων ή της γεωργικής παραγωγής.

Η παρ.10 του άρθρου 12 του Ν.2298/1995 (Α 62) ορίζει ότι: "Οι παράγραφοι 6 έως 9 δεν έχουν εφαρμογή επί αιτήσεων αναιρέσεως κατ' αποφάσεων που εκδίδονται κατ' έφεση επί προσφυγών ουσίας, τις οποίες προβλέπουν το άρθρο 7 παρ.1 και 2 του ν.702/ 1994 και τα άρθρα 1 παρ. 2 εδάφιο στ' και 2 παρ.1 του ν.1406/1983, εφόσον αφορούν περιοδικές παροχές." ζ) το κύρος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών καθώς και των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

η) την ευθύνη του Δημοσίου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς αποζημίωση σύμφωνα με τα άρθρα 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

"Εξαιρούνται οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημίες που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο. Οι διαφορές αυτές υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Η ισχύς του προηγούμενου εδαφίου αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως."

Τα άνω εντός " " εδάφια της περ.η' προστέθηκαν με το άρθρο 48 παρ.1 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010

"θ) Τις κάθε είδους αποδοχές (δεδουλευμένες ή μη) του προσωπικού γενικώς του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίες ρυθμίζονται από διατάξεις κανονιστικού περιεχομένου."

Η περ.θ` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρ.29 Ν.2721/1999 ΦΕΚ Α 112/3.6.1999.Εναρξη ισχύος από 16.9.1999

ι) τις διοικητικές συμβάσεις

ια) την είσπραξη των δημόσιων εισόδων (Ν.Δ. 356/1974 ΦΕΚ 90).

Κατά το άρθρο 1 του Π.Δ. 458/1985 (Α 165): "Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στις διαφορές του άρθρου 1 του Ν. 1406/1983 συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του νόμου αυτού και τις διατάξεις στις οποίες αυτός παραπέμπει". Κατά το άρθρο 8 του Π.Δ.458/1985 (Α 165): "Όπου στην κείμενη νομοθεσία, κατά την εφαρμογή της οποίας αναφύονται οι κατά το άρθρο 1 του Ν. 1406/73 διαφορές, προβλέπεται ότι η άσκηση της προσφυγής ή άλλου ένδικου μέσου ενώπιον ειδικού διοικητικού ή άλλου δικαστηρίου, στη δικαιοδοσία του οποίου υπαγόταν η διαφορά πριν από την υπαγωγή της στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και η προθεσμία για την άσκησή τους αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης, η αναστολή αυτή ισχύει και στην περίπτωση της προσφυγής του Ν. 1406/1983 ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων".

Με το άρθρο 17 Ν.2521/1997,Α 174/1-9-1997 ορίζεται ότι: "1. Αρμόδιο κατά τόπο δικαστήριο για την εκδίκαση των υποθέσεων της περίπτωσης στ` της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (ΦΕΚ 182 Α`) είναι το Διοικητικό Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει το όργανο που, κατά τις οικείες διατάξεις, είναι αρμόδιο για την παραλαβή της σχετικής αίτησης ή δήλωσης του ενδιαφερομένου για τη χορήγηση της παροχής, ανεξάρτητα από το όργανο που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επ` αυτής, ή στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί εκείνος σε βάρος του οποίου έγινε καταλογισμός χρηματικού ποσού. 2.Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας του Ο.Γ.Α.,με τις οποίες παρέχεται η

δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής (ένστασης) ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών. Επί των εκκρεμών ενστάσεων, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, εφαρμόζονται οι προϊσχύουσες διατάξεις".

"3. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά: α) τη χορήγηση και την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των επιχειρήσεων που εξομοιούνται με αυτά, περιλαμβανομένων και των διαφορών που προκαλούνται από πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποτελούν προϋπόθεση για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών, β) τη χορήγηση, ανάκληση ή αφαίρεση άδειας κυκλοφορίας οχημάτων και την επιβολή συναφών κυρώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προβλεπόμενες από τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, γ) την παραχώρηση δικαιώματος και τον καθορισμό των όρων εκμετάλλευσης αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (λεωφορείων, φορτηγών, επιβατηγών, βυτιοφόρων και λοιπών), τη μεταβολή της έδρας τους, καθώς και κάθε άλλη σχετική μεταβολή, δ) επιβολή πειθαρχικών ποινών σε μέλη επαγγελματικών ενώσεων με χαρακτήρα νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, όπως είναι, ιδίως, οι ιατρικοί, οδοντιατρικοί και φαρμακευτική σύλλογοι, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και η Ένωση Ελλήνων Χημικών.

" Η παρ.3 προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.29 Ν.2721/1999, ΦΕΚ Α 112/3.6.1999.Εναρξη ισχύος από 16.9.1999

Με την παρ.6 άρθρ.29 Ν.2721/1999, ΦΕΚ Α 112/3.6.1999 ορίζεται ότι: " 6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις με τις οποίες διοικητικές διαφορές υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ως διαφορές ουσίας. Αν είναι αναγκαίο για την πληρότητα της κωδικοποίησης, μπορεί να μεταβληθεί η σειρά, η αρίθμηση και η φραστική διατύπωση των άρθρων και παραγράφων".

"4. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που προκύπτουν: α) από την επιβολή διοικητικών κυρώσεων: αα) για παράβαση των διατάξεων και ρυθμίσεων της εργατικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, ββ) για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί τουριστικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής και κατηγορίας και ασκήσεως τουριστικών επαγγελμάτων, ιδίως της νομοθεσίας περί ξενοδοχείων, τουριστικών γραφείων και λεωφορείων, γγ) για παράβαση των διατάξεων του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ν.δ. 187/1973 - ΦΕΚ 261 Α`) και των κατ` εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, δδ) για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί προστασίας των καταναλωτών, β) από πράξεις που εκδίδονται βάσει της νομοθεσίας περί διαχείρισης των υδάτινων πόρων, γ) από την άρνηση χορήγησης αποδεικτικού ή βεβαιώσεως ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από οποιαδήποτε αιτία, κατά τις οικείες διατάξεις, όπως εκάστοτε ισχύουν, δ) από την έκδοση πράξεων, με τις οποίες διατάσσεται η προσωρινή παύση λειτουργίας καταστήματος, γραφείου, εργοστασίου, εργαστηρίου και γενικά επαγγελματικής εγκατάστασης επιτηδευματία, λόγω φορολογικών παραβάσεων ή λόγω οφειλής προς το Δημόσιο από οποιαδήποτε αιτία, ε) από την άρνηση θεώρησης φορολογικών βιβλίων και στοιχείων, λόγω μη εκπληρώσεως ληξιπρόθεσμων και απαιτητών οφειλών.

Με την παρ.2 εδάφ.δ' άρθρου 6 Κώδικα Διοικητ.Δικονομίας, όπως η παρ.αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 παρ.1 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213,ορίζεται ότι:

"2. Κατ` εξαίρεση, η εκδίκαση: α)..β)..γ)...δ) των διαφορών που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α`), του άρθρου 153 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α`) και των περιπτώσεων γ`, δ` και ε` της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (ΦΕΚ 182 Α`), η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 51 του ν. 3659/2008 (ΦΕΚ 77 Α`), ανήκει στον πρόεδρο πρωτοδικών του διοικητικού πρωτοδικείου, ο οποίος αποφαινεται ανεκκλήτως. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997, όπως ισχύουν μετά την κατάργηση του δευτέρου και του εβδόμου εδαφίου με την παράγραφο 7 του

άρθρου 2 του ν. 2954/2001 (ΦΕΚ 255 Α`), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών".

"στ) από την έκδοση πράξεων, οι οποίες αφορούν την καταβολή κοινοτικών ή εθνικών ενισχύσεων, επιδοτήσεων και λοιπών συναφών χρηματικών παροχών, καθώς και στην επιβολή κάθε σχετικού μέτρου ή κυρώσεως."

Η περ.στ' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 48 παρ.2 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

ζ) από τις πράξεις παραχωρήσεως κοινοχρήστων χώρων, σε εκμεταλλεούμενους καταστήματα κάθε είδους προς εξυπηρέτηση της λειτουργίας τους,

η) από τη χορήγηση αδειών ασκήσεως υπαιθρίου εμπορίου και λαϊκών αγορών,

θ) από τη χορήγηση αδειών εγκαταστάσεως και λειτουργίας πρατηρίων καυσίμων, σταθμών αυτοκινήτων και πλυντηρίων - λιπαντηρίων αυτοκινήτων και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για παράβαση της οικείας νομοθεσίας."

Η παρ.4 προστέθηκε με την παρ.1 άρθρου 51 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008, Ισχύς από 8.6.2008.Με την παρ.4 του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι:

"4. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υποθέσεις".

Με την παρ.1 του άρθρου 38 του αυτού νόμου (3659/2008) ορίζεται ότι: 1. Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α`), όπως ισχύουν, εφαρμόζονται αναλόγως και για την εκδίκαση των προσφυγών των περιπτώσεων γ`, δ` και ε` της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983, η οποία προστίθεται με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του παρόντος.

"4Α. Υπάγονται στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου, εκδικαζόμενες σε πρώτο και τελευταίο βαθμό ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται: α) από την επιβολή κυρώσεων για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας που διέπει την άσκηση κάθε είδους επαγγελματικής δραστηριότητας, την ίδρυση και λειτουργία επαγγελματικής εγκατάστασης και την κυκλοφορία

προϊόντων, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που οι σχετικές διαφορές έχουν υπαχθεί στην αρμοδιότητα του διοικητικού πρωτοδικείου, και β) από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί επενδύσεων."

Η παρ.4Α προστέθηκε με το άρθρο 48 παρ.3 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

"5. Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων ε`, η` και ι` της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 και της παραγράφου 4Α, οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή αποκλειστικά και μόνο προστίμου, εκδικάζονται, ως διαφορές ουσίας, από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία." Εξακολουθούν να υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας οι διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής προστίμου, τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, εφόσον δεν προβλέπει άλλως η νομοθεσία τους."

Το πρώτο εδάφιο της παρ.5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 48 παρ.4 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.Βλ. άρθρα 66 "Πράξεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων" 113 και 110 παρ.14 του Ν. 4055/2012 (ΦΕΚ Α 51 12.3.2012) σύμφωνα με το οποίο ορίζεται ότι: "110.14. Η ισχύς του άρθρου 66 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υποθέσεις. Από την έναρξη ισχύος του εν λόγω άρθρου καταργούνται: α) οι διατάξεις των παραγράφων 4Α και 5 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α` 182), όπως η παράγραφος 4Α προστέθηκε με το άρθρο 48 παρ. 3 του ν. 3900/2010 (Α` 213) και η παράγραφος 5 προστέθηκε με το άρθρο 51 παρ. 2 του ν. 3659/2008 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 48 παρ. 4 του ν. 3900/2010 και β) κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα στα οποία αναφέρεται το παρόν άρθρο."

"6. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, όλες οι διαφορές που αναφύονται στις περιπτώσεις των παραγράφων 2, 3 και 4, ανεξάρτητα από την ιδιότητα εκείνου που ασκεί το οικείο ένδικο βοήθημα."

Οι παρ.5 και 6 προστέθηκαν με τις παρ.2 και 3 αντίστοιχα του άρθρου 51 Ν.3659/2008,ΦΕΚ Α 77/7.5.2008,ο οποίος ισχύει από 8.6.2008.Με την παρ.4 του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι:"4. Οι διατάξεις αυτού του άρθρου δεν καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υποθέσεις".

Άρθρο 2.

1. Οι εκτελεστές ατομικές διοικητικές πράξεις που εκδίδονται στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου καθώς και οι παραλείψεις κατά τους όρους του άρθρου 19 παρ. 2 του Π.Δ. 341/1978 (ΦΕΚ 71) των οργάνων του Δημοσίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου υπόκεινται σε προσφυγή και αν αυτό δεν προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.

Κατά το άρθρο 2 παρ.1 του Π.Δ. 458/1985 (ΦΕΚ Α 165): "Σε προσφυγές της παρ. 1 του άρθρου 2 του Ν. 1406/1983 η κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του Π.Δ. 341/1978 παρέμβαση μπορεί να γίνει και στην κατ` έφεση δίκη."

Η παρ.10 του άρθρου 12 του Ν.2298/1995 (Α 62) ορίζει ότι: "Οι παράγραφοι 6 έως 9 δεν έχουν εφαρμογή επι αιτήσεων αναιρέσεως κατ` αποφάσεων που εκδίδονται κατ` έφεση επί προσφυγών ουσίας, τις οποίες προβλέπουν το άρθρο 7 παρ.1 και 2 του ν.702/ 1994 και τα άρθρα 1 παρ. 2 εδάφιο στ` και 2 παρ.1 του ν.1406/1983, εφόσον αφορούν περιοδικές παροχές."

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα και όπου άλλου το Δημόσιο και τα πρόσωπα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο ενέχονται σε αποζημίωση , εγείρεται από το δικαιούμενο αγωγή.

Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ΠΔ 458/1985 (Α 165): "Για την εκδίκαση των αγωγών αποζημίωσης της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 1406/1983, όταν οι διατάξεις του νόμου αυτού και εκείνες στις οποίες αυτός παραπέμπει δεν καθορίζουν την κατά τόπον αρμοδιότητα, αρμόδιο κατά τόπον είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου γεννήθηκε η αξίωση για αποζημίωση και σε κάθε άλλη περίπτωση το δικαστήριο της πρωτεύουσας ή το δικαστήριο

στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει το νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου αν πρόκειται για αγωγή κατά τέτοιου νομικού προσώπου".

Κατά το άρθρο 4 του Π.Δ. 458/1985 (ΦΕΚ Α 165): "Περισσότεροι μπορούν να ασκήσουν με το ίδιο δικόγραφο αγωγή του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 1406/1983 για αξίωση που δεν απορρέει από παράνομη πράξη, εφόσον όλοι επικαλούνται κοινούς λόγους που στηρίζονται στην ίδια νομική και ιστορική βάση. Παραπέρα, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 8 του Π.Δ. 341/1978."

Ν. 1080/1980 Μεταβολές της νομοθεσίας περί εσόδων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης .

Άρθρον 1. - Δικαίωμα χρήσεως βοσκών.

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 του από 24.9./20.10.1958 β. δ/τος περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων", ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής : "2. `Εκαστος δημότης δικαιούται όπως βόσκη εντός των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίμων τόπων: α) Δωρεάν τέσσαρα (4) μεγάλα και δέκα (10) μικρά ζώα (πρόβατα, αίγες), β) Επί καταβολή ετησίου δικαιώματος, προσδιοριζομένου κατά κεφαλήν ζώου δι` αποφάσεως του Συμβουλίου, δια τα κατεχόμενα πέρα του ανωτέρω αριθμού ζώα.

Το δικαίωμα βοσκής δεν δύναται να ορισθή κατώτερον των δραχμών οκτώ (8) και ανώτερον των δέκα εξ (16) δι` έκαστον μικρόν ζώον, ουδέ κατώτερον των δραχμών δέκα εξ (16) και ανώτερον των τριάκοντα δύο (32), δι` έκαστον μεγάλο ζώον. Δια τα θηλάζοντα μεγάλα ζώα μέχρις εξ μηνών και τα θηλάζοντα μικρά μέχρι τριών μηνών, δεν οφείλεται δικαίωμα βοσκής. Το δικαίωμα βοσκής οφείλεται εις το ακέραιον ασχέτως της χρονικής διάρκειας της χρήσεως της βοσκής, επιβάλλεται δε και εις περιπτώσεις υπάρξεως βελτιωμένου βοσκοτόπου. Κύριοι ή καθ' οιονδήποτε τρόπον κάτοχοι βοσκησίμων τόπων συνολικώς μεγαλυτέρων των πεντακοσίων (500)

στρεμμάτων, δεν δικαιούνται χρήσεως των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίμων τόπων".

2. *Εις το άρθρον 5 του ανωτέρω β. δ/τος προστίθεται παράγραφος 8, εχουσα ούτω :* "8. Η έκτασις η οποία αντιστοιχεί εις τον αριθμόν των ζώων δημότου, εις τον οποίον παρέχεται το δικαίωμα βοσκής εντός της συνολικής βοσκησίμου εκτάσεως του δήμου ή της κοινότητος, συνυπολογίζεται κατά τον προσδιορισμόν της συνολικώς χρησιμοποιουμένης υπ' αυτού γεωργικής ή κτηνοτροφικής εκτάσεως. Δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Γεωργίας καθορίζονται αι λεπτομέρειαι εφαρμογής της παρούσης παραγράφου.

3. Εις την παράγραφον 2 του άρθρου 6 του ανωτέρω β. δ/τος, προστίθεται τρίτον εδάφιον έχον ούτω : "Εν περιπτώσει ανεπαρκείας των βοσκησίμων τόπων, το δικαίωμα βοσκής ορίζεται ηυξημένον και πάντως ουχί πέρα του τετραπλασίου του καθορισθέντος δια τα κατά τας διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του προηγουμένου άρθρον βόσκοντα ζώα των δημοτών και ετεροδημοτών".

4. Το δεύτερον εδαφίον της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του ανωτέρω β. δ/τος, αντικαθίσταται ως ακολούθως : Η διαπίστωσις της αυθαίρετου βοσκής γίνεται υπό οργάνων του δήμου ή της κοινότητος ή της αγροφυλακής ή της δασικής υπηρεσίας, ο δε καθορισμός του καταβλητέου δικαιώματος ενεργείται δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ως αυθαίρετος βοσκή δεν θεωρείται η βοσκή ζώων οδηγουμένων εις θερινάς ή χειμερινάς βοσκάς, εφ' όσον η παραμονή αυτών εις την περιφέρειαν δήμου ή κοινότητος δεν παρατείνεται πέρα των τεσσαράκοντα οκτώ (48) ωρών.

5. Αι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 9 και της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν. δ/τος 216/1973 "περί διαχειρίσεως και βελτιώσεως των βοσκοτόπων" δεν εφαρμόζονται επί δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίμων τόπων.

Άρθρον 12 - Δικαίωμα επί εμπορίας ποσίων ιαματικών ή μη υδάτων.

1. Η εμπορία ποσίων ιαματικών ή μη υδάτων ανηκόντων εις δήμους ή κοινότητας διατιθεμένων είτε εν φυσική καταστάσει, είτε δι' αναμίξεως αυτών μετά χημικών ή άλλων ουσιών ή χυμών και υφ' οιανδήποτε ονομασίαν, κατάστασιν και συσκευασίαν, επιτρέπεται, μετά προηγουμένην γνώμην του προϊσταμένου της υγειονομικής υπηρεσίας του νομού περί της καταλληλότητος του ύδατος, μόνον κατόπιν αδείας, χορηγουμένης αιτήσει του ενδιαφερομένου δι' αποφάσεως του συμβουλίου, εις την οποίαν προσδιορίζεται και η χρονική διάρκεια της ισχύος ταύτης.
2. Εις περίπτωσιν αποδοχής της αιτήσεως, δια της αυτής αποφάσεως καθορίζεται η ελαχίστη ποσότης ύδατος δια την οποίαν θα καταβάλλεται το ανάλογον δικαίωμα, ανεξαρτήτως της λήψεως ή μη της ποσότητος ταύτης, ο χρόνος καταβολής τούτου και οι λοιποί όροι, προς διασφάλισιν των συμφερόντων του δήμου ή της κοινότητος και του καταναλωτικού κοινού.
3. Ο τυγχάνων της κατά την προηγουμένην παράγραφον αδείας υποχρεούται:
 - α) Να τηρή τους κατά τας κειμένας διατάξεις όρους τους διασφαλίζοντας την γνησιότητα και υγιεινήν κατάστασιν των υδάτων, "β) Να καταβάλλει υπέρ του δήμου ή της κοινότητος δικαίωμα που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μέχρι μία (1) δραχμή ανά λίτρο ύδατος κατά ανώτατο όριο. Όταν γίνεται πρόσμιξη του ύδατος με χυμούς, το ανωτέρω δικαίωμα καθορίζεται με την ίδια απόφαση μέχρι 0,80 δραχμές ανά λίτρο κατά ανώτατο όριο. Το δικαίωμα αυτό είναι ανεξάρτητο του δικαιώματος υδρεύσεως που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 19 του παρόντος Β. Δ/τος". και γ) να εκδίδη εις πάσαν περίπτωσιν, το κατά τας διατάξεις του π. δ/τος 99/ 1977 "περί Κώδικος Φορολογικών Στοιχείων" οριζόμενον δελτίον αποστολής, εις τριπλούν, το εν αντίτυπον του οποίου συνοδεύει το μεταφερόμενον ύδωρ μέχρι του τόπου προορισμού και παραδίδεται εις τον παραλήπτην, το έτερον αποστέλλεται εντός δέκα ημερών από της εκδόσεώς του εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα και το τρίτον παραμένει εις το στέλεχος. Το αντιστοχούν εις την ληφθείσαν ποσότητα ύδατος ποσόν του δικαιώματος καταβάλλεται υπό του υποχρέου εις το οικείον δημοτικόν ή

κοινοτικών ταμείων εντός του πρώτου δεκαημέρου του επομένου από της λήψεως του ύδατος μηνός, αποστελλομένου άμα υπό τούτου εις τον δήμον ή την κοινότητα του σχετικού γραμματίου εισπράξεως. Εν περιπτώσει μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπροθέσμου καταβολής του δικαιώματος καταλογίζεται εις βάρος του υποχρέου, δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, το αναλογούν δικαίωμα επί της ληφθείσης ποσότητος ύδατος μετά ισοπόσου προστίμου. Η δημοτική ή κοινοτική αρχή δικαιούται εις έλεγχον της κανονικής εκδόσεως των δελτίων αποστολής και αποδόσεως του τέλους. Το κατά τα ανωτέρω δικαίωμα δύναται να αυξάνεται δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Εμπορίου δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Η περ. β) αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 14 του Ν. 1518/1985 (Α 30).

4. Ο παραβαίνων τας διατάξεις των περιπτώσεων α` και γ` της προηγουμένης παραγράφου τιμωρείται δια ποινής φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών ή χρηματικής ποινής μέχρις εκατόν χιλιάδων (100.000) δραχμών ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων. Επί τελεσιδίκου καταδίκης του τυχόντος αδείας, το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον δικαιούται εις ανάκλησιν της αδείας.

5. Δι' οιανδήποτε παράβασιν των δια της κατά την παράγραφον 2 αποφάσεως οριζομένων όρων, βεβαιουμένην υπό των οργάνων του δήμου ή της κοινότητος, το συμβούλιον δι' ητιολογημένης αποφάσεώς του, ελεγχομένης υπό του νομάρχου, δύναται να προβαίνει εις ανάκλησιν της αποφάσεώς του ταύτης.

6. `Οστις, άνευ αδείας, προβαίνει εις εμπορίαν των κατά την παράγραφον 1 υδάτων, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και εν υποτροπή δια φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών, καταλογιζομένου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εις βάρος αυτού του αναλογούντος δικαιώματος επί της ληφθείσης ποσότητος ύδατος μετά ισοπόσου προστίμου.

7. Εις εξαιρετικές περιπτώσεις, εκτιμωμένας υπό του συμβουλίου και μετ' έγκρισιν του νομάρχου, δύναται να χορηγήται εις φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον τη αιτήσει του και επί τη καταβολή του κατά την παράγραφον 3 δικαιώματος, άδεια μεταφοράς ποσίμου ύδατος, αποκλειστικώς όμως διατιθεμένου δι' ύδρευσιν, υπό τον όρον ότι η διάθεσις τούτου, εις τους κατοίκους της κοινότητος θα γίνεται επί τη καταβολή τιμήματος, οριζομένου υπό της αρμοδίας αγορανομικής αρχής και απ' ευθείας εκ του βυτίου, εφ' όσον τηρούνται οι απαραίτητοι όροι υγιεινής, κατά βεβαίωσιν της αρμοδίας υγειονομικής υπηρεσίας, ανανεουμένην ανά τριάκοντα ημέρας, μερίμνη του αδειούχου.

8. Αι διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και επί των ήδη ισχυουσών συμβάσεων μισθώσεως του δικαιώματος εμπορίας ποσίμων ιαματικών ή μη υδάτων ή χορηγήσεως αδείας εμπορίας τούτων.

"Στο δικαίωμα του παρόντος άρθρου δεν υπόκεινται τα εξαγόμενα προς κατανάλωση εκτός της Ελληνικής Επικράτειας ύδατα. Η εξαγωγή βεβαιώνεται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή".

Το εντός β'εδάφιο " " αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 1518/1985 (Α 30).

Άρθρον 13- Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων.

1. Επιτρέπεται ή, υπέρ δήμου ή κοινότητος, επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούντων διαρκώς ή προσκαιρώς πεζοδρόμια, οδούς, πλατείας και εν γένει κοινοχρήστους χώρους και το υπέδαφος αυτών. Ως κοινόχρηστος χώρος δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νοείται και το δάπεδον χώρων μεταξύ της θέσεως των προσόψεων των ισογείων των οικοδομών και των εγκεκριμένων οικοδομικών γραμμών (στοαί και το υπέδαφος αυτών ως και αποτμήσεις γωνιών οικοδομικών τετραγώνων), αποτελούντων των χώρων τούτων προεκτάσεις πεζοδρομίων και αφεθέντων εις κοινήν χρήσιν.

2. Τα τμήματα των κοινοχρήστων χώρων, των οποίων επιτρέπεται ή παραχώρησις της χρήσεως, καθορίζονται δι' αποφάσεως του δημοτικού ή

κοινοτικού συμβουλίου. "Ειδικά για τους κοινοχρήστους χώρους που παραχωρούνται για χρήση σε καφενεϊα ζαχαροπλαστεία εστιατόρια και παρεμφερή καταστήματα, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί με την ίδια απόφαση του να ορίζει ότι τα σερβιριζόμενα από τα καταστήματα αυτό στους ανωτέρω χώρους είδη θα προσφέρονται σε τιμές καταστήματος κατώτερης κατηγορίας απο εκείνη στην οποία ανήκουν". Εις δήμους πληθυσμού άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) η απόφασις του συμβουλίου δημοσιεύεται άπαξ εις μίαν ή δύο εφημερίδας της πόλεως ή του νομού. Προκειμένου περί των λοιπών δήμων και των κοινοτήτων η απόφασις δημοσιεύεται δια τοιχοκολλησεως εις την είσοδον του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος.

Το εντός " " εδάφιο μετά το πρώτο εδάφιο στην παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 54 του Ν. 1416/1984 (ΦΕΚ Α 18)

3. α. Το κατά την παράγραφον 1 τέλος ορίζεται ετήσιον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου κατά τετραγωνικόν μέτρον, ανεξαρτήτως χρόνου χρήσεως και αναλόγως της περιοχής της πόλεως ή χωρίου εις την οποίαν κείται ο χρησιμοποιούμενος χώρος. Επί χρησιμοποιήσεως των ανωτέρω χώρων ως προσθήκης καταστήματος, το τέλος ορίζεται εις το διπλάσιον.

β. Επί καταλήψεως πεζοδρομίου ή οδού υπό ανοικοδομούντος, το τέλος ορίζεται κατά ζώνας, δι' αποφάσεως του συμβουλίου, από δραχμάς 10 έως 200 κατά τετραγωνικόν μέτρον μηνιαίως. Δια την καταβολήν του τέλους τούτου ευθύνονται εις ολόκληρον ο λαβών την άδειαν, ως και ο ιδιοκτήτης του ακινήτου].

Η εντός [] περίπτωση β` της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του β.δ. από 24-9/20.10.1958 (ΦΕΚ Α 171/1958), (όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 3 του Ν. 1080/ 1980, αντικαταστάθηκε εκ νέου από την παρ.4 του άρθρου 26 του Ν.1828/1989, ως ακολούθως:

"β. Ειδικά σε περιπτώσεις κατάληψης πεζοδρομίου ή οδού από αυτούς που εκτελούν οποιασδήποτε φύσεως τεχνικοοικοδομικές εργασίες, το τέλος ορίζεται μηνιαίο κατά ζώνες με απόφαση του συμβουλίου και κατά τετραγωνικό μέτρο. Για την πληρωμή αυτού του τέλους ευθύνονται από

κοινού και εξ ολοκλήρου εκείνος που πήρε την άδεια οικοδομής καθώς και ο ιδιοκτήτης του ακινήτου".

γ. Επί πάσης άλλης περιπτώσεως, το τέλος ορίζεται δι' αποφάσεως του οικείου συμβουλίου. Εις πάσαν περίπτωση το αναλογούν τέλος καταβάλλεται εξ ολοκλήρου προ της παραδόσεως της αδειας χρήσεως, εις το οικείον δημοτικόν ή κοινοτικόν ταμείον, αναγραφομένου επ' αυτής του αριθμού του γραμματίου εισπραξέως. Η εισπραξις ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του δικαιούχον δήμου ή κοινότητος.

4. Η χρήση των πλατειών διατίθεται εις τους εκμεταλλευομένους τα περί αυτάς καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, παρεμφερείς επιχειρήσεις και καταστήματα, κατά τα δι' αποφάσεως της δημοτικής ή κοινοτικής αρχής ειδικώτερον οριζόμενα. Επιτρέπεται η παραχώρησις της χρήσεως συνεχόμενον κοινοχρήστου χώρου, εφ' όσον δεν θίγονται δικαιώματα ετέρου δικαιούμενου της χρήσεως τούτου, εάν όμως οι δικαιούμενοι χρήσεως αυτού είναι πλείονες του ενός, ή χρήσις του συνεχόμενου τούτου χώρου παραχωρείται αναλόγως των προσόψεων των καταστημάτων αυτών ή αναλόγως άλλων κριτηρίων (τοπικών, τουριστικών, κυκλοφοριακών, πρασίνου κλπ.). Εν ουδεμίᾳ περιπτώσει ο κατά χρήσιν παραχωρούμενος χώρος επιτρέπεται να επεκτείνεται και εις πεζοδρόμιον παρακειμένου καταστήματος ή κατοικίας, ειμή μόνον τη εγγράφω συγκαταθέσει του χρησιμοποιούντος ή κατέχοντος τα ακίνητα ταύτα.

5. Προκειμένου περί πλατειών ένθα προβάλλονται καταστήματα χρησιμοποιούμενα ως καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, εις έκαστον εκμεταλλευτήν τούτων παραχωρείται αναλόγως της προσόψεως του καταστήματος αυτού η χρήσις του εβδομήκοντα τοις εκατόν (70 ο/ο) του αντιστοιχούντος εις την προβολήν του χώρου, το υπολοίπον δε τριάκοντα τοις εκατόν (30 ο/ο) του χώρου, διατίθεται υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος εις τους αυτούς εκμεταλλευτάς εφ' όσον κατά την κρίσιν αυτού δεν παρακωλύεται ουσιωδώς η ελευθέρα χρήσις αυτού. Εν περιπτώσει μη χρησιμοποιήσεως υπό δικαιουμένου του αναλογούντος αυτώ κοινοχρήστου χώρου της πλατείας, ή χρήσις του χώρου τούτου δύναται να

παραχωρηθή υπό του δήμου ή της κοινότητος εις εκμεταλλευτάς συνεχομένων μετ' αυτού καταστημάτων, αναλόγως της προσόψεώς των.

6. Ο προστιθέμενος να χρησιμοποιήση τους κατά τας προηγου-μένας παραγράφους κοινοχρήστους χώρους ή το υπέδαφος αυτών υποβάλλει, προ της χρήσεως, σχετικήν αίτησιν εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα. Εις την αίτησιν αναγράφονται: α) το ονοματεπώνυμον ή η επωνυμία του αιτούντος, το είδος και η διεύθυνσις της ασκουμένης επιχειρήσεως και β) η θέσις, η έκτασις και το είδος του αιτουμένου προς χρήσιν χώρου, ως και η χρονική διάρκεια δι' ην αιτείται η παραχώρησις της χρήσεως αυτού. Προκειμένης χορηγήσεως της αδείας χρήσεως η αστυνομική αρχή εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερών από της παραλαβής του σχετικού ερωτήματος του δήμου ή της κοινότητος, γνωματεύει εάν υφίστανται λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή τροχοφόρων επιβάλλοντες την μη χορήγησιν της αιτουμένης αδείας, οπότε δεν χορηγείται αυτή. Παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας ταύτης, η άδεια χορηγείται και άνευ γνωματεύσεως της αστυνομικής αρχής.

7. Χορηγηθείσα άδεια χρήσεως των κατά τας προηγουμένας παραγράφους χώρων ανακαλείται υπεχρεωτικώς υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος εντός δεκαημέρου από της εγγράφου ειδοποιήσεώς του υπό της αστυνομικής αρχής, ότι συντρέχουν λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων ή ένεκα ληφθέντων μέτρων παρά δημοσίας, δημοτικής ή κοινοτικής αρχής. Η τοιαύτη ανάκλησις συνεπάγεται επιστροφήν μόνον του καταβληθέντος ποσού τέλους του αντιστοιχούντος εις την χρονικήν περίοδον δια την οποίαν ανεκλήθη η χορηγηθείσα άδεια, καθοριζομένου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

"8. Σε περίπτωση αυθαίρετης χρήσης κοινοχρήστων χώρων, των οποίων έχει επιτραπεί η παραχώρησις της χρήσεως, καταλογίζεται σε βάρος του υποχρέου με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος, εκτός από το αναλογούν τέλος και χρηματικό πρόστιμο διπλάσιο προς το αναλογούν τέλος, ανεξάρτητα από το διάστημα της αυθαίρετης χρήσεως. Με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο, σε βάρος εκείνου που κάνει αυθαίρετη χρήση του χώρου του οποίου η παραχώρησις της χρήσεως δεν έχει επιτραπεί, ίσο με το

τριπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με απόφαση του οικείου συμβουλίου για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση της χρήσης. "Η διαπίστωση της αυθαίρετης χρήσης ενεργείται από το δήμο ή την κοινότητα ή την αστυνομική αρχή. Σε περίπτωση που γίνεται αυθαίρετη χρήση του χώρου καθ' υποτροπήν επιβάλλονται, κάθε φορά, και μέχρι δύο φορές τα ως άνω Πρόστιμα και αν εξακολουθεί η παράβαση οι δήμοι ή οι κοινότητες με συνεργεία τους προέρχονται στην αφαίρεση κάθε είδους αντικειμένων, με τη συνδρομή της δημοτικής αστυνομίας ή της οικείας αστυνομικής αρχής και επιβάλλουν ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθήκευσης, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού, που καθορίστηκε με απόφαση του οικείου συμβουλίου για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση της χρήσης".

Η εντός " " παρ. 8 αντικαταστάθηκε ως άνω διά του άρθρου 26 παρ. 5 του Ν. 1828/1989 (Α 2). Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 8, όπως αυτή είχε αντικατασταθεί διά του άρθρου 26 παρ. 5 του Ν. 1828/1989 (Α 2), αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω διά του άρθρου 6 του Ν. 1900/1990 (Α 125).

9. Δεν υπόκεινται εις το τέλος του παρόντος άρθρου οι χρησιμοποιούντες κοινοχρήστους χώρους δήμων και κοινοτήτων ή το υπέδαφος αυτών δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου ή συμβάσεως μετά του δημοσίου κυρωθείσης δια νόμου, εις εκτέλεσιν των οποίων γίνεται χρήσις των ως άνω δημοτικών και κοινοτικών χώρων, εφ' όσον υπό των διατάξεων τούτων προβλέπεται απαλλαγή εκ του τέλους τούτου.

10. Επί κοινοχρήστων χώρων μη ευρισκομένων προ καταστημάτων ή εις την προβολήν αυτών, η χρήσις αυτών επιτρέπεται εφ' όσον δεν αναιρείται εξ' ολοκλήρου η ιδιότης του κοινοχρήστου, απαιτείται δε πάντοτε δια την εκμετάλλευσιν αυτών η διενέργεια δημοπρασίας, τηρουμένων των εκάστοτε διατάξεων περί όρων διενεργείας δημοπρασίας δι' εκμίσθωσιν δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων.

11. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητος χορηγεί την άδειαν χρήσεως κοινοχρήστου δημοτικού ή κοινοτικού χώρου, μη δυναμένην να εξικνεύεται

πέραν του ημερολογιακού έτους δια τας περ. α` και γ` της παραγρ. 3, εις την οποίαν ορίζεται η τοποθεσία και η έκτασις του παραχωρουμένου κατά χρήσιν χώρου, το είδος και, η διάρκεια της χρήσεως, ως και το τέλος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της παραγράφου 3.

12. Η χορηγηθείσα άδεια χρήσεως κοινοχρήστου χώρου δύναται, να ανανεούται, τη αιτήσει του ενδιαφερομένου υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, μη απαιτουμένης εκ νέου γνώμης της αστυνομικής αρχής.

13. Υπό τας προϋποθέσεις της παρ. 6 του παρόντος άρθρου, άδεια του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας απαιτείται και δια την χρήσιν κοινοχρήστων χώρων εν γένει παρά στασίμων υπαιθρίων μικροπωλητών. Εις την άδειαν η οποία κοινοποιείται υπό του δήμου ή κοινότητας εις την οικείαν αστυνομικήν αρχήν, ορίζεται η θέσις, το είδος χρήσεως, ο χρόνος διαρκείας, το καταβληθέν τέλος και γίνεται εν αυτή μνεία πάσης υποδείξεως εξυπηρετούσης αισθητικώς και τουριστικώς την πόλιν. Η αστυνομική αρχή ελέγχε την άνευ αδείας ή καθ` υπέρβασιν της χορηγηθείσης τοιαύτης εγκατάστασιν των πάσης φύσεως μικροπωλητών.

14. Ουδεμία άλλη αρχή ή νομικόν πρόσωπον ή ίδρυμα έχει αρμοδιότητα να εκδίδη άδειας χρήσεως πεζοδρομίων, οδών, πλατειών αλσών ανηκόντων εις δήμους ή κοινότητας ή παραχωρηθέντων εις αυτούς προς εκμετάλλευσιν στοών και κοινοχρήστων χώρων εν γένει, πλην του δήμου ή της κοινότητας.

15. Ο άνευ αδείας ποιούμενος χρήσιν των περιών το παρόν άρθρον κοινοχρήστων χώρων, τιμωρείται δια των ποινών του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικος. Δια των αυτών ποινών τιμωρείται και ο καθ` υπέρβασιν της χορηγηθείσης αυτώ αδείας ποιούμενος χρήσιν των αυτών χώρων, ως και ο χορηγών άδειαν χρήσεως των χώρων τούτων, κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Η αστυνομική αρχή, είτε αυτεπαγγέλτως επιλαμβανομένη είτε κατόπιν αιτήσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, υποχρεούται να απαγορεύη την άνευ αδείας χρήσιν των περιών πρόκειται χώρων. Η απομάκρυνσις των αυθαιρέτως τοποθετουμένων αντικειμένων ενεργείται υπό των υποχρέων προς τούτο, κατόπιν εντολής προς αυτούς της αστυνομικής αρχής και εν αρνήσει αυτών υπό οργάνων του δήμου ή της κοινότητας τη συνδρομή της τελευταίας ταύτης.

16. Εάν ο τυχόν αδείας χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και εν γένει κοινοχρήστων χώρων ή του υπεδάφους αυτών, κατά τας διατάξεις του παρόντος άρθρου, στερηθή της χρήσεως ταύτης εν όλω ή εν μέρει ένεκα μέτρων ληφθέντων παρά δημοσίων, δημοτικών ή κοινοτικών αρχών, δικαιούται εις επιστροφήν μόνον του αναλογούντος τέλους.

17. Του τέλους του παρόντος άρθρου απαλλάσσονται οι ανάπηροι και θύματα πολέμου, εις τους οποίους εχορηγήθη ή ήθελε χορηγηθή άδεια ιδρύσεως περιπτέρου, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ν. δ/τος 1044/1971 "περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων του α.ν. 1324/1949 "περί προστασίας και αποκαταστάσεως των Αναπήρων Πολέμου Οπλιτών και Θυμάτων Πολέμου", κυρωθέντος δια του ν.1487/1950, ως ισχύει.

18. Δι' αποφάσεων του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται αι λεπτομέρειαι της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου".

Με την παρ.4 άρθρ.12 Ν.3074/2002,ΦΕΚ Α 296/4.12.2002,ορίζεται ότι: "Πρόστιμα του άρθρου 5 του Ν.2323/1995 (ΦΕΚ 145 Α),καθώς και οφειλές από τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων του άρθρου 3 του Ν.1080/1980 (ΦΕΚ 246 Α), τα οποία έχουν βεβαιωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μπορεί να ρυθμιστούν και να καταβληθούν, σε είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, μειωμένα σε ποσοστό 70% και χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμου καταβολής, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού".

Κατά το άρθρο 63 παρ.2 εδ. β και γ' Ν.3801/2009,ΦΕΚ Α 163/4.9.2009:"β. Πρόστιμα του άρθρου 5 του ν. 2323/1995 (ΦΕΚ 145 Α), καθώς και οφειλές από τέλη κοινόχρηστων χώρων του άρθρου 3 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ 246 Α`), τα οποία έχουν βεβαιωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, μπορεί να ρυθμισθούν και να καταβληθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου μειωμένα κατά 70% και χωρίς προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής.

γ. Ποσά που έχουν καταβληθεί για τις υπό ρύθμιση διαφορές δεν συμψηφίζονται ούτε δημιουργούν απαίτηση επιστροφής".

Με το άρθρο 50 παρ. 1 του Ν. ΥΠ ΑΡΙΘ. 4257(ΦΕΚ Α 93/14.4.2014) προστέθηκαν εδάφια στο τέλος της περίπτωσης γ της παρ. 3 του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος (ΦΕΚ Α 171/1958), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το παρόν και όπως η περίπτωση γ αυτού, τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3254/2004. Με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου αντικαταστάθηκε η παρ. 8 του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος (ΦΕΚ Α 171/1958), όπως το άρθρο τούτο αντικαταστάθηκε με το παρόν και όπως η παράγραφος αυτή τροποποιήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 26 του ν. 1828/1989 και το άρθρο 6 του ν. 1900/1990.

Άρθρον 4 - Τέλος καθαριότητας.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 21 του ανωτέρου β. δ/τος αντικαθίσταται ως ακολούθως : " 1. Δια τας υπό του δήμου ή κοινότητας παρεχομένας υπηρεσίας καθαριότητας των οδών, πλατειών και κοινοχρήστων εν γένει χώρων, της περισυλλογής, αποκομιδής και διαθέσεως απορριμμάτων, ως και της κατασκευής και λειτουργίας κοινοχρήστων αφοδευτηρίων, επιβάλλεται τέλος οριζόμενον δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου".

Κατά την παρ.12 του άρθρου 24 του Ν. 1828/1989 (Α 2): Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του β.δ. 24-9/20.10.1958 (ΦΕΚ Α` 171) και του άρθρου 4 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ Α` 246), ενοποιούνται σε ενιαίο ανταποδοτικό τέλος. Το τέλος αυτό επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την αντιμετώπιση των δαπανών παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού, καθώς και κάθε άλλης δαπάνης από παγίως παρεχόμενες στους πολίτες δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα. Για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους

και τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης του τέλους αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 25/1975 (ΦΕΚ Α` 74) όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 429/1976 (ΦΕΚ Α` 235) και του άρθρου 5 του ν. 1080/1980.

Άρθρον 7 - Τέλος επι των ακαθαρίστων εσόδων κέντρων διασκεδάσεως, εστιατορίων κλπ.

1. Το υπο των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 εδάφ. β` του Ν. 339/1976, ως αντικατεστάθησαν υπο των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 658/1977, προβλεπόμενον τέλος υπέρ δήμων και κοινοτήτων υπολογίζεται απο 1^{ης} Ιανουαρίου 1981 επι των ακαθαρίστων εσόδων των εν αυταίς αναφερομένων επιχειρήσεων."Στα ακαθάριστα έσοδα περιλαμβάνονται γενικά όλα τα έσοδα της επιχείρησης απο τις πωλήσεις, με οποιοδήποτε τρόπο, των ειδών που διαθετουν".

Το δεύτερο εδάφιο της παρ.1 προστέθηκε με την παρ.1 άρθρου 54 Ν.1416/1984 (ΦΕΚ Α 18)

Το άρθρο 1 του Ν.339/1976 τροποποιήθηκε στη συνέχεια με μεταγενέστερες του ν.658/1977 διατάξεις, με τις οποίες επήλθαν νεότερες ρυθμίσεις στο θέμα της παρ.1 του παρόντος άρθρου.

Η παρ. 2 καταργήθηκε με την παρ.7 του άρθρου 26 του Ν.1828/1989 (Α 2).

3. Το κατά την παράγραφον 1 τέλος δύναται να επιβάλλεται εις τας εν αυτή και τη παρ. 2 αναφερομένας περιπτώσεις και υπο των λοιπών δήμων και κοινοτήτων δι αποφάσεως του συμβουλίου των, άνευ συνδρομής προϋποθέσεώς τινος απο 1.1.1981.

4. Η περί επιβολής του τέλους απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου των δήμων και κοινοτήτων τούτων, λαμβάνεται προ της ενάρξεως του οικονομικού έτους.

5. Το τέλος βαρύνει τον πελάτην και αναγράφεται διακεκριμένως εις τα εκδιδόμενα, κατά τας κειμένας διατάξεις, στοιχεία, εισπράττεται δε υπο του

εκδίδοντας τον λογαριασμό, ο οποίος υποχρεούται να καταβάλει τούτο εις το οικείον δημόσιον ή δημοτικόν ταμείον, υπέρ του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας.

"`Όπου ο νόμος δεν προβλέπει την έκδοση στοιχείων, ο δήμος ή η κοινότητα μπορεί με απόφαση του συμβουλίου του να επιβάλει την υποχρέωση τήρησης τριπλοτύπων λογαριασμών που θεωρούνται απο αυτόν".

Το εντός " " τελευταίο εδάφιο στην παρ.5 προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 54 του Ν. 1416/1984 (ΦΕΚ Α 18)

"6.Οι διατάξεις των παρ. 4,5,7,8,9 και 10 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και για το τέλος αυτού του άρθρου".

Η εντός παρ. 6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 του άρθρου 54 του Ν.1416/1984 (ΦΕΚ Α 18)

7. Δι αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δύναται να επιβληθή τέλος επι των λουομένων εις φυσικά ιαματικά πηγάς, οριζόμενον απο δέκα επι τοις εκατόν (10 %) εως δέκα πέντε επι τοις εκατόν (15 %) επι του αντιτίμου εκάστης λούσεως, το οποίον βαρύνει τον πελάτην, ως λούσεων νοουμένων και των εισπνοών ατομικών ή ομαδικών, ως και των ρινοπλύσεων. Η ισχύς της επιβαλλούσης το τέλος αποφάσεως, άρχεται μετά παρέλευσιν τριμήνου απο της κοινοποιήσεώς της εις τους εκμεταλλευομένους τας ανωτέρω πηγάς.

8. Δεν επιτρέπεται η δι` ενοικιάσεως ανάθεσις της βεβαιώσεως και εισπράξεως των τελών του παρόντος και του προηγούμενου άρθρου.

`Άρθρον 11.-Φόρος ακαλύπτων χώρων.

Η περίπτωσις β` της παραγράφου 8 του άρθρου 38 του ανωτέρω β. δ/τος ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής : β) *Οι αποτελούντες συστηματικά γεωργικά, κτηνοτροφικά ή μελισσοκομικά εκμεταλλεύσεις ως και αι δενδροσκεπείς εκτάσεις και εφ`όσον χρόνον παραμένουν ως τοιαύται, εξαιρέσει των εκμεταλλεύσεων επιφανείας μικροτέρας των τριών (3) στρεμμάτων, κειμένων εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως δήμων πληθυσμού άνω των πενήκοντα*

χιλιάδων (50.000). Το συστηματικόν τοιούτων εκμεταλλεύσεων βεβαιούται υπο της αρμοδίας Γεωργικής Υπηρεσίας".

Άρθρον 13-Εισφορά επι ωφελουμένων ακινήτων εκ της εκτελέσεως έργων

1. Αι παράγραφοι 2, 3 και 6 του άρθρου 52 του ανωτέρω β. δ/τος, ως ισχύει, αντικαθίστανται ως ακολούθως :

"2. Η εισφορά υπολογίζεται εις ποσοστόν 15 % επι της κατά την προηγουμένην παράγραφον προσαυξήσεως. Το συνολικόν ποσόν της εισφοράς δια πάντα τα ωφελούμενα ακίνητα δεν δύναται να υπερβή το ήμισυ της δια την εκτέλεσιν των οικείων έργων διατεθείσης ολικής δαπάνης, συμπεριλαμβανομένης και της τυχόν απαιτηθείσης τοιαύτης διύ αποζημίωσιν εξ απαλλοτριώσεων. Εάν η συνολική εισφορά υπερβαίνει το ανωτέρω όριον, το επι πλέον ποσόν εκπίπτει, μειουμένης αναλόγως της εισφοράς εκάστου υποχρέου. Δια τα αυτά ακίνητα μια μόνον εισφορά βεβαιούται και εισπράττεται, ανεξαρτήτως μεταγενεστέρας εκτελέσεως νέων έργων, εντός μιας πενταετίας.

3. Η εισφορά βαρύνει τον κατά τον χρόνον της βεβαιώσεως αυτής κύριον του ωφελουμένου αστικού ή αγροτικού κτήματος, εν περιπτώσει δε επικαρπίας ή νομής τον επικαρπωτήν ή νομέα τούτου. Εάν υφίσταται δικαίωμα δουλείας, το ποσόν της εισφοράς επιμερίζεται μεταξύ του έχοντος το δικαίωμα τούτο και του κυρίου ή επικαρπωτού ή νομέως, εκάτερος δε υποχρεούται εις την καταβολήν μέρους της εισφοράς, αναλόγως προς την αξίαν ην έχει το δικαίωμα αυτού, εν σχέσει προς την αξίαν του κτήματος. Εάν υφίσταται μίσθωσις παρατεινομένη αναγκαστικώς, η εισφορά μειούται κατά τον λόγον του ελευθέρου μισθώματος προς το καταβαλλόμενον τοιούτον. Εις περίπτωσιν καθ' ην ωφελούμενα ακίνητα κείνται εντός των διοικητικών ορίων ετέρου

δήμου ή κοινότητας, η αναλογούσα εισφορά βεβαιούται παρὺ αυτού εις βάρος των υποχρέων και αποδίδεται εις τον δικαιούχον δήμον ή κοινότητα.

6. Η κατά τας προηγουμένης παραγράφους βεβαιουμένη εισφορά εισπράττεται εις εξ ίσας εξαμηνιαίας δόσεις, εκάστη των οποίων δεν δύναται να είναι κατωτέρα των χιλίων (1.000) δραχμών, της πρώτης κατά βαλλομένης εντός του μεθεπομένου απο της βεβαιώσεως μηνός. Εν περιπτώσει μεταβιβάσεως του ακινήτου, καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτηταί όλα αι οφειλόμενα δόσεις, ευθυνομένου εις ολόκληρον του εκάστοτε κυρίου ή επικαρπωτού ή νομέως του ακινήτου.

Άρθρον 14 - Εισφορά λόγω επεκτάσεως σχεδίου πόλεως.

Αι διατάξεις του άρθρου 53 του ανωτέρω β. δ/τος ως ισχύουν, δεν εφαρμόζονται επί περιοχών χαρακτηριζομένων ως οικιστικών κατά τας διατάξεις του νόμου 947/1979 "περί οικιστικών περιοχών" ή περιοχών εντασσομένων εις το σχέδιον, κατά τας διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 62 του αυτού νόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ.5 του Ν.1337/1983, ΦΕΚ Α 33:"Οι διατάξεις του άρθρ.14 Ν.1080/80 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινων της περί των προσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νομοθεσίας και άλλων τινων συναφών διατάξεων" ισχύουν και για επεκτάσεις πολεοδομικών σχεδίων του νόμου αυτού".

Άρθρον 15 - Εισφορά λόγω τροποποιήσεως σχεδίου πόλεως.

Η παράγραφος 6 του αριθμού 54 του β. δ/τος της 24-9/20.10.1958 ως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως : "6. Η εισφορά καταβάλλεται εις οκτώ (8) ίσας εξαμηνιαίας δόσεις, εκάστη των οποίων δεν δύναται να είναι κατωτέρα των τριών χιλιάδων (3.000) δραχμών, της πρώτης καταβαλλομένης εντός τον μεθεπομένου από της βεβαιώσεως μηνός. Δύναται όμως ο υπόχρεος εις την καταβολήν της εισφοράς διύ αιτήσεώς του, υποβαλλομένης εις τον δήμον ή την κοινότητα εντός της δια την άσκησιν προσφυγής προθεσμίας, να ζητήση

αναστολήν της εισπράξεως της εισφοράς μέχρι λήψεως της αδείας οικοδομής, ήτις δεν χορηγείται υπο του οικείου πολεοδομικού γραφείου άνευ προηγουμένου σημειώματος του δήμου ή της κοινότητας περί οφειλής της εισφοράς. Εις περίπτωσιν αναστολής εισπράξεως της εισφοράς, ενεργείται νέα εκτίμησις κατά τας διατάξεις του παρόντος β. δ/τος και νέα βεβαιώσεις δια την τυχόν διαφοράν της εισφοράς, δια τον προσδιορισμόν δε της υπεραξίας, λαμβάνεται υπό όψιν η αγοραία αξία του ακινήτου κατά τον χρόνον λήψεως της αδείας οικοδομής.

Αι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και εις περίπτωσιν καθ' ην ο τυχών αναστολής εισπράξεως της εισφοράς ζητήσει εξόφλησιν της οφειλής του. Το προϊόν της εισφοράς διατίθεται αποκλειστικώς δι' έργα και απαλλοτριώσεις προς εφαρμογήν εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων. Εν περιπτώσει νέας τροποποιήσεως του σχεδίου πόλεως, εξ ης εξέλιπεν η υπεραξία η προκύψασα υπέρ ακινήτων τινών εκ της αρχικής τροποποιήσεως, δεν δύναται του λοιπού να εισπραχθή η εισφορά κατά το μη καταβληθέν μέχρι της νέας τροποποιήσεως τμήμα της, εφ' όσον οι ιδιοκτήται δεν ενήργησαν μέχρι ταύτης οικοδομικάς εργασίας βάσει των μεταβληθέντων ευμενών όρων. Τα καταβληθέντα ποσά δεν αναζητούνται.

Άρθρον 16 - Αναπροσαρμογή τελών.

Άπο της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου, αναπροσαρμόζονται τα κάτωθι υπέρ των δήμων και κοινοτήτων τέλη, ως ακολούθως :

1. Το, υπο των διατάξεων του άρθρου 15 παρ. 2 του ανωτέρω β. δ/τος ως ισχύει, προβλεπόμενον τέλος διαφημίσεως, ορίζεται εις ποσοστόν 12 % και 6 % αντιστοίχως, δια τας εν αυτώ διαλαμβανομένας περιπτώσεις.
2. Τα, κατά τας διατάξεις τω άρθρων 19 και 21 του ανωτέρω β. δ/τος, ως ετροποποιήθησαν δια του άρθρου 7 του ν. δ/τος 703/1970 "περί τροποποιήσεως διατάξεων αφορωσών εις τα έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως", τέλη καθαριότητας και σταθμεύσεως δημοσίας και ιδιωτικής χρήσεως αυτοκινήτων και οχημάτων εν γένει, ορίζονται απο 1^{ης} Ιανουαρίου 1981 εις ποσοστόν 15 % επι των υπέρ του δημοσίου επιβαλλομένων τελών

κυκλοφορίας αυτοκινήτων. Αι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν.δ/τος 703/1970 δεν θίγονται υπο των διατάξεων του παρόντος.

3. Τα, υπο των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 1 του Α.Ν. 170/1967 "περί τρόπου βεβαιώσεως παραβάσεων και επιβολής ποινών σχετικών με την στάθμευσιν οχημάτων, κυκλοφορίαν πεζών και οχημάτων ως και άλλων τινών συναφών διατάξεων", επιβαλλόμενα τέλη σταθμεύσεως (παρκομέτρων>, κυμαινόμενα μεταξύ 10-30 δραχμάς ωριαίως καθορίζονται κατά περιοχάς διύ αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπο του νομάρχου.

Άρθρον 19 - Πρόστιμα

Το άρθρον 73 του απο 24-9/20.10.1958, β. δ/τος, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως :

Άρθρον 73 - Πρόστιμα.

1. Επί μη υποβολής δηλώσεως ή υποβολής ανακριβούς δηλώσεως ή εκπροθέσμου υποβολής τοιαύτης, οσάκις δια την βεβαίωσιν φόρων ή τελών ή δικαιωμάτων απαιτείται υποβολή δηλώσεως ή μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως

επιτασσομένων υποχρεώσεων, ο υπόχρεως υπόκειται και εις πρόστιμον, ως ακολούθως, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπο των διατάξεων του παρόντος β.

δ/τος : α) Επί μη υποβολής δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς τον οφειλόμενον φόρον ή τέλος ή δικαίωμα, β) Επί υποβολής ανακριβούς δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς το εξήκοντα επι τοις εκατόν (60 %) του φόρου ή τέλους ή δικαιώματος, την πληρωμήν του οποίου θα διέφευγε δια της ανακριβείας.

γ) Επί εκπροθέσμου υποβολής δηλώσεως, εις ποσόν ίσον προς το πέντε επι τοις εκατόν (5 %) του οφειλομένου φόρου ή τέλους ή δικαιώματος διύ έκαστον μήνα καθυστερήσεως, μη δυνάμενον να υπερβή το πενήκοντα επι της εκατόν (50 %) του ποσού τούτου.

δ) Επί μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως επιτασσομένων υποχρεώσεων ίσον προς το (50 %) του οφειλομένου ποσού εις ο αφορά η παράβασις.

2. Το πρόστιμον επιβάλλεται υποχρεωτικώς δι' ητιολογημένης αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας βάσει σχετικής εκθέσεως δημοτικού ή κοινοτικού οργάνου και εισπράττεται ως και τα λοιπά έσοδα.

3. Η απόφασις επιβολής προστίμου μετ' αντιγράφου της εκθέσεως κοινοποιείται εις τον υπόχρεων, όστις δικαιούται εις άσκησιν κατύαυτής των, κατά το άρθρον 72 του παρόντος β. δ/τος, ως ετροποποιήθη διά του άρθρου 40 του ν.δ. 4260/1962 και του άρθρου 2 του ν. 505/1976, ενδίκων μέσων".

Άρθρον 26- Αρμοδιότης των Ο.Τ.Α. επί της τηρήσεως των διατάξεων περί καθαριότητος και σταθμεύσεως οχημάτων.

1. Τα Πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2094/1992, του ν.δ. 805/1971 και του α.ν. 170/1967 (ΦΕΚ 189 Α`) εισπράττονται από τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και αποδίδονται στο δήμο ή την κοινότητα στον οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση ή εφόσον η δήμος ή η κοινότητα διαθέτει δική του ταμειακή υπηρεσία μπορούν να καταβληθούν απευθείας σ' αυτήν. Όταν, όμως, τα πρόστιμα από τις παραπάνω παραβάσεις δεν πληρώνονται αμέσως αλλά πρέπει να γίνει εβραίωση προκειμένου στη συνέχεια να επιδιωχθεί η είσπραξη του κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, η βεβαίωση αυτή γίνεται από τη Δ.Ο.Υ. του τόπου κατοικίας του παραβάτη και η είσπραξη τους υπέρ του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η παράβαση".

Η εντός " " παράγραφος 1, όπως αυτή είχε αντικατασταθεί διά του άρθρου 55 του ν. 1416/1984 (Α 18) και διά του άρθρου 59 παρ. 1 του ν. 2065/1992 (Α 113), αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω με το άρθρο 31 του ν.2130/1993 (ΦΕΚ Α 62).

Με το άρθρο 229 ΠΔ 410/1995, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 Ν.3202/2003, ορίζεται ότι:"3. Οι διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62 Α) εφαρμόζονται χωρίς να απαιτείται η έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στην παρ.4 του άρθρου 106 του Ν.2362/1995".

2. Όλα τα Πρόστιμα από παραβάσεις των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου για τη στάθμευση οχημάτων, την καθαριότητα και την κοινή

ησυχία επιβάλλονται και από τα όργανα της ειδικής υπηρεσίας της παράγραφου 2 του άρθρου 24 του νόμου 1065/1980".

Οι εντός " " παρ.1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω με το άρθρο 55 του Ν. 1416/1984 (ΦΕΚ Α 18)

3. Δια Προεδρικού Διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού των Εσωτερικών, μετά γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος καθορίζονται αι αρμοδιότητες και ο τρόπος ασκήσεως αυτών, τα προσόντα, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και αι υποχρεώσεις των οργάνων της ειδικής υπηρεσίας, περί ης αι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του ανωτέρω νόμου 1065/1980.

4. Δι αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών καθορίζεται πάσα αναγκαία λεπτομέρεια δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρον 28 - Απ` ευθείας εκποίησης δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων.

1. Δημοτικά και Κοινοτικά εκτάσεις περιελθούσαι εις την κυριότητα των δήμων και κοινοτήτων καθ` οιονδήποτε τρόπον, κατεχόμεναι αυθαιρέτως κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος νόμου, απο δεκαπενταετίας τουλάχιστον και συστηματικώς καλλιεργούμεναι ή δενδροφυτευθείσαι, δύναται να εκποιώνται άνευ δημοπρασίας εις τους αυθαιρέτως κατέχοντας, επι τη αιτήσει αυτών υποβαλλομένη εις τον ιδιοκτήτην δήμον ή κοινότητα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δυο ετών απο της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος, υπό τας προϋποθέσεις και κατά την διαδικασίαν των διατάξεων του άρθρου 32 του ν.δ. 3958/1959 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των περί οριστικών παραχωρητηρίων των κλήρων διατάξεων της εποικιστικής νομοθεσίας, κυρώσεως πράξεων τινών του Υπουργικού Συμβουλίου και άλλων τινών διατάξεων", εξαιρέσει της εις αυτάς αναφερομένης επιτροπής του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος.

Κατά το άρθρο μόνο, παρ.1, περ.Β`, εδαφ.ιθ` του Π.Δ. 22/1982 Α`3: Καταργείται ο ουσιαστικός έλεγχος που ασκείται από το νομάρχη επί των πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και προβλέπεται από τη

διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 28 και του άρθρου 32 του Ν.Δ. 3958/1959 ως "έγκριση".

Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 15 του Ν.2130/1993 (ΦΕΚ Α 62) ορίζεται ότι:"Οι προθεσμίες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 28 του ν. 1080/1980 (ΦΕΚ 246 Α`) επαναφέρονται για δύο (2) έτη από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου."

2. Δημοτικοί ή κοινοτικοί οικοπεδικοί χώροι καταληφθέντες μέχρι και του έτους 1970 και κατεχόμενοι κατά την έναρξιν ισχύος του παρόντος άνευ δικαιώματος, επιτρέπεται να εκποιηθούν εις τους κατέχοντας τούτους, υπό τας προϋποθέσεις και την διαδικασίαν του άρθρου 12 του ν. 127/75 "περί τροποποιήσεως συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως ενίων διατάξεων της περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων νομοθεσίας και περι άλλων τινών συναφών διατάξεων", τη αιτήσει αυτών, υποβαλλομένη εις τον ιδιοκτήτην δήμον ή κοινότητα εντός ανατρεπτικής προθεσμίας εξ (6) μηνών απο της ενάρξεως ισχύος του παρόντος.

Δημοτικοί ή κοινοτικοί χώροι, εκτάσεως μέχρι πεντακοσίων (500) τετραγωνικών μέτρων, εφ' ων ανηγέρθησαν κτίσματα υπο προσφύγων εξ ανταλλαγής ή κληρονόμων των, παραχωρούνται υπό των οικείων δήμων και κοινοτήτων δωρεάν εις τους κατόχους των, εφύ' όσον πρόκειται περί δικαιουμένων στεγαστικής αποκαταστάσεως βάσει της απο 1.1.1923 Συνθήκης της Λωζάνης και δεν έτυχον εισέτι υπό του κράτους τοιαύτης.

Κατά το άρθρο 19 του Ν. 1205/1981 (Α 249): "Η υπό της παρ. 2 του άρθρου 28 του Νόμου 1080/1980 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών της περι των προσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτ/σεως Νομοθεσίας και άλλων τινών συναφών διατάξεων προβλεπομένη προθεσμία παρατείνεται επί έν εισέτι εξάμηνον από της ισχύος του παρόντος".

Κατά το άρθρο μόνο, παρ.1, περ.Β`, εδαφ.κ` του Π.Δ. 22/1982 Α`3: Καταργείται ο ουσιαστικός έλεγχος που ασκείται από το νομάρχη επί των πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων και προβλέπεται από τη

διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 28 και του άρθρου 12 παρ.2 του Ν. 127/1975 ως "έγκριση".

Κατά το άρθρο 11, παρ.1 του Ν.1491/1984 (Α 173):"Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 του Ν.1080/1980 παρατείνονται για δύο (2) έτη από την έναρξη της ισχύος αυτού του νόμου".

Με το άρθρο 33 Ν.3202/2003,ΦΕΚ Α 284/11.12. 2003 ορίζεται ότι:"Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 του Ν. 1080/1980 (ΦΕΚ 246 Α) επαναφέρονται σε ισχύ.Ομοίως οι ανατρεπτικές προθεσμίες των ανωτέρω διατάξεων, επαναφέρονται για δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου".

3. Βοσκήσιμοι γαίαι, περί των αι διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου 1 του Ν. 2074/1920 "περί των εν ταις νέαις χώραις κοινοτικών γαιών", παραχωρηθείσαι εις τον συνοικισμόν Παλλάδιον της κοινότητος Αμβροσίας του Νομού Ροδόπης και εκμισθωθείσαι προς καλλιέργειαν υπό της τελευταίας ταύτης, δύνανται να εκποιούνται εις τους κατά την έναρξιν ισχύος του παρόντος μισθωτάς απ` ευθείας και άνευ δημοπρασίας κατόπιν αποφάσεως του κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπο του νομάρχου. Η εκποιουμένη έκτασις προς έκαστον μισθωτήν δεν δύναται να είναι μεγαλυτέρα των δώδεκα (12) στρεμμάτων. Το τίμημα καθορίζεται υπό επιτροπής αποτελουμένης, εκ του Προέδρου της Κοινότητος Αμβροσίας ως προέδρου, παρόντος μισθωτάς απ` ευθείας και άνευ δημοπρασίας κατόπιν αποφάσεως, του κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του ενός εφοριακού υπαλλήλου και ενός γεωπόνου δημοσίου υπαλλήλου, οριζομένου υπό του νομάρχου και καταβάλλεται εις πέντε (5) ετησίας δόσεις, της πρώτης καταβαλλομένης μέχρι της 31 Δεκεμβρίου του επομένου της εκποιήσεως έτους.

4. Αι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου δύνανται να εφαρμόζωνται υπο τας αυτάς προϋποθέσεις και δι` εκτάσεις διά τας οποίας επεβλήθη δικαίωμα χρήσεως.

Άρθρον 30 - Τομαί ή εκσκαφαί επί δημοτικών και κοινοτικών οδών.

"1. Η άδεια, που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 2094/1992 "Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας", για να γίνει τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος πεζοδρομίου ή πεζοδρομίου δημοτικού ή κοινοτικού δρόμου για την κατασκευή έργου από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, δίδεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την υποβολή της αίτησης μαζί με εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένης τράπεζας που έχει εκδοθεί στο όνομα του ενδιαφερομένου.

Το ύψος του ποσού για το οποίο εκδίδεται η εγγυητική επιστολή ορίζεται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας. Αν ο δήμος ή η κοινότητα δεν έχει δική του τεχνική υπηρεσία, το ύψος του ποσού της εγγυητικής επιστολής ορίζεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ύστερα από πρόταση μηχανικού του Ο.Τ.Α. και εφόσον δεν υπάρχει, από μηχανικό της Τ.Υ.Δ.Κ.. Στην τελευταία περίπτωση η σχετική δαπάνη βαρύνει τον ενδιαφερόμενο και προκαταβάλλεται στον οικείο δήμο ή κοινότητα. Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας αρνείται να χορηγήσει την άδεια ή περάσει η προθεσμία για τη χορήγησή της αποφασίζει ο Περιφερειακός Διευθυντής μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου και ύστερα από γνώμη επιτροπής ειδικών που συγκροτείται από αυτόν."

Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.7 άρθρ.7 Ν.2307/1995 (Α 113).

2.Εν τη κατά την προηγούμενη παράγραφον αδεία αναφέρονται οι τεχνικοί όροι βάσει των οποίων υποχρεούται ο τυχών της αδείας να επαναφέρει το οδόστρωμα, έρεισμα ή πεζοδρόμιον εις την προτέραν τον κατάστασιν, δύναται δε να περιλαμβάνεται και ή υποχρέωσις της κατασκευής νέον ασφαλτικού τάπητος, καθ' όλον το πλάτος της οδού εν ή εξετελέσθη τομή η εκσκαφή. Παρερχομένης απράκτον της εν τη αδεία ορισθείσης προθεσμίας δια την αποκατάστασιν της γενομένης φθοράς, ο δήμος ή η κοινότης δύναται να καταλογίση προ πάσης αποκαταστάσεως την απαιτουμένην δαπάνην εις βάρος τον υποχρέουι εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων, ή δε σχετική με την επιδίωξιν της εισπράξεως της ως άνω

δαπάνης πρόσκλησις προς τον υπόχρεων ή το ένταλμα πληρωμής δεν υπόκεινται εις ένδικον τι μέσον ούτε εις αναστολήν πληρωμής.

Άρθρον 32 - Συμβιβαστική επίλυσις φορολογικών διαφορών.

"1. Συνιστάται σε κάθε δήμο ή κοινότητα επιτροπή συμβιβαστικής επιλύσεως των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων για τη βεβαίωση ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς, αντιτίμου προσωπικής εργασίας και προστίμου μεταξύ δήμου ή κοινότητας ή συνδέσμου δήμων και κοινοτήτων και φορολογουμένων.

Σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους μπορεί να συνιστώνται περισσότερες από μία επιτροπές.

2. Η επιτροπή συγκροτείται τον Ιανουάριο κάθε χρόνου:

α) Σε δήμους ή κοινότητες με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελείται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους και από ένα φορολογούμενο δημότη. Ο φορολογούμενος δημότης επιλέγεται με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο από τον κατάλογο των φορολογουμένων. Ο πρόεδρος της επιτροπής με τον αναπληρωτή του ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής. Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την ίδια απόφαση.

β"Προκειμένου για τους Δήμους και τις Κοινότητες της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από: α) έναν (1) υπάλληλο κλάδου ή ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, β) έναν (1) μόνιμο ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλο, αντίστοιχου κλάδου ή ειδικότητας του ΟΤΑ και γ) έναν (1) δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο."

Το πρώτο εδάφιο της περ.β` της παρ.2 ,όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ.3β άρθρ.17 Ν.3491/2006,ΦΕΚ Α 207,αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παρ.15 άρθρου 18 Ν.3731/1008,ΦΕΚ Α 263/23.12.2008.

Ο δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας.Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλοςπου ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας. Η επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη της και ο γραμματέας ή οι αναπληρωτές τους.

Στον πρόεδρο, στα μέλη και στο γραμματέα της επιτροπής καταβάλλεται αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1505/1984, όπως ισχύει κάθε φορά. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου ή της κοινότητας."

Οι παρ.1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω από την παρ.8 άρθρ.7 Ν.2307/1995 (Α 113).

3. Πας φορολογούμενος ασκών προσφυγήν κατά τας διατάξεις τον νόμου 505/76 "περί υπαγωγής εις τα Τακτικά Φορολογικά Δικαστήρια των φορολογικών διαφορών δήμων και κοινοτήτων και της μετονομασίας τούτων εις Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια", δικαιούται όπως αιτησεται, διά του αυτού δικογράφου της προσφυγής και την διά συμβιβασμού επίλυσιν της μεταξύ αυτού και τον δήμον ή της κοινότητος ή του ενοικιαστού υφισταμένης διαφοράς ή αμφισβητήσεως. Εν τη περιπτώσει ταύτη, η παραλαμβάνουσα την προσφυγήν υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητος, υποχρεούνται όπως διαβιβάση άμελλητι αντίγραφον αυτής εις την κατά την παράγραφον 1 τον παρόντος επιτροπήν.

4. Η επιτροπή υποχρεούται όπως, εντός δεκαημέρον προθεσμίας από της παραλαβής τον δικογράφον της προσφυγής όριση ήμερομηνιαν συζητήσεως ούχι μεταγενεστέραν των είκοσιν ημερών από της λήψεως της δεκαημέρου προθεσμίας, καλούσα τον αιτούντα ή τον άντικλητον αυτόν τρεις τουλάχιστον ημέρας προ της όρισθεις δια την συζήτησιν της υποθέσεως. Η πρόσκλησις απευθύνεται εις τον αίτούντα ή τον άντικλητον αυτον και εις την εν τω δικογράφω της προσφυγής αναφερομένην διεύθυνσιν.

5. Η επιτροπή διαπιστώνονσα ότι συντρέχουν λόγοι μείωσης ή διαγραφής τον βεραιωθέντος ποσού συν τάσσει πρακτικόν εντός εικοσαημέρον από της συζητήσεως της υποθέσεως, υπογραφόμενον και υπό του αιτούντος ή του αντικλήτον αντού. Έαν η επιτροπή διαπιστώνη ότι δεν συντρέχουν λόγοι διαγραφής τον βεραιωθέντος ποσού εφ`ον το πρόστιμον ή πρόκειται περι πρόστιμον αυτοτελώς επιβληθέντος, ή μείωσις τον προστίμου δεν δύναται να είναι μεγαλύτερα τον πενήτην επί τοις εκατόν (50%) αυτον.

6. Το κατά την προηγουμένην παράγραφον πρακτικόν διαβιβάζεται εις το οικείον δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον εντός πενθημέρου από της λήξεως του κατά την παράγρ. 5 εικοσαημέρου, το οποίον κατά την πρώτην συνεδρίασιν αυτόν αποφασίζει περί αποδοχής ή μη της προτάσεως της επιτροπής.

7. Διά της περί αποδοχής της προτάσεως της επιτροπής, αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και μετά τον κατά νόμον έλεγχον αυτής υπό του νομάρχου, τελειούται ο συμβιβασμός, της άσκηθείσης προσφυγής καθισταμένης ανευ αντικειμένου.

8. Εαν δεν επιτευχθή ο συμβιβασμός κατά την παρ. 5 ή δεν περαιωθή η διαδικασία τούτου κατά την παρ. 7, η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητος διαβιβάζει αμελλητί την προσφυγήν εις το Διοικητικόν Δικαστήριον.

ΝΔ 496/ 1974 Λογιστικό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου – Συμβάσεις – Παραγραφές

Γενικαί Διατάξεις.

Άρθρον 1.

1. Η διοίκησης των εσόδων, εξόδων και κεφαλαίων ως και το Λογιστικόν των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, διέπονται υπό των διατάξεων του παρόντος.

2. Εις τας διατάξεις του παρόντος υπάγεται και πάσα Δημοσία Υπηρεσία μη οργανωμένη εις ίδιον Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, αλλά

λειτουργούσα εν αποκεντρώσει από του Δημοσίου Προϋπολογισμού υπό ιδίαν διοίκησιν.

3.Ο Υπουργός των Οικονομικών ασκεί οικονομικών έλεγχον επί της διαχείρισεως των κεφαλαίων εν γένει και της περιουσίας των ν.π.δ.δ. δια των αρμοδίων Κεντρικών ή Περιφερειακών οργάνων.

4. Ωσαύτως έλεγχον ασκεί και ο εποπτεύων κατά περίπτωσιν Υπουργός.

Άρθρον 3 - Προϋπολογισμός - Έννοια και περιεχόμενον του Προϋπολογισμού

Προϋπολογισμός είναι η διοικητική πράξις, δι` ης προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων-πιστώσεων του Ν.Π.Δ.Δ. δι` έκαστον οικονομικόν έτος. Εις τον προϋπολογισμόν περιλαμβάνονται τα προβλεπόμενα έσοδα και έξοδα εν οίς και τα αφορώντα εις την κίνησιν των κεφαλαίων, εμφανιζομένων υπό ιδίους Κωδικούς αριθμούς.Υπό ίδιον τμήμα εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού εγγράφονται τα εκ του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων προερχόμενα ποσά.

2. Τα έσοδα και έξοδα του προϋπολογισμού των ν.π.δ.δ.ταξινομούνται κατ` είδος, ομάδας και κατηγορίας, αναλόγως της αιτίας και της φύσεως αυτών, κατά τα ισχύοντα δια τον Κρατικόν Προϋπολογισμόν και τα δι` αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών ειδικώτερον οριζόμενα.

Η ταξινόμησις αύτη δέον: α) να τείνη εις την ευχερή κατάρτισιν των Εθνικών Λογαριασμών, β) να επιτρέπη την σύγκρισιν των μεγεθών των προϋπολογισμών διαχρονικώς και γ) να απεικονίζη την κατά τομείς δραστηριότητα του ν.π.δ.δ.

3. Ο Υπουργός των Οικονομικών χαράσσει τας κατευθύνσεις καταρτίσεως και εκτελέσεως των προϋπολογισμών.

4. Εις ειδικούς πίνακας, προσαρτωμένους εις τον προϋπολογισμόν και δυναμένους να τροποποιώνται διαρκούσης της εκτελέσεως αυτού δι` αποφάσεως των αρμοδίων δια την έγκρισιν των προϋπολογισμών τούτων οργάνων,

αναγράφονται αι πιστώσεις εις βάρος των οποίων επιτρέπεται η έκδοσις ενταλμάτων προπληρωμής και επιτροπικών τοιούτων.

5. Εις ειδικόν πίνακα εμφανίζεται το προβλεπόμενον ταμειακόν υπόλοιπον του προηγούμενου οικονομικού έτους, εις ο αναφέρεται ο υπό έγκρισιν προϋπολογισμός.

Άρθρον 4 - Έγκρισις του Προϋπολογισμού.

1. Οι προϋπολογισμοί των ν.π.δ.δ. μετά των υπ` αυτών εισηγητικών εκθέσεων υποβάλλονται ένα τουλάχιστον μήνα προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους εις ο αναφέρονται, προς έγκρισιν παρά των αρμοδίων Οργάνων.

"2. Εφ` όσον, άμα τη ενάρξει του οικονομικού έτους, δεν έχει εγκριθή ο προϋπολογισμός υπό των αρμοδίων, η εκτέλεσις αυτού, κατά το πρώτον εξαμήνον του έτους τούτου, ενεργείται μέχρι ποσοστού 50% των αντιστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του λήξαντος οικονομικού έτους.

3. Δι` αποφάσεων των αρμοδίων προς έγκρισιν του προϋπολογισμού των νομικών προσώπων οργάνων, μετά ητιολογημένην πρότασιν του διοικούντος αυτά συλλογικού οργάνου, επιτρέπεται, όπως το κατά την προηγουμένην παράγραφον ποσοστόν αυξάνεται μέχρι του συνόλου των πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους. Δι` ομοίων αποφάσεων, επιτρέπεται η είσπραξις εσόδων και η πραγματοποιήσις εξόδων, μη εγγεγραμμένων εις τον προϋπολογισμόν του προηγούμενου οικονομικού έτους, κατά τα, δια των αποφάσεων τούτων, ειδικώτερον οριζόμενα.

4. Εξαιρετικώς, προκειμένου περί δαπανών, των οποίων η πληρωμή είναι υποχρεωτική εκ διατάξεως νόμου, ή δικαστικής αποφάσεως ή συμβάσεως συναφθείσης κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη, επιτρέπεται

επιφυλασσομένης και της εφαρμογής των διατάξεων του δευτέρου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου όπως αυτά πραγματοποιούνται μέχρι του συνόλου των αντιστοιχών πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, δι' αποφάσεως του διοικούντος ταύτα συλλογικού οργάνου".

Αντί των παρ.2 και 3 τέθηκαν νέοι παράγραφοι 2,3 και 4 με το άρθρο 1 του Ν.369/1976 (ΦΕΚ Α 164)

Με το άρθρο 40 Ν.4144/2013, ΦΕΚ Α 88, ορίζεται ότι: "Στο τέλος του άρθρου 9 του ν. 4109/2013 προστίθεται παράγραφος 13, η οποία έχει ως εξής: «13.α) Μέχρι την έγκριση των προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ. που συνιστώνται με την παράγραφο 1 και όχι μετά της 30.6.2013, οι υφιστάμενες Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας εξακολουθούν να λειτουργούν με προϋπολογισμούς που εγκρίνονται από τον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και να πραγματοποιούνται δαπάνες και μετά τις 31 Ιανουαρίου 2013 κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του ν. 4111/2013 (Α 18).β) Οι παράγραφοι 2,3 και 4 του άρθρου 4 του ν.δ. 496/1974 όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 369/1976, εξακολουθούν να εφαρμόζονται μέχρι την έγκριση των προϋπολογισμών των δώδεκα (12) νέων Ν.Π.Δ.Δ. και πάντως όχι μετά τις 30.6.2013.»

Άρθρον 13 - Αναγνώρισις, εκκαθάρισις και εντολή πληρωμής εξόδων.

1. Τα έξοδα των νομικών προσώπων αναγνωρίζονται και εκκαθαρίζονται υπό των αρμοδίων οργάνων, βάσει των υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένων δι' έκαστον ν.π. ή είδος δαπάνης δικαιολογητικών, των αποδεικνυόντων την κατ' αυτών απαίτησιν, δυναμένων να συμπληρωθούν και δι' ετέρων στοιχείων καθοριζομένων δι' αποφάσεως του διοικούντος ταύτα συλλογικού οργάνου. Οπου εκ των κειμένων διατάξεων δεν ορίζονται δικαιολογητικά δαπανών, ταύτα ορίζονται δι' αποφάσεων του εποπτεύοντος το νομικόν πρόσωπον Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών. Μέχρις εκδόσεως των ως άνω αποφάσεων, τα έξοδα

αναγνωρίζονται και εκκαθαρίζονται βάσει παραστατικών στοιχείων αποδεικνυόντων την κατά του ν.π. απαίτησιν.

Η παράγραφος 1 καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2017 κατά το μέρος που αναφέρονται στην αναγνώριση της δαπάνης για τα ν.π.δ.δ. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που ορίζει διαφορετικά, με την επιφύλαξη των περί δημοσίων επενδύσεων ειδικών διατάξεων. (άρθρο 8 του ΠΔ 80/2016,ΦΕΚ Α 145).

2. Δια την εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 12 του παρόντος η παρά τω νομικώ προσώπω οικονομική υπηρεσία παρακολουθεί την εξέλιξιν των αναλαμβανομένων υποχρεώσεων εν σχέσει προς την ύπαρξιν πιστώσεως, ουδεμία δε πράξις αναλήψεως υποχρεώσεως αναγράφεται υπό του διατάκτου (κυρίου ή δευτερεύοντος) εάν η υπηρεσία αυτή δεν βεβαιώση εγγράφως, ότι υπάρχει πίστωση και δεν γίνεται υπέρβασίς τις.

"3. Διορισμοί, εντάξεις, μετατάξεις και προαγωγαί πάσης φύσεως προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ. ενεργούνται, κατόπιν προηγουμένης εγγράφου βεβαιώσεως του Προϊσταμένου της Οικονομικής Υπηρεσίας, περί υπάρξεως της απαιτούμενης πιστώσεως, προς αντιμετώπισιν της δαπάνης δια δωδεκάμηνον τουλάχιστον χρονικόν διάστημα, κατά τα ορισθησόμενα δια των εν παρ. 6 του παρόντος άρθρου προβλεπομένων Προεδρικών Διαταγμάτων. Ως προς τα νομικά πρόσωπα, δια τα οποία ήθελε ανατεθή εις υφισταμένην Υπηρεσίαν Εντελλομένων Εξόδων η εκκαθάρισις και εντολή πληρωμής δαπανών αυτών, βάσει του άρθρου 14 του παρόντος, η κατά το προηγούμενον εδάφιον βεβαίωσις παρέχεται υπό των Υπηρεσιών τούτων. Οι κατά παράβασιν των εις την παρούσαν παράγραφον οριζομένων ενεργούμενοι διορισμοί, εντάξεις, μετατάξεις και προαγωγαί είναι άκυροι".

Η εντός " " παρ.3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.369/1976 (ΦΕΚ Α 164)

4. Δια την πληρωμήν οιοδήποτε εξόδου απαιτείται η έκδοσις χρηματικού εντάλματος.

5. Δια των εκδιδομένων χρηματικών ενταλμάτων, εντέλλεται το συνολικόν χρηματικόν ποσόν της οφειλής.

6. Δια Π.Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού των

Οικονομικών ορίζονται: α) Ο τρόπος αναλήψεως υποχρεώσεων υπό του κυρίου ή των δευτερευόντων διατακτών, ως και αι υποχρεώσεις των οργάνων τούτων.

β) Η διαδικασία της εκκαθάρισεως και εντολής πληρωμής των εξόδων των νομικών προσώπων υπό της οικονομικής αυτών υπηρεσίας ή των δια των διατάξεων του άρθρου 14 του παρόντος προβλεπομένων Υπηρεσιών Εντελλομένων Εξόδων.

γ) Τα της επιλύσεως ανακυπτουσών αμφισβητήσεων μεταξύ διατακτών και των Υπηρεσιών εκκαθάρισεως, και εντολής πληρωμής των δαπανών.

δ) Ο τύπος των χρηματικών ενταλμάτων και ο αριθμός των αντιτύπων τούτων, και ε) ο τρόπος εισαγωγής και αποδόσεως των υπέρ του Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων.

7. Εξαιρετικώς δι' αποδοχάς, συντάξεις και υποτροφίας μηνός Ιανουαρίου, ως και βοηθήματα, μερίσματα και επιδόματα αναγόμενα εις το πρώτον τρίμηνον εκάστου έτους, δύναται να εκδίδονται εντός του μηνός Δεκεμβρίου, χρηματικά εντάλματα υπό λογαριασμούς εκτός προϋπολογισμού, τακτοποιουμένων των λογαριασμών τούτων δια της συμψηφιστικής εξοφλήσεως

των μετά την έναρξιν του οικον. έτους εκδοθησομένων χρηματικών ενταλμάτων εις βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού.

8. Εις όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, επιτρέπεται, όπως δι' ητιολογημένων αποφάσεων του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωσιν Υπουργού, ωρισμένα δαπάναι περιοριστικώς αναφερόμεναι, πληρώνωνται δι' ετέρων τίτλων πληρωμής. Δια των αυτών αποφάσεων ορίζονται ο εκκαθαριστής, η ευθύνη αυτού και του ανοικείως λαβόντος, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τύπος του τίτλου πληρωμής, ο τρόπος της εξοφλήσεως, τα του καταλογισμού πληρωμής μη νομίμου δαπάνης και πάσα εν γένει λεπτομέρεια αναγκαία δια την εφαρμογήν των διατάξεων της παρούσης παραγράφου".

Η εντός " " παρ.8 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.369/1976 (ΦΕΚ Α 164)

9. Εις παν χρηματικόν ένταλμα ή έτερον τίτλον πληρωμής επισυνάπτονται, ευθύνη του εκδίδοντος αυτό, τα υπό των κειμένων διατάξεων δικαιολογητικά.

Άρθρον 16 - Ελεγχος επί των δαπανών ν.π.δ.δ.

Τα της ασκήσεως ελέγχου επί των δαπανών των ν.π.δ.δ. διέπονται υπό των διατάξεων των άρθρων 17 και 18 του Ν.Δ. 1265/72 "περί ελέγχου των δαπανών του Κράτους, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και των άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ως και των Λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και παρακολουθήσεως των εσόδων των."

Άρθρον 24 - Λογαριασμοί και Λογιστικόν Σύστημα.

1. Οι λογαριασμοί των Ν.Π.Δ.Δ. διακρίνονται εις τους απεικονίζοντας την εκτέλεσιν του προϋπολογισμού τούτων και εις τους εκτός προϋπολογισμού λογαριασμούς, απεικονίζοντας την λοιπήν χρηματικήν διαχείρισιν.

2. Αι εν τοις βιβλίοις εγγραφαί ενεργούνται προκειμένου μεν περί ταμειακών εγγραφών, βάσει των οικείων τίτλων εισπράξεως και πληρωμής, προκειμένου δε περί μη ταμειακών εν γένει εγγραφών, βάσει δικαιολογητικών, καθοριζομένων δια των κατά την παρ. 6 του παρόντος άρθρου κανονισμών.

3. Υπό της οικονομικής υπηρεσίας των Ν.Π.Δ.Δ. τηρούνται υποχρεωτικώς τα ακόλουθα λογιστικά βιβλία: α) ημερολόγιον και β) βιβλίον ταμείου ή, εφ' όσον η ταμιακή διαχείρισις ασκείται υπό Τραπέζης ή Πιστωτικού Οργανισμού, βιβλίον επιταγών και εντολών μεταφοράς.

4. Τα εν τη προηγουμένη παραγράφω λογιστικά βιβλία, αριθμούμενα, θεωρούνται κατά φύλλον δι' ύπογραφής του προέδρου του διοικούντος του Ν.Π.Δ.Δ. συλλογικού οργάνου, συντάσσεται δε επί της τελευταίας σελίδας των βιβλίων πράξις του αυτού οργάνου περί του συνολικού αριθμού των σελίδων ή φύλλων εκάστου τούτων. Δι' αποφάσεων του αυτού συλλογικού οργάνου επιτρέπεται, όπως ορίζεται ως αρμόδιον δια την ανωτέρω θεώρησιν μέλος αυτού.

5. Τα βιβλία αποδεικτικών εισπράξεως εν γένει, θεωρούμενα κατά τα εν τη προηγουμένη παραγράφω οριζόμενα, παραδίδονται εις τους διαχειριστάς, υπό της οικονομικής υπηρεσίας του Ν.Π.Δ.Δ. επί αποδείξει.

6. Δια Κανονισμών Ταμιακής και Λογιστικής Υπηρεσίας, καταρτιζομένων υπο του διοικούντος το Ν.Π.Δ.Δ. συλλογικού οργάνου και εγκρινομένων δια κοινών αποφάσεων του εποπτεύοντος Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών και δημοσιευομένων δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, δυναμένων να τροποποιούνται κατά την αυτήν διαδικασία, ορίζονται τα της οργανώσεως και λειτουργίας της οικονομικής υπηρεσίας εκάστου Ν.Π.Δ.Δ. ή κατηγορίας τούτων και ιδία: α) Η διάρθρωσις της οικονομικής υπηρεσίας και τα καθήκοντα του προσωπικού αυτής, β) το τηρούμενον λογιστικόν σύστημα, γ) τα, πέραν των εν παρ. 3 του παρόντος άρθρου οριζομένων, τηρούμενα υποχρεωτικά και βοηθητικά λογιστικά βιβλία, ως και τα της αριθμήσεως και θεωρήσεως αυτών, και δ) τα της συστάσεως και λειτουργίας των εκτός προϋπολογισμού τηρουμένων, κατά την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου λογαριασμών".

το άρθρο 24 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 9 του Ν.369/1976 (ΦΕΚ Α 164)

Άρθρον 26 - Διαχείρισις των παγίων προκαταβολών.

1. Η διαχείρισις των παγίων προκαταβολών ανατίθεται δι' αποφάσεως του διοικούντος το ν.π. συλλογικού οργάνου εις μονίμους υπαλλήλους αυτού και κατ' εξαίρεσιν, ελλείψει ή κωλύματι τούτων, εις μονίμους δημοσίους υπαλλήλους, μετ' έγκρισιν του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας εις ην ανήκουν.

2. Οι διαχειρισταί των παγίων προκαταβολών υπέχοντες τας ευθύνας του δημοσίου υπολόγου, υποχρεούνται, όπως εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου εκάστου μηνός υποβάλουν τα δικαιολογητικά των κατά τον αμέσως προηγούμενον μήνα ενεργηθεισών εκ της παγίας προκαταβολής πληρωμών, εις την αρμοδίαν προς εκκαθάρισιν των οικείων δαπανών υπηρεσίαν, ήτις εντός μηνός εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα αποκαταστάσεως αυτής.

Κατ' εξαίρεσιν επιτρέπεται, δι' ητιολογημένης αποφάσεως του εποπτεύοντος το ν.π. Υπουργού, όπως ο διαχειριστής της παγίας προκαταβολής υποβάλλη τα ως άνω δικαιολογητικά ανά δίμηνον.

Άρθρον 27 –Καταλογισμοί.

1. Πάσα πληρωμή, ενεργουμένη εκ της παγίας προκαταβολής αχρεωστήτως, καταλογίζεται εις βάρος του τε λαβόντος και των τυχόν συνυπευθύνων οργάνων, εις ολόκληρον, ανεξαρτήτως των πειθαρχικών κυρώσεων.

2. Δια πάσαν πληρωμήν ενεργουμένην εκ της παγίας προκαταβολής καθ' υπέρβασιν των εις τας σχετικές αποφάσεις οριζομένων ως προς το είδος των δαπανών, καταλογίζονται εις τα προκαλέσαντα την πληρωμήν όργανα.

3. Βάσει των καταλογιστικών αποφάσεων, εκδίδονται τα χρηματικά εντάλματα αποκαταστάσεως της παγίας προκαταβολής εις βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού του ν.π.

4. Εν περιπτώσει απωλείας χρημάτων ή δικαιολογητικών της διαχειρίσεως της παγίας προκαταβολής, τα χρηματικά εντάλματα αποκαταστάσεως ταύτης, εκδίδονται βάσει της απαλλασσούσης τον υπόλογον πράξεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου εις βάρος της οικείας πιστώσεως του προϋπολογισμού του ν.π.

Άρθρον 32 - Υπόλογοι ν.π.δ.δ.-Ευθύναι-Καταλογισμοί - Έννοια και εποπτεία υπολόγων.

1. Υπόλογοι ν.π.δ.δ. είναι πάντες οι έστω και άνευ νομίμου εξουσιοδοτήσεως διαχειριζόμενοι χρήματα, αξίας, ένσημα ή υλικόν ανήκοντα εις ν.π. ως και πας άλλος εκ του νόμου θεωρούμενος ως υπόλογος ν.π.

2. Οι υπόλογοι εν γένει των ν.π. διατελούν υπό την εποπτείαν και τον έλεγchon του διοικούντος το ν.π. συλλογικού οργάνου, του εποπτεύοντος

τούτο Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών ως και του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

3. Ο κατά την προηγουμένην παράγραφον υπό των οικείων Υπουργών έλεγχος των υπολόγων, ενεργείται κατά τας περί οικονομικής επιθεωρήσεως διατάξεις του Υπουργείου των Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους).

4. Διατηρούνται εν ισχύϊ ειδικαί διατάξεις αφορώσαι εις λογοδοσίαν ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπολόγων ν.π.

Άρθρον 33 - Ασυμβίβαστα υπολόγων ν.π.δ.δ.

Τα καθήκοντα του διαχειριστού χρημάτων, αξιών, ενσήμων ή υλικού του ν.π. είναι ασυμβίβαστα προς τα καθήκοντα του διατάκτου και του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας αυτού.

Άρθρον 38 - Ευθύνη οργάνων ν.π.δ.δ.

Δια των υπό του άρθρου 13 του παρόντος προβλεπομένων Π.Δ/των, ορίζονται τα των υποχρεώσεων, ευθυνών και καταλογισμών, των κυρίων και δευτερευόντων διατακτών, των διαχειριστών εν γένει, του προϊσταμένου οικονομικής υπηρεσίας ή ετέρων υπαλλήλων κεκτημένων οικονομικήν αρμοδιότητα, τα των ενδίκων μέσων κατά των καταλογιστικών αποφάσεων και πάσα εν γένει αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρον 39 – Αστική ευθύνη οργάνων και υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

- 1. Ασχέτως προς την κατά την εν άρθρω 38 ευθύνην των υπολόγων των ν.π., πας υπάλληλος ν.π. ή δημόσιο υπάλληλος, υπηρετών υφ' οιασδήποτε ιδιότητα, εις ν.π. ευθύνεται και υποχρεούται εις ανόρθωσιν πάσης ζημίας τούτων, προελεύσεως εκ δόλου ή αμελείας αυτού περί την εκτέλεσιν των υπό του παρόντος Νομοθετικού Διατάγματος και άλλων ειδικών διατάξεων ανατιθεμένων αυτώ καθηκόντων.*
- 2. Επί της ευθύνης ταύτης αποφαινεται το Ελεγκτικόν Συνέδριον κατά τας οικείας αυτού διατάξεις.*

Άρθρον 44 - Παραγραφαί-Κατασχέσεις-Εκχωρήσεις - Παραγραφή αξιώσεων των ν.π.δ.δ.

1. Παν χρέος προς το ν.π. παραγράφεται, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό των διατάξεων του παρόντος, μετά πέντε έτη από της λήξεως του οικονομικού έτους του οποίου εβεβαιώθη.

Εάν η βεβαίωσις εγένετο πριν ή το χρέος καταστή ληξιπρόθεσμον εν μέρει ή εν όλω η παραγραφή άρχεται από της λήξεως του οικονομικού έτους, καθ' ο το χρέος κατέστη ληξιπρόθεσμον και δια το ποσόν τούτο.

2. Χρέη προς το ν.π. α) εκ τελεσιδίκων δικαστικών αποφάσεων, πλην των, δια πρόστιμον, χρηματικάς ποινάς και συναφή δικαστικά έξοδα και τέλη, υπαγομένων εις την πενταετή παράγραφον, β) εξ απίστου διαχειρίσεως, γ) εκ συμβάσεων και διατάξεων τελευταίας βουλήσεως, περιλαμβανομένων δια των περιοδικών παροχών και δ) εκ καταλογισμών επιβληθέντων παρ' οιασδήποτε αρμοδίας κατά νόμου Αρχής, υπόκεινται εις εικοσαετή παραγραφήν, αρχομένην από της λήξεως του Οικονομικού έτους, εντός του οποίου εβεβαιώθησαν.

3. Χρέη προς το ν.π. εκ παρακρατηθέντων ή δια λογαριασμών τούτου εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων, παραγράφονται μετά δέκα έτη από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου εβεβαιώθησαν.

4. Χρέη προς το ν.π. προερχόμενα εξ απαιτήσεων περιελθουσών εις τούτο εξ οιοδήποτε λόγου, αίτινες δεν είχαν παραγραφή εν τω προσώπω του δικαιοπαρόχου μέχρι της μεταβιβάσεως των εις το ν.π., παραγράφονται μετά πέντε έτη από της λήξεως του οικονομικού έτους εντός του οποίου εβεβαιώθησαν εις το προς ο η μεταβίβασις ν.π.

Άρθρον 45 - Αναστολή παραγραφής.

Η παραγραφή των χρεών προς το ν.π. αναστέλλεται δια τους λόγους τους προβλεπομένους υπό της ισχυούσης περί των αξιώσεων του Δημοσίου νομοθεσίας.

Η παραγραφή αναστέλλεται επίσης: α) Δια χρονικόν διάστημα ίσον προς τον χρόνον, καθ' ον κατά το τελευταίον έτος της παραγραφής το χρέος ετέλεσεν εν αναστολή ή διευκολύνσει τμηματικής καταβολής, ανεξαρτήτως καταβολής, ανεξαρτήτως συμμορφώσεως ή μη του υποχρέου εν όλω ή εν μέρει χορηγηθείσης νόμων ή δικαστική αποφάσει ή αποφάσει αρμοδίας κατά νόμον Αρχής, συνεπεία αιτήσεως του υποχρέου.

β) Δια χρονικόν διάστημα ίσον προς τον χρόνον, καθ' ον το ν.π., εκωλύθη να επιδιώξη την είσπραξιν του χρέους δι' αναγκαστικών μέσων, συνεπεία αναστολής εκτελέσεως χορηγηθείσης δια διατάξεως νόμου.

Εις αμφοτέρας τας περιπτώσεις α) και β) η παραγραφή συνεχίζεται μετά την λήξιν της αναστολής της εισπράξεως, της τμηματικής καταβολής ή της αναστολής εκτελέσεως, εν ουδεμία δε περιπτώσει συμπληρούται αύτη προ της παρελεύσεως εξ μηνών από της λήξεως της αναστολής πληρωμής, της αναστολής εκτελέσεως ή της διευκολύνσεως τμηματικής καταβολής.

γ) Εάν ημφισβητήθη δικαστικώς η νομιμότης του τίτλου εισπράξεως ή των ληφθέντων μέτρων εκτελέσεως υπό του οφειλέτου ή τρίτου μέχρι τελεσιδίκου περαιώσεως της δίκης.

Άρθρον 46 - Διακοπή παραγραφής.

1. Η παραγραφή διακόπτεται δια τους λόγους τους προβλεπομένους υπό της ισχύουσας περί των αξιώσεων του Δημοσίου νομοθεσίας, πλην της καθ' οιονδήποτε τρόπον αναγνωρίσεως της αξιώσεως υπό του υποχρέου. Η παραγραφή διακόπτεται επίσης, δια της επιβολής κατασχέσεως επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτου ή του εγγυητού αυτού, ευρισκομένων είτε εις χείρας τούτων είτε εις χείρας τρίτων.

Από της κατασχέσεως ενάρξεως της αναγκαστικής εκτελέσεως μέχρι της τελεσιδικίας του πίνακος κατατάξεως, πάσα πράξις της εκτελέσεως διακόπτει την παραγραφήν, η οποία άρχεται εκ νέου από της τελευταίας διαδικαστικής πράξεως της εκτελέσεως.

Εν περιπτώσει απαγγελίας ακυρότητος της κατασχέσεως ή άλλης πράξεως της διοικητικής εκτελέσεως, η παραγραφή της αξιώσεως του ν.π. δεν συμπληρούται, εάν, εντός τριών μηνών από της τελεσιδικίας της απαγγελιάσεως την ακυρότητα αποφάσεως, επαναληφθή η ακυρωθείσα πράξις εκτελέσεως ή επιβληθή νέα κατάσχεσις επί του αυτού ετέρου περιουσιακού στοιχείου. Η υπό της Διοικητικής Αρχής άρσις της κατασχέσεως κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτου δεν αναιρεί την διακοπήν της παραγραφής.

2. Επί πλειόνων οφειλετών εις ολόκληρον, η διακοπή της παραγραφής ως προς τον ένα εξ αυτών, ενεργεί και κατά των λοιπών. Επίσης η διακοπή της παραγραφής ως προς τον πρωτοφειλέτην ενεργεί και κατά του εγγυητού και αντιστοίχως.

Άρθρον 48 - Παραγραφή αξιώσεων κατά του ν.π.δ.δ.

1. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του ν.π.δ.δ. είναι πέντε ετών, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό του παρόντος.

2. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του ν.π. δι' αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά είναι τριών ετών.

3. Ο χρόνος παραγραφής των κατά του ν.π. αξιώσεων των υπαλλήλων τούτου των επί σχέσει δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μετ' αυτού συνδεδεμένων, εκ καθυστερουμένων αποδοχών ή άλλων πάσης φύσεως απολαυών ή αποζημιώσεων εξ αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι δύο ετών.

4. Η παραγραφή του καθόλου δικαιώματος την εν παραγράφω 3 περιπτώσεων είναι δέκα ετών.

5. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των συνταξιούχων εν γένει και βοηθηματούχων του ν.π. ως και των κληρονόμων αυτών εκ καθυστερουμένων συντάξεων, μερισμάτων, επιδομάτων και βοηθημάτων είναι δύο ετών, έστω και αν ενετάλησαν εσφαλμένως.

Αι κατά την εκτέλεσιν το πρώτον, πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως, μερίσματος, επιδόματος ή βοηθήματος, εντελλόμεναι εδουλευμένα συντάξεις, μερίσματα, βοηθήματα ή επιδόματα, παραγράφονται εντός διετίας, αρχομένης μετά πάροδον τριμήνου από της χρονολογίας εκδόσεως της σχετικής πράξεως ή αποφάσεως.

6. Χρηματική αξίωσις κατά του ν.π. βεβαιωθείσα δια τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως ή δια την οποίαν εξεδόθη τίτλος πληρωμής, υπόκειται εις παραγραφήν πέντε ετών, αρχομένην από της τελεσιδικίας ή εκδόσεως του τίτλου πληρωμής αντιστοίχως.

Π.δ 18/1989 Κωδικοποίηση νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας
(ν. 3772/2009, 4055/2012)

Άρθρο 7- Ολομέλεια - Τμήματα

1. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου ασκούνται από την Ολομέλεια και τα Τμήματα.

2. Τα Τμήματα είναι πέντε (Α', Β', Γ', Δ' και Ε').

Η παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α 88) ορίζει ότι: "Στα υπό της παρ. 2 του άρθρου 7 του κωδ. π.δ. 19/89 οριζόμενα Τμήματα του Συμβουλίου Επικρατείας προστίθεται έκτο (ΣΤ') Τμήμα."

Άρθρο 14 (άρθρα 16 ν. 702/1977, 1 παρ. 6 και 7 ν. 1470/1984) - αρμοδιότητα Ολομέλειας και Τμημάτων. – Π.δ 361/2001

"1. Με απόφαση της Ολομέλειας καθορίζονται οι κατηγορίες υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα καθενός από τα Τμήματα."

Η παρ. 1, όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 4 άρθρ. 1 Ν.1968/1991 (ΦΕΚ 150 Α'), αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρου 4 Ν.3900/2010,

ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

«2. Η Ολομέλεια είναι αρμόδια: α) Για ζήτημα ή υπόθεση που παραπέμπεται ενώπιον της με απόφαση Τμήματος, πενταμελούς ή επταμελούς συνθέσεως, λόγω μεγαλύτερης σπουδαιότητας, ιδίως όταν πρόκειται για θέματα γενικότερης σημασίας. Η παραπεμπτική απόφαση επέχει θέση εκθέσεως του Συμβούλου που ορίζεται εισηγητής με την ίδια απόφαση.

β) Για ζήτημα ή υπόθεση, που παραπέμπεται υποχρεωτικώς ενώπιον της με απόφαση Τμήματος, όταν αυτό άγεται σε κρίση αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου (άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος). Η διάταξη του δευτέρου υποεδαφίου του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και εν προκειμένω.

γ) Για κάθε υπόθεση, την οποία ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εισάγει ενώπιον της για το λόγο του εδαφίου α', ακόμη και αν η υπόθεση έχει εισαχθεί σε Τμήμα. Ο Πρόεδρος, όταν κρίνει ότι η υπόθεση έχει όλως εξαιρετική σπουδαιότητα την εισάγει στην Ολομέλεια με μείζονα σύνθεση, για την απαρτία της οποίας απαιτείται πάντως να παρίστανται είκοσι πέντε (25) μέλη με αποφασιστική ψήφο. Εισηγητής στην Ολομέλεια ορίζεται Σύμβουλος».

Η παράγραφος 2, όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 2 άρθρου 4 Ν.3900/2010, αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 8 παρ.5 Ν.4205/2013, ΦΕΚ Α 242/6.11.2013.

3. Η Ολομέλεια μπορεί, αφού επιλύσει τα θέματα γενικότερης σημασίας, να εκδικάσει εξ ολοκλήρου την υπόθεση ή να την παραπέμψει για εκδίκαση στο αρμόδιο Τμήμα."

Η παράγραφος 3 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρου 4 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

4. Όταν ένα Τμήμα του Δικαστηρίου φέρεται προς λήψη αποφάσεως διαφορετικής από απόφαση του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς την ουσιαστική συνταγματικότητα ή την έννοια τυπικού νόμου, παραπέμπει την υπόθεση στην Ολομέλεια, η οποία μπορεί να αποφανθεί περαιτέρω κατά την προηγούμενη παράγραφο, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση παραπομπής στο κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο

5. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί λόγω της σπουδαιότητάς της να εισαγάγει υπόθεση στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος. Και η πενταμελής σύνθεση μπορεί για τους ίδιους λόγους να παραπέμψει την υπόθεση στην επταμελή, ορίζοντας ως εισηγητή και πάρεδρο. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η αναπομπή της υπόθεσης στην πενταμελή σύνθεση. Το Τμήμα με πενταμελή ή επταμελή σύνθεση μπορεί σε κάθε περίπτωση να παραπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια.

"6. Όταν ένα Τμήμα κρίνει ότι είναι αναρμόδιο, παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Αυτός με πράξη του επιλύει το ζήτημα της αρμοδιότητας δεσμευτικά και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο Τμήμα."

Η παρ.6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρου 4 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

"7. Αν με το ίδιο δικόγραφο προσβάλλονται πράξεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα περισσότερων Τμημάτων, η υπόθεση εισάγεται στο Τμήμα που είναι αρμόδιο για τη χρονολογικά προηγούμενη πράξη και εκδικάζεται από αυτό. Αν η πράξη αυτή προσβάλλεται απαραδέκτως, το Τμήμα μπορεί είτε να εκδικάσει εξ ολοκλήρου την υπόθεση είτε να την παραπέμψει κατά τα λοιπά "στον Πρόεδρο του Συμβουλίου κατά την προηγούμενη παράγραφο."

Οι διατάξεις για το απαράδεκτο λόγω έλλειψης συνάφειας εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και επί αιτήσεων αναιρέσεως".

Οι λέξεις "στον αρμόδιο σχηματισμό" της παρ.7 αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις "στον Πρόεδρο του Συμβουλίου κατά την προηγούμενη παράγραφο." ως άνω με την παρ.4 άρθρου 4 Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010.

Η παρ.7 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 7 Ν.2944/2001,ΦΕΚ Α 222/8.10.2001.

"8. Στο Ε` τμήμα με την επιφύλαξη της έκδοσης προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού, υπάγονται οι κατηγορίες υποθέσεων που αφορούν: α) στη νομοθεσία περί προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, των δασών και δασικών εκτάσεων, των υδάτων της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας, β) στη νομοθεσία περί προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των αρχαιοτήτων και αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, των διατηρητέων κτιρίων και των παραδοσιακών οικισμών, γ) στη νομοθεσία περί μεταλλείων και λατομείων, δ) στη νομοθεσία περί αιγιαλού και παραλίας, ε) στη νομοθεσία περί χωροταξίας, περί εγκρίσεως, τροποποιήσεως και επεκτάσεως σχεδίων πόλεων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων και μελετών, επιβολής όρων και περιορισμών δομήσεως καθορισμού ζωνών ενεργού πολεοδομίας και αστικού αναδασμού, ζωνών ειδικής ενίσχυσης και ειδικών κινήτρων και ζωνών οικιστικού ελέγχου, πλην τω αφορωσών σε οικοδομικές άδειες και πράξεις χαρακτηρισμού αυθαιρέτων, στ)στη νομοθεσία περί αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας,βιομηχανιών, βιοτεχνιών και ξενοδοχείων εν γένει, και μηχανολογικών εγκαταστάσεων και ζ) στην οργάνωση και λειτουργία της διοικήσεως, των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Επίσης στο Ε` τμήμα υπάγονται: η) η επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων, θ) η άσκηση πειθαρχικής εξουσίας κατά νόμο και ι) η έγκριση κάθε διαχειριστικής δαπάνης".*Η παρ.8 προστέθηκε με την παρ.5 του άρθρου 1 του Ν.1968/1991 (ΦΕΚ Α 150).*

"8. Υπόθεση που εισήχθη λόγω σπουδαιότητας στην Ολομέλεια ή στην επταμελή σύνθεση Τμήματος μπορεί να εισαχθεί με νεότερη πράξη του οικείου Προέδρου στο αρμόδιο Τμήμα, είτε στην πενταμελή σύνθεση, αντιστοίχως."

Η πιο πάνω παρ. 8 προστέθηκε με την παρ.5 άρθρου 4 Ν.3900/2010,ΦΕΚ Α 213/17.12.2010

Οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου είχαν αναπροσδιοριστεί με το άρθρο 12 του Ν.2145/1993 (Βλέπε προηγούμενη κατάσταση του παρόντος άρθρου). Μετά την κατάργηση των παρ.3-10 του άρθρου 12 του Ν.2145/1993 από την παρ.5 του άρθρου 42 του Ν.2172/1993 (ΦΕΚ Α 207), κρίνεται ότι επανέρχονται σε ισχύ οι ως άνω μη "ρητώς" μεταβληθείσες αρμοδιότητες.

Άρθρο 15. Επειξεργασία Διαταγμάτων (άρθρα 15 παρ. 2 και 3, ν.δ. 170/1973, 17 ν. 702/1977)

1. "Όλα τα κανονιστικά διατάγματα (εκτός από εκείνα που ορίζουν απλώς το χρόνο έναρξης της ισχύος του νόμου) αποστέλλονται στο Συμβούλιο από τη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου, σε σχέδιο για να γίνει η κατά το Σύνταγμα επεξεργασία τους. Τα σχέδια των κανονιστικών αυτών διαταγμάτων πρέπει να υπογράφονται από τον αρμόδιο ή τους συναρμόδιους υπουργούς ή τη νόμιμη πλειοψηφία των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, ανάλογα με το αν η έκδοσή τους γίνεται ύστερα από πρόταση ενός ή περισσότερων αρμόδιων υπουργών ή του Υπουργικού Συμβουλίου, αντίστοιχα. Ο αποκλειστικά ή κυρίως αρμόδιος υπουργός μπορεί να τάξει προθεσμία, ανάλογη με τη σπουδαιότητα και το τυχόν κατεπείγον του διατάγματος, η οποία αρχίζει από την περιέλευση του σχεδίου στο Συμβούλιο. Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του διατάγματος του άρθρου 37 του παρόντος νόμου."

Η εντός " " παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.6 του άρθρου 1 του Ν.1968/1991 (ΦΕΚ Α 150)

2. Στο προοίμιο των σχεδίων διαταγμάτων που αποστέλλονται κατά τα ανωτέρω στο Συμβούλιο πρέπει να αναγράφονται οι διατάξεις των νόμων,

στις οποίες βασίζεται ειδικά η έκδοσή τους, καθώς και οι προτάσεις ή γνωμοδοτήσεις που απαιτούνται κατά νόμο για την έκδοσή τους. Στο προοίμιο των διαταγμάτων που δημοσιεύονται πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός και η χρονολογία της γνωμοδότησης του Συμβουλίου. Στο προοίμιο των διαταγμάτων, τα οποία δημοσιεύονται μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που είχε ταχθεί για τη γνωμοδότηση, γίνεται σχετική μνεία.

3. Η γνώμη του Συμβουλίου έχει χαρακτήρα συμβουλευτικό.

"4. Το Ε` τμήμα επεξεργάζεται τα κανονιστικά διατάγματα με σύνθεση είτε τριμελή, που περιλαμβάνει τον πρόεδρο του τμήματος ή τον αναπληρωτή του, ένα σύμβουλο, έναν πάρεδρο και το γραμματέα, είτε πενταμελή, που περιλαμβάνει τον πρόεδρο του τμήματος ή τον αναπληρωτή του, τρεις συμβούλους, έναν πάρεδρο και το γραμματέα.

Αν το τμήμα κρίνει ότι λόγω της σπουδαιότητας των νομικών ζητημάτων που εγείρονται, η επεξεργασία του σχεδίου διατάγματος πρέπει να παραπεμφθεί σε ευρύτερο σχηματισμό, εκφράζει τη γνώμη του και παραπέμπει τα πιο πάνω ζητήματα σε σχηματισμό της ολομέλειας.

Στο σχηματισμό αυτόν συμμετέχουν ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, έξι σύμβουλοι και δύο πάρεδροι, τους οποίους ορίζει η ολομέλεια στην αρχή του έτους και για ετήσιο διάστημα που μπορεί να ανανεώνεται. Η ολομέλεια ορίζει επίσης τρεις συμβούλους και δύο παρέδρους ως αναπληρωματικούς.

Κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών στο σχηματισμό αυτόν, στον οποίο προεδρεύει ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, συμμετέχουν οι έξι (6) αρχαιότεροι σύμβουλοι και οι δύο (2) αρχαιότεροι πάρεδροι, που μετέχουν στο οικείο τμήμα διακοπών, να πληρούμενοι από τους λοιπούς μετέχοντες συμβούλους και παρέδρους, αντιστοίχως, κατά τη σειρά αρχαιότητας

Δικαίωμα παραπομπής για τον πιο πάνω λόγο έχει και ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του αρμόδιου υπουργού.

Οι πάρεδροι, που μετέχουν στην παραπάνω τριμελή ή πενταμελή σύνθεση του Ε` τμήματος και στον προαναφερόμενο σχηματισμό της ολομέλειας, έχουν αποφασιστική ψήφο.

Αν ενώπιον δικαστικού σχηματισμού εγερθεί, κυρίως ή παρεπιπτόντως, το ζήτημα της νομιμότητας κανονιστικού διατάγματος και ο σχηματισμός αυτός αποκλίνει από τη γνωμοδότηση του παραπάνω σχηματισμού της ολομέλειας, που έχει ήδη επεξεργαστεί το διάταγμα, το ζήτημα τούτο παραπέμπεται στη δικαστική ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας."

Η παρ.4 που είχε προστεθεί με την παρ.7 του άρθρου 1 του Ν.1968/1991 (ΦΕΚ Α 150), αντικαταστάθηκε στην συνέχεια ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 42 του Ν.2172/1993 (ΦΕΚ Α 207)

Άρθρο 17 - Άσκηση ενδίκων μέσων

1. Τα ένδικα μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.
2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο, τη διεύθυνση της κατοικίας του, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο μέσο, χρονολογία και υπογραφή.
Το δικόγραφο της προσφυγής που στρέφεται κατά υπαλλήλου και αίτησης αναιρέσεως που στρέφεται κατά ιδιώτη πρέπει να περιέχει ακόμη το όνομα και τη διεύθυνση της κατοικίας τους.
3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.
4. Τα δικόγραφα των ενδίκων μέσων της αίτησης ακυρώσεως και αίτησης αναιρέσεως που ασκούνται από ιδιώτη υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο νομικό σύμβουλο, πάρεδρο, δικαστικό αντιπρόσωπο ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής

εκτελέσεως. Αίτηση ακυρώσεως που υπογράφεται μόνο από τον αιτούντα θεωρείται ότι έχει νομίμως ασκηθεί εφόσον παρίσταται δικηγόρος κατά τη συζήτησή της ενώπιον του Συμβουλίου.

Το τελευταίο εδάφιο της παρ.4 καταργήθηκε με το άρθρο 69 περ.α Ν.3900/2010, ΦΕΚ Α 213/17.12.2010. Έναρξη ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 2011.

5. Το δικόγραφο προσφυγής που ασκείται από τον υπάλληλο μπορεί να υπογράφεται και από τον ίδιο. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανακοπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου
1961

Έναρξη ισχύος : 26 Φεβρουαρίου 1965 σύμφωνα με το άρθρο 35

Κείμενο : Σειρά Ευρωπαϊκών Συμβάσεων Νο. 35

[όπως κυρώθηκε με το **Ν. 1426 της 20/21 Μαρτίου 1984 : Για την κύρωση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (ΦΕΚ 32, τ. Α΄)]**

ΜΕΡΟΣ Ι

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν, ως αντικειμενικό σκοπό της πολιτικής τους να συνεχίσουν με όλα τα χρήσιμα μέσα, σε εθνικό και διεθνές

επίπεδο, την επίτευξη προϋποθέσεων για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των ακόλουθων δικαιωμάτων και αρχών :

1. Κάθε πρόσωπο θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κερδίζει τη ζωή του με εργασία που αναλαμβάνει ελεύθερα.

2. Όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιες συνθήκες εργασίας.

3. Όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία τους.

4. Όλοι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιη αμοιβή, που να εξασφαλίζει σ' αυτούς και τις οικογένειές τους ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο.

5. Όλοι οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες έχουν δικαίωμα να συνεταιρίζονται ελεύθερα στα πλαίσια εθνικών ή διεθνών οργανώσεων για την προστασία των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων του.

6. Όλοι οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες τους έχουν δικαίωμα για συλλογικές διαπραγματεύσεις.

7. Τα παιδιά και τα νεαρά πρόσωπα έχουν δικαίωμα για ειδική προστασία από τους σωματικούς και ηθικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται.

8. Οι εργαζόμενες γυναίκες, σε περίπτωση μητρότητας, καθώς και οι άλλες εργαζόμενες, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν δικαίωμα για ειδική προστασία στην εργασία τους.

9. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για κατάλληλα μέσα επαγγελματικού προσανατολισμού για να βοηθηθεί στην επιλογή επαγγέλματος σύμφωνα με τις προσωπικές ικανότητες και ενδιαφέροντά του.

10. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για κατάλληλα μέσα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

11. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει κάθε μέτρο που του επιτρέπει να έχει την καλύτερη δυνατή κατάσταση υγείας.

12. Όλοι οι εργαζόμενοι και τα προστατευόμενα απ' αυτούς μέλη της οικογένειάς τους έχουν δικαίωμα για κοινωνική ασφάλεια.

13. Κάθε πρόσωπο που δεν έχει επαρκείς πόρους έχει δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική αντίληψη.

14. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει εξειδικευμένες κοινωνικές υπηρεσίες.

15. Κάθε ανάπηρο πρόσωπο έχει δικαίωμα για επαγγελματική εκπαίδευση και για επαγγελματική και κοινωνική επαναπροσαρμογή, ανεξάρτητα από την αιτία και τη φύση της αναπηρίας του.

16. Η οικογένεια, ως βασικό κύτταρο της κοινωνίας, έχει δικαίωμα για κατάλληλη κοινωνική, νομική και οικονομική προστασία για να εξασφαλίσει την πλήρη ανάπτυξή της.

17. Η μητέρα και το παιδί, ανεξάρτητα από την οικογενειακή κατάσταση και τις οικογενειακές σχέσεις, έχουν δικαίωμα για κατάλληλη κοινωνική και οικονομική προστασία.

18. Οι υπήκοοι ενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη έχουν δικαίωμα να ασκούν στο έδαφος ενός άλλου Μέρους οποιαδήποτε κερδοφόρα δραστηριότητα με ίσους όρους με τους υπηκόους του Μέρους αυτού, με την επιφύλαξη περιορισμών που βασίζονται σε σοβαρούς λόγους οικονομικού ή κοινωνικού χαρακτήρα.

19. Οι μετανάστες εργαζόμενοι που είναι υπήκοοι ενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και οι οικογένειές τους έχουν δικαίωμα για προστασία και αντίληψη στο έδαφος οποιουδήποτε άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους .

Δικαίωμα για δίκαιες συνθήκες εργασίας

Άρθρο 2.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για δίκαιες συνθήκες εργασίας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να καθορίζουν λογική διάρκεια ημερήσιας και εβδομαδιαίας εργασίας, ενώ θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά η εβδομαδιαία διάρκεια της εργασίας, εφόσον το επιτρέπουν η αύξηση της παραγωγικότητας και οι άλλοι σχετικοί παράγοντες.

2. Να προβλέπουν αργίες με αποδοχές.

3. Να εξασφαλίζουν τη χορήγηση ετήσιας άδειας με αποδοχές με διάρκεια τουλάχιστο δύο εβδομάδες.

4. Να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους που απασχολούνται σε ορισμένες επικίνδυνες ή ανθυγιεινές εργασίες είτε μείωση της διάρκειας της εργασίας είτε συμπληρωματική άδεια με αποδοχές.

5. Να εξασφαλίζουν εβδομαδιαία ανάπαυση που να συμπίπτει, κατά το δυνατό, με την ημέρα της εβδομάδας που αναγνωρίζεται ως ημέρα ανάπαυσης είτε παραδοσιακά είτε από τις συνήθειες της χώρας ή της περιοχής.

Δικαίωμα για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας

Άρθρο 3.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να εκδίδουν κανονισμούς ασφάλειας και υγιεινής.
2. Να καθορίζουν μέτρα ελέγχου της εφαρμογής των κανονισμών αυτών.
3. Να συμβουλευούνται όταν είναι δυνατόν τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις πάνω στα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγιεινής της εργασίας.

Δικαίωμα για δίκαιη αμοιβή

Άρθρο 4.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για δίκαιη αμοιβή, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των εργαζομένων για αμοιβή αρκετή να εξασφαλίζει σ' αυτούς και τις οικογένειές τους ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.
2. Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των εργαζομένων για αυξημένη αμοιβή για υπερωριακή απασχόληση, με εξαίρεση ορισμένες ειδικές περιπτώσεις.

3. Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των εργαζομένων, αντρών και γυναικών, για ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας.

4. Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα όλων των εργαζομένων για λογική προθεσμία προειδοποίησης σε περίπτωση τερματισμού της απασχόλησης.

5. Να επιτρέπουν κρατήσεις πάνω στις αποδοχές μόνο σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και μέσα στα όρια που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή ρύθμιση ή καθορίζονται με συλλογικές συμβάσεις ή διαιτητικές αποφάσεις.

Η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών θα πρέπει να εξασφαλίζεται είτε με ελεύθερα συναπτόμενες συλλογικές συμβάσεις είτε με διαιτητικές αποφάσεις είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες.

Δικαίωμα των παιδιών και των νεαρών προσώπων για προστασία

Άρθρο 7.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος των παιδιών και των νεαρών προσώπων για προστασία, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να καθορίζουν το 15ο έτος της ηλικίας ως κατώτατο όριο ηλικίας για την είσοδο στην απασχόληση, με δυνατότητα όμως εξαιρέσεων για παιδιά, που απασχολούνται σε ορισμένες ελαφρές εργασίες που δεν απειλούν να βλάψουν την υγεία τους, την ηθική τους ή την εκπαίδευσή τους.

2. Να καθορίζουν ψηλότερο κατώτατο όριο ηλικίας για την είσοδο στην απασχόληση για ορισμένες εργασίες που θεωρούνται επικίνδυνες ή ανθυγιεινές.

3. Να απαγορεύουν την απασχόληση παιδιών, που υποχρεούνται να φοιτούν στο σχολείο, σε εργασίες που τους στερούν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από την εκπαίδευση αυτή.

4. Να περιορίζουν τη διάρκεια της εργασίας των εργαζομένων που έχουν ηλικία κάτω των 16 ετών έτσι ώστε να ανταποκρίνεται αυτή στις απαιτήσεις της ανάπτυξής τους και ιδιαίτερα στις ανάγκες της επαγγελματικής τους εκπαίδευσης.

5. Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα των νεαρών εργαζομένων και των μαθητευομένων για δίκαιη αμοιβή ή για κατάλληλη παροχή.

6. Να προβλέπουν ότι οι ώρες που διαθέτουν τα νεαρά πρόσωπα για επαγγελματική εκπαίδευση κατά την κανονική διάρκεια της εργασίας τους, με τη συναίνεση του εργοδότη τους, θα θεωρούνται ότι περιλαμβάνονται στην ημερήσια εργασία.

7. Να καθορίζουν τη διάρκεια της κανονικής άδειας με αποδοχές για τους εργαζόμενους με ηλικία κάτω των 18 ετών σε τρεις εβδομάδες τουλάχιστον.

8. Να απαγορεύουν την απασχόληση εργαζομένων με ηλικία κάτω των 18 ετών σε νυκτερινές εργασίες με εξαίρεση ορισμένες απασχολήσεις που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία ή ρύθμιση.

9. Να προβλέπουν ότι οι εργαζόμενοι με ηλικία κάτω των 18 ετών που απασχολούνται σε ορισμένες εργασίες που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία ή ρύθμιση θα πρέπει να υποβάλλονται σε τακτική ιατρική εξέταση.

10. Να εξασφαλίζουν ειδική προστασία από τους σωματικούς και ηθικούς κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα παιδιά και τα νεαρά πρόσωπα και κυρίως από τους κινδύνους εκείνους που προκαλούνται άμεσα ή έμμεσα από την εργασία τους.

Δικαίωμα των εργαζομένων γυναικών για προστασία

Άρθρο 8.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος των εργαζομένων γυναικών για προστασία τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να εξασφαλίζουν στις γυναίκες, πριν και μετά τον τοκετό, ανάπαυση συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 12 εβδομάδων είτε με τη μορφή άδειας με αποδοχές είτε με τη μορφή κατάλληλων παροχών κοινωνικής ασφάλειας ή παροχών από δημόσια κεφάλαια.

2. Να θεωρούν παράνομη την κοινοποίηση από μέρους του εργοδότη της απόλυσης σε γυναίκα ενώ διαρκεί η άδειά της λόγω μητρότητας ή σε ημερομηνία που η προθεσμία της προειδοποίησης ενπνέει κατά τη διάρκεια της απουσίας αυτής.

3. Να εξασφαλίζουν στις μητέρες που θηλάζουν τα παιδιά τους παύσεις εργασίας που να είναι αρκετές για το σκοπό αυτόν.

4. α) Να ρυθμίζουν την απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού για νυκτερινή εργασία σε βιομηχανικές απασχολήσεις.

β) Να απαγορεύουν την απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού σε υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία και ενδεχόμενα σε όλες τις εργασίες που δεν ταιριάζουν στο εργατικό αυτό δυναμικό λόγω του επικίνδυνου, ανθυγιεινού ή επίπονου χαρακτήρα τους.

Δικαίωμα για προστασία της υγείας

Άρθρο 11.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για προστασία της υγείας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν είτε απευθείας είτε με τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών οργανώσεων, κατάλληλα μέτρα που αποσκοπούν ιδίως :

1. Να εξαφανίζουν κατά το δυνατό τα αίτια μη ικανοποιητικής υγείας.

2. Να προβλέπουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαφώτισης σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της υγείας και την ανάπτυξη της συναίσθησης ατομικής ευθύνης στον τομέα της υγείας.

3. Να προλαβαίνουν, κατά το δυνατό, τις επιδημικές, ενδημικές και άλλες ασθένειες.

Δικαίωμα για κοινωνική ασφάλεια

Άρθρο 12.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για κοινωνική ασφάλεια, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να καθιερώνουν ή να διατηρούν σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.

2. Να διατηρούν το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας σε ικανοποιητικό επίπεδο ίσο τουλάχιστο με εκείνο που απαιτείται για την επικύρωση της 102 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας σχετικά με τα ελάχιστα όρια κοινωνικής ασφάλειας.

3. Να καταβάλλουν προσπάθειες για την ανύψωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας σε ψηλότερο επίπεδο.

4. Να λαμβάνουν μέτρα με τη σύναψη των κατάλληλων διμερών ή πολυμερών συμβάσεων ή με άλλα μέσα και με την επιφύλαξη των

προϋποθέσεων που καθορίζονται με τις συμφωνίες αυτές, για να διασφαλίζουν :

α) την ισότητα μεταχείρισης ανάμεσα στους υπηκόους του κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους και τους υπηκόους άλλων Μερών αναφορικά με τα δικαιώματα για κοινωνική ασφάλεια, περιλαμβάνοντας και τις διαφυλάξεις των πλεονεκτημάτων που έχουν παραχωρηθεί από τις νομοθεσίες κοινωνικής ασφάλειας, ανεξάρτητα με τις μετακινήσεις που θα ήταν δυνατόν να πραγματοποιήσουν τα προστατευόμενα πρόσωπα στο έδαφος των Συμβαλλομένων Μερών,

β) την παροχή, διατήρηση και αποκατάσταση των δικαιωμάτων για κοινωνική ασφάλεια με μέσα όπως είναι ο συνυπολογισμός των περιόδων ασφάλισης ή απασχόλησης που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του καθενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη

Δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική αντίληψη

Άρθρο 13.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για κοινωνική και ιατρική αντίληψη, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να μεριμνούν ώστε κάθε πρόσωπο, που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους και δεν είναι σε θέση να τους εξασφαλίσει με δικά του μέσα ή από άλλη πηγή, ιδίως δε από παροχές που καταβάλλονται από σύστημα κοινωνικής ασφάλειας, να μπορεί να λαμβάνει κατάλληλη βοήθεια και σε περίπτωση ασθένειας τις φροντίδες που απαιτεί η κατάσταση της υγείας του.

2. Να μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα που δικαιούνται παρόμοια βοήθεια να μην βλέπουν να τους περιορίζονται από το λόγο αυτό τα πολιτικά ή κοινωνικά δικαιώματά τους.

3. Να προβλέπουν ότι όλα τα πρόσωπα θα μπορούν να λαμβάνουν από τις αρμόδιες υπηρεσίες δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρα οποιαδήποτε

αναγκαία προσωπική βοήθεια για την πρόληψη, εξάλειψη ή βελτίωση της κατάστασης ανάγκης προσωπικής ή οικογενειακής φύσεως.

4. Να εφαρμόζουν τις διατάξεις των παραγρ. 1, 2 και 3 αυτού του άρθρου με βάση την ισότητα των υπηκόων τους με τους υπηκόους άλλων Συμβαλλομένων Μερών, που βρίσκονται νόμιμα στο έδαφός τους, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με βάση της Ευρωπαϊκή Σύμβαση Κοινωνικής και Ιατρικής Αντίληψης, που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 11 Δεκέμβρη 1953

Δικαίωμα της οικογένειας για κοινωνική, νομική και οικονομική προστασία

Άρθρο 16. - Για πραγματοποίηση των απαραίτητων συνθηκών διαβίωσης που απαιτούνται για την πλήρη ανάπτυξη της οικογένειας που είναι βασικό κύτταρο της κοινωνίας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προωθούν την οικονομική, νομική και κοινωνική προστασία της οικογενειακής ζωής, ιδίως με κοινωνικές και οικογενειακές παροχές, με φορολογικές διατάξεις, με ενθάρρυνση για την κατασκευή κατοικιών που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της οικογένειας, με την ενίσχυση των νέων εστιών ή με κάθε άλλο κατάλληλο μέτρο.

Δικαίωμα της μητέρας και του παιδιού για κοινωνική και οικονομική προστασία

Άρθρο 17.- Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος της μητέρας και του παιδιού για κοινωνική και οικονομική προστασία τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για το σκοπό αυτόν περιλαμβανομένης της σύστασης ή της διατήρησης κατάλληλων ιδρυμάτων ή υπηρεσιών.

Δικαίωμα των μεταναστών εργατών και των οικογενειών τους για προστασία και αντίληψη

Άρθρο 19. Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος των μεταναστών εργατών και των οικογενειών τους για προστασία και αντίληψη στο έδαφος οποιουδήποτε άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

1. Να διατηρούν ή να εξασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων υπηρεσιών που θα απασχολούνται δωρεάν με την παροχή βοήθειας στους εργαζόμενους αυτούς και ιδίως με την παροχή σ' αυτούς σωστών πληροφοριών και να λαμβάνουν κάθε χρήσιμο μέτρο, μέσα στα πλαίσια που επιτρέπονται από την εθνική νομοθεσία και ρύθμιση, ενάντια σε κάθε απατηλή προπαγάνδα που αναφέρεται στη μετανάστευση και παλιννόστηση.

2. . Να λαμβάνουν, στα πλαίσια της δικαιοδοσίας τους, κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνεται η αναχώρηση, το ταξίδι και η υποδοχή των εργαζομένων αυτών και των οικογενειών τους και να εξασφαλίζουν σ' αυτούς στα πλαίσια της δικαιοδοσίας τους, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους τις απαραίτητες υγειονομικές και ιατρικές υπηρεσίες καθώς και καλές συνθήκες υγιεινής.

3. Να προωθούν τη συνεργασία, ανάλογα με την περίπτωση, μεταξύ των κοινωνικών υπηρεσιών, δημοσίων ή ιδιωτικών, των χωρών προέλευσης και υποδοχής.

4. Να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους αυτούς που βρίσκονται νόμιμα στο έδαφός τους, εφόσον τα θέματα αυτά ρυθμίζονται από τη νομοθεσία ή τη ρύθμιση ή υπάγονται στον έλεγχο των διοικητικών αρχών, ίδια μεταχείριση με τους υπηκόους τους αναφορικά με τα παρακάτω θέματα :

- α) αμοιβή και άλλοι όροι απασχόλησης και εργασίας,
- β) υπαγωγή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις και απόλαυση των πλεονεκτημάτων που παρέχονται από τις συλλογικές συμβάσεις,
- γ) στέγαση.

5. Να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους αυτούς που βρίσκονται νόμιμα στο έδαφός τους ίση μεταχείριση με τους υπηκόους τους αναφορικά με τους δασμούς, τους φόρους και τις εισφορές που σχετίζονται με την εργασία και καταβάλλονται με αφορμή την ιδιότητα του εργάτη.

6. Να διευκολύνουν, κατά το δυνατό, την επανασυγκέντρωση της οικογένειας του μετανάστη εργάτη στον οποία έχει επιτραπεί να εγκατασταθεί στο έδαφός τους.

7. Να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους αυτούς που βρίσκονται νόμιμα στο έδαφος τους ίση μεταχείριση με τους υπηκόους τους από την άποψη της προσφυγής στη δικαιοσύνη σχετικά με τα ζητήματα που αναφέρονται στο άρθρο αυτό.

8. Να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους αυτούς που διαμένουν κανονικά στο έδαφός τους ότι θα μπορούν να απελαθούν μόνο σε περίπτωση που απειλούν την ασφάλεια του Κράτους ή παραβιάζουν τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

9. Να επιτρέπουν, μέσα στα όρια που καθορίζονται από τη νομοθεσία, τη μεταφορά οποιουδήποτε τμήματος των αποδοχών και των οικονομιών των μεταναστών εργατών που αυτοί επιθυμούν να μεταφέρουν.

10. Να επεκτείνουν την προστασία και τη βοήθεια που προβλέπονται από το άρθρο αυτό και στους μετανάστες εργαζόμενους που εργάζονται για δικό τους λογαριασμό εφόσον αυτά τα μέτρα εφαρμόζονται και στην κατηγορία αυτή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο Σχέδιο Νόμου

«Κύρωση του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (ΕΚΧ), διεθνής σύμβαση για την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων, υιοθετήθηκε το 1961 στο Συμβούλιο της Ευρώπης και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Νόμο 1426/84 (ΦΕΚ 32 Α/21-3-84). Αποτελεί το πρώτο περιεκτικό διεθνές κείμενο προστασίας

κοινωνικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι προηγείται 5 χρόνια του αντίστοιχου Συμφώνου του Ο.Η.Ε..

Ο ΕΚΧ εξελίσσεται συνεχώς μέσω της νομολογίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που επιβλέπει την εφαρμογή του, και μέσω της υιοθέτησης των Πρωτοκόλλων στον ΕΚΧ, που διευρύνουν τα προστατευόμενα δικαιώματα και βελτιώνουν το μηχανισμό ελέγχου. Το 1988 υιοθετήθηκε το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στον ΕΚΧ, το οποίο επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη με την αναγνώριση νέων δικαιωμάτων. Το 1995 υιοθετήθηκε ένα νέο Πρόσθετο Πρωτόκολλο που προβλέπει το σύστημα Συλλογικών Καταγγελιών. Η Ελλάδα κύρωσε και τα δύο Πρόσθετα Πρωτόκολλα με το Ν. 2595/98 (ΦΕΚ 63/Α/24-3-98). Το 1991 υιοθετήθηκε το τροποποιητικό πρωτόκολλο που βελτίωσε τη διαδικασία ελέγχου της εφαρμογής του ΕΚΧ, το οποίο κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 2422/1996 (ΦΕΚ 144 Α/4-7-96).

Το 1996 ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης αναθεωρήθηκε προκειμένου να ανταποκριθεί στα νέα κοινωνικά δεδομένα και να συμπεριλάβει νέα δικαιώματα. Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης υιοθετήθηκε στις 3 Μαΐου 1996, στο Στρασβούργο, όπου και άνοιξε για υπογραφή, τέθηκε δε διεθνώς σε ισχύ την 1η

Ιουλίου 1999, με τη συμπλήρωση των απαιτούμενων για τούτο τριών κυρώσεων. Συμπεριλαμβάνει στο σκεπτικό του τις εξελίξεις στην εργατική νομοθεσία και στην κοινωνική πολιτική, όσες μεσολάβησαν από τη θέσπιση του Χάρτη του 1961, και αποβλέπει τελικώς στο να τον αντικαταστήσει.

Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (στο εξής «Αναθεωρημένος ΕΚΧ»), αποτελείται από το Προοίμιο, έξι Μέρη και το Παράρτημα.

Το Μέρος II του ΕΚΧ αναφέρεται σε συγκεκριμένα δικαιώματα, αριθμεί τριάντα ένα (31) συνολικά άρθρα, που αντιστοιχούν σε ισάριθμα δικαιώματα, τα οποία τυποποιούνται ως εξής: α) δεκαεννιά (19) δικαιώματα ήδη κατοχυρωμένα από τον Χάρτη του 1961 με κάποιες τροποποιήσεις (άρθρα 1-19), β) τέσσερα (4) δικαιώματα προστατευόμενα από το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988, (άρθρα 20-23) και γ) οκτώ (8) νέα δικαιώματα θεσπιζόμενα για πρώτη φορά (άρθρα 24-31). Τα δικαιώματα που προστατεύονται από τον ΕΚΧ εντάσσονται σε τέσσερις θεματικούς τομείς: α) Απασχόληση, Κατάρτιση και Ίσες Ευκαιρίες, β) Υγεία, Κοινωνική Ασφάλιση και Κοινωνική Προστασία, γ) Εργασιακά Δικαιώματα και δ) Προστασία των Παιδιών, της Οικογένειας και των Μεταναστών.

Μέχρι σήμερα (11/08/2015) ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης έχει κυρωθεί από 33 χώρες και από την πλειονότητα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης και συγκεκριμένα από τα εξής κράτη: Αλβανία, Ανδόρα, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Γαλλία, Γεωργία, Ιρλανδία, Ιταλία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Ουκρανία, Φινλανδία, Ρωσία και Σερβία.

Η Ελλάδα έχει ήδη υπογράψει τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη από τις 3 Μαΐου του 1996. Η κύρωση του Αναθεωρημένου Χάρτη βελτιώνει το επίπεδο της παρεχόμενης νομικής προστασίας στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και αποδεικνύει το έμπρακτο ενδιαφέρον της χώρας μας στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την άλλη διεθνή σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, συν-προσδιορίζουν σήμερα το ευρωπαϊκό κεκτημένο των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι ρυθμίσεις και των δύο συμβάσεων είναι ισόκυρες, εφόσον κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος υπερισχύουν κάθε άλλης διάταξης του κοινού νομοθέτη. Για το λόγο αυτό δεσμεύουν και την διοίκηση και τα δικαστήρια να εφαρμόζουν και να ερμηνεύουν το εθνικό δίκαιο υπό το φως των ρυθμίσεων τους.

Η κύρωση του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό, το οποίο έχει εν μέρει προκληθεί από τις πρόσφατες τάσεις απορρύθμισης και αποδόμησης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου. Η πρόσφατη νομολογία της Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων, η οποία, με σειρά ομόφωνων αποφάσεων επί συλλογικών προσφυγών ελληνικών συνδικαλιστικών οργανώσεων (υπ' αριθμ. 65 και 66/2011 και 76-80/2012) έκρινε ότι σημαντικός αριθμός μνημονιακών ρυθμίσεων παραβιάζουν τον ΕΚΧ, είναι χαρακτηριστική.

Προβλέπεται η κύρωση όλων των άρθρων του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, εκτός από τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3, και αυτές της παραγράφου 12 του άρθρου 19, λόγω της αδυναμίας της χώρας να ανταποκριθεί σήμερα σε αυτές, από πλευράς υλικών όρων και διαθέσιμων πόρων.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ειδικότερα επί των διατάξεων του σχεδίου νόμου σημειώνουμε τα ακόλουθα: Με τις διατάξεις του πρώτου άρθρου ορίζεται ότι κυρώνονται και έχουν ισχύ νόμου οι ακόλουθες διατάξεις του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη: Άρθρα 1, 2, άρθρο 3 παράγραφοι 1, 2 και 3, άρθρα 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, άρθρο 19 παράγραφοι 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10 και 11, άρθρα 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.

Με το δεύτερο άρθρο ορίζεται, στην πρώτη παράγραφο, ότι οι διατάξεις του άρθρου 6 δεν δεσμεύουν τη χώρα ως προς την καθιέρωση και χρήση μηχανισμών διαιτησίας για τη ρύθμιση εργασιακών διαφορών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 22

του Συντάγματος, ιδίως ως προς το δικαίωμα μονομερούς πρόσβασης στην δισαιτησία σε περίπτωση αποτυχίας των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Και τούτο διότι, όπως κρίθηκε με την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας 2307/2014, το Σύνταγμα «*επιβάλλει στον νομοθέτη να θεσπίσει σύστημα δισαιτησίας σε περίπτωση αποτυχίας συλλογικών διαπραγματεύσεων*» και μάλιστα ότι «*η ενεργοποίηση της διαδικασίας δεν προϋποθέτει τη συναίνεση των δύο μερών της συλλογικής διαφοράς αλλά αρκεί η θέληση έστω και του ενός μέρους.*»

Με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι το άρθρο 6 του Χάρτη δεν δεσμεύει την Ελλάδα ως προς τη ρύθμιση του δικαιώματος των εργοδοτών στη συλλογική δράση, ιδίως ως προς την απαγόρευση της ανταπεργίας, η οποία απαγορεύεται κατά το εθνικό δίκαιο δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του ν. 1264/1982.

Με το τρίτο άρθρο ορίζεται ότι με προεδρικά διατάγματα είναι δυνατό να κυρωθούν σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, όταν η οικονομική κατάσταση της χώρας το επιτρέψει, και οι διατάξεις του ΑΕΚΧ που δεν κυρώνονται με το παρόν νομοσχέδιο, και συγκεκριμένα: το άρθρο 3, παράγραφος 4 και το άρθρο 19, παράγραφος 12.

Τέλος, με το τέταρτο άρθρο ορίζεται ότι η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ενώ του Αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη όταν πληρωθούν οι προϋποθέσεις που προβλέπει η σύμβαση.

Ειδικότερα στον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υποβάλλεται για κύρωση με αυτό το Σχέδιο Νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

Το Προοίμιο υπογραμμίζει τη θέληση των κυβερνήσεων των Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξασφαλίσουν στους πληθυσμούς τους τα κοινωνικά δικαιώματα που προβλέπονται από τον Χάρτη, προκειμένου να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο και να προάγουν την κοινωνική τους ευημερία.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τριάντα μία (31) παραγράφους, στις οποίες γίνεται μνεία στα κοινωνικά δικαιώματα που προστατεύονται από τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. Θεωρείται διακήρυξη που

καθορίζει τους αντικειμενικούς στόχους του Χάρτη, η υλοποίηση των οποίων θα επιδιώκεται με κάθε πρόσφορο μέσο.

Το δεύτερο μέρος περιέχει τριάντα ένα (31) άρθρα, με τις διατάξεις των οποίων αναλαμβάνεται η υποχρέωση για την εξασφάλιση της άσκησης των δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτά. Έτσι:

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 προστατεύεται το δικαίωμα για εργασία με τη διατήρηση του υψηλότερου και σταθερότερου δυνατού επιπέδου απασχόλησης, την παροχή δωρεάν υπηρεσιών απασχόλησης και την εξασφάλιση κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και αποκατάστασης.

Με το άρθρο 2 τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν τη διασφάλιση του δικαιώματος για αξιοπρεπείς όρους εργασίας. Για το σκοπό αυτό πρέπει να προβλέπουν λογική διάρκεια ημερήσιας και εβδομαδιαίας εργασίας, η οποία θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά εφόσον το επιτρέπουν η αύξηση της παραγωγικότητας και άλλοι σχετικοί παράγοντες, αργίες με αποδοχές και ετήσια άδεια με αποδοχές διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων. Επίσης, πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την εξάλειψη των εγγενών κινδύνων σε επικίνδυνες ή ανθυγιεινές εργασίες και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν, να μειώνεται η διάρκεια απασχόλησης, είτε να δίνεται συμπληρωματική άδεια με αποδοχές στους εργαζόμενους στις εργασίες αυτές. Επίσης, τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να λαμβάνουν μέτρα, για την παροχή σε εβδομαδιαία βάση μιας ημέρας ανάπαυσης που να συμπίπτει, κατά το δυνατόν με την ημέρα της εβδομάδας που αναγνωρίζεται ως ημέρα ανάπαυσης σύμφωνα με τις παραδόσεις και τα έθιμα, για την ενημέρωση των εργαζομένων εγγράφως, το πολύ εντός δύο μηνών, για τους βασικούς όρους της σύμβασης ή της εργασιακής σχέσης, και τη χορήγηση στους εργαζόμενους που απασχολούνται σε νυχτερινή εργασία, των ευεργετικών μέτρων που λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη φύση της εργασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 3 τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να διαμορφώνουν, εφαρμόζουν και επανεξετάζουν περιοδικά την πολιτική τους για την ασφάλεια και υγιεινή στην εργασία, με σκοπό τη βελτίωση της και την πρόληψη των ατυχημάτων και των προσβολών της υγείας που συνδέονται με

την εργασία ή προκαλούνται κατά τη διάρκειά της, ελαχιστοποιώντας κυρίως τις αιτίες κινδύνου που ενυπάρχουν στο περιβάλλον εργασίας. Επίσης, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εκδίδουν κανονισμούς ασφάλειας και υγιεινής, να καθορίζουν μέτρα ελέγχου της εφαρμογής των κανονισμών αυτών, και να αναπτύσσουν υπηρεσίες προληπτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα προκειμένου να προωθηθεί η σταδιακή ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας στους χώρους εργασίας.

Με το άρθρο 4 τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των εργαζομένων για αμοιβή που να εξασφαλίζει σε αυτούς και τις οικογένειές τους αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, για αυξημένη αμοιβή σε περίπτωση υπερωριακής απασχόλησης, για ίση αμοιβή μεταξύ αντρών και γυναικών έναντι εργασίας ίσης αξίας, για λογική προθεσμία προειδοποίησης σε περίπτωση απόλυσης. Επιπλέον οι κρατήσεις επί των αποδοχών επιτρέπονται μόνο υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπει η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις και οι διαιτητικές αποφάσεις.

Με το άρθρο 5 προστατεύεται το συνδικαλιστικό δικαίωμα εργοδοτών και εργαζομένων για την προάσπιση των οικονομικών και κοινωνικών τους συμφερόντων. Επίσης προβλέπεται ότι οι εγγυήσεις για την άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος εφαρμόζονται και στην αστυνομία και στις ένοπλες δυνάμεις, όπως ορίζει η εθνική νομοθεσία.

Με το άρθρο 6 τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν να προάγουν το δικαίωμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων εργοδοτών-εργαζομένων με ίσους όρους. Αυτό περιλαμβάνει, ισομερή διαβούλευση και καθιέρωση διαδικασιών εκούσιας διαπραγμάτευσης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων προκειμένου να ρυθμίζονται με συλλογικές συμβάσεις οι όροι απασχόλησης, καθιέρωση και χρησιμοποίηση κατάλληλων διαδικασιών συμβιβασμού και διαιτησίας για τη ρύθμιση των εργασιακών διαφορών, και προσφυγή σε συλλογικές ενέργειες σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων.

Με το άρθρο 7 καθορίζεται το 15^ο έτος ως κατώτατο όριο εισόδου στην απασχόληση με δυνατότητα ορισμένων εξαιρέσεων και το 18^ο έτος ως το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση όσον αφορά επικίνδυνες και ανθυγιεινές εργασίες. Με το ίδιο άρθρο απαγορεύεται η απασχόληση παιδιών

που εντάσσονται στην υποχρεωτική εκπαίδευση σε εργασίες που τους στερούν τη δυνατότητα να επωφελούνται πλήρως από την εκπαίδευση αυτή και περιορίζεται η διάρκεια της εργασίας ατόμων κάτω των 18. Παράλληλα, αναγνωρίζεται το δικαίωμα των νεαρών εργαζομένων και μαθητευομένων για δίκαιη αμοιβή και προβλέπεται ότι οι ώρες που αφιερώνουν τα νεαρά πρόσωπα στην επαγγελματική τους κατάρτιση, κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας, αποτελεί μέρος της ημερήσιας εργασίας, ενώ καθορίζεται η διάρκεια της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές για τους εργαζομένους κάτω των 18 σε τέσσερις τουλάχιστον εβδομάδες. Τέλος, απαγορεύεται η απασχόληση ατόμων κάτω των 18 ετών σε νυχτερινές εργασίες με ορισμένες εξαιρέσεις, προβλέπονται τακτικές ιατρικές εξετάσεις για τους εργαζόμενους κάτω των 18 ετών και εξασφαλίζεται ειδική προστασία από τους σωματικούς και ηθικούς κινδύνους που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εργασία τους και στους οποίους εκτίθενται τα παιδιά και τα νεαρά πρόσωπα.

Με το άρθρο 8 προβλέπεται η χορήγηση στις εργαζόμενες γυναίκες, πριν και μετά τον τοκετό, άδεια ανάπαυσης συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 14 εβδομάδων. Χαρακτηρίζεται παράνομη η κοινοποίηση –εκ μέρους του εργοδότη– της απόλυσης σε γυναίκα κατά τη διάρκεια της περιόδου από τη στιγμή που τον ειδοποιεί για την εγκυμοσύνη της μέχρι το τέλος της άδειας μητρότητας, εξασφαλίζονται διαλείμματα εργασίας στις μητέρες που θηλάζουν τα παιδιά τους, ρυθμίζεται η νυκτερινή εργασία των εγκύων, των γυναικών που έχουν γεννήσει πρόσφατα και αυτών που θηλάζουν τα παιδιά τους, και απαγορεύεται η απασχόλησή τους σε υπόγειες εργασίες, στα μεταλλεία και σε όλες τις εργασίες που θεωρούνται ακατάλληλες, λόγω του επικίνδυνου, ανθυγιεινού ή επίπονου χαρακτήρα τους.

Με το άρθρο 9 διασφαλίζεται το δικαίωμα στον επαγγελματικό προσανατολισμό και προβλέπεται για το σκοπό αυτό η σύσταση υπηρεσίας που θα παρέχει δωρεάν βοήθεια σε όλα τα πρόσωπα (νέους και ενήλικες), περιλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρία, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους που έχουν σχέση με την επιλογή επαγγέλματος ή την επαγγελματική τους πρόοδο.

Με το άρθρο 10 επιδιώκεται η εξασφάλιση του δικαιώματος όλων των ατόμων στην επαγγελματική κατάρτιση και μετεκπαίδευση. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η δημιουργία συστημάτων μαθητείας και άλλων συστημάτων εκπαίδευσης των νέων στα διάφορα επαγγέλματα, η παροχή μέσων που θα επιτρέπουν την είσοδο όλων των ενδιαφερόμενων στην ανώτερη και ανώτατη τεχνική εκπαίδευση, σύμφωνα με τις ικανότητές τους, και η εξασφάλιση όλων των κατάλληλων και προσιτών μέτρων για την εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των ενηλίκων εργαζομένων που επιβάλλεται από την τεχνολογική εξέλιξη ή τις νέες τάσεις στην αγορά εργασίας. Επιπλέον προβλέπεται η παροχή ειδικών μέτρων για την επανακατάρτιση και επανένταξη των μακροχρόνια ανέργων.

Με το άρθρο 11 επιδιώκεται η εξασφάλιση του δικαιώματος προστασίας της υγείας και προβλέπεται για το σκοπό αυτό, η εξάλειψη, κατά το δυνατό, των κινδύνων που την απειλούν, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ενημέρωσης για τη βελτίωση της υγείας και την ανάπτυξη της ατομικής ευθύνης στο τομέα της υγείας και η πρόληψη των ενδημικών, επιδημικών και άλλων ασθενειών, καθώς και ατυχημάτων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 12 τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να εγκαθιδρύσουν και να συντηρήσουν ένα θεσμικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε ικανοποιητικό επίπεδο και να καταβάλουν προσπάθειες για την προοδευτική βελτίωση του. Επίσης αναλαμβάνουν, με τη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμβάσεων ή άλλων μέσων, να διασφαλίσουν ίση μεταχείριση των αλλοδαπών, υπηκόων των συμβαλλομένων κρατών, αναφορικά με τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και την παροχή, διατήρηση και αποκατάσταση των δικαιωμάτων αυτών.

Με το άρθρο 13 αναγνωρίζεται το δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική βοήθεια. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα που δεν έχουν επαρκείς πόρους να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη βοήθεια, και σε περίπτωση ασθένειας τις φροντίδες που απαιτεί η κατάσταση της υγείας τους, χωρίς να υφίστανται για τον λόγο αυτό, περιορισμό των πολιτικών ή κοινωνικών δικαιωμάτων τους.

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες που συμβάλλουν στην ευημερία και στην

ανάπτυξη των ατόμων και ομάδων στην κοινότητα, καθώς και στην προσαρμογή τους στο κοινωνικό περιβάλλον. Με το άρθρο 15 επιδιώκεται η διασφάλιση του δικαιώματος των ατόμων με αναπηρία στην ανεξαρτησία, κοινωνική ενσωμάτωση και συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεσμεύονται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης, για την προώθηση στην απασχόληση, για την εξάλειψη των εμποδίων στην επικοινωνία και κινητικότητα, και για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στα μέσα συγκοινωνίας, στη στέγαση, σε πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες.

Με το άρθρο 16 τονίζεται η υποχρέωση για προαγωγή της κοινωνικής, νομικής και οικονομικής προστασίας της οικογένειας, βασικού κυττάρου της κοινωνίας. Για το σκοπό αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη οφείλουν να βοηθήσουν την οικογένεια με κοινωνικές και οικογενειακές παροχές, φορολογικές ρυθμίσεις, στεγαστική συνδρομή κ.λπ.

Στο άρθρο 17 τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεσμεύονται να λάβουν μέτρα για τη φροντίδα, την υποστήριξη, την εκπαίδευση και την κατάρτιση των παιδιών και των νεαρών προσώπων, ιδιαίτερα με την ίδρυση ή διατήρηση δομών και υπηρεσιών που να ανταποκρίνονται στο σκοπό αυτό, καθώς και να λάβουν μέτρα για την προστασία από την παραμέληση, τη βία και την εκμετάλλευση. Επίσης, προβλέπεται ειδική υποστήριξη από το Κράτος για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα που στερούνται προσωρινά ή μόνιμα την υποστήριξη της οικογένειάς τους, εξασφάλιση δωρεάν πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και ενθάρρυνση της τακτικής φοίτησης στο σχολείο.

Με το άρθρο 18 επιδιώκεται η κατοχύρωση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος προσοδοφόρου δραστηριότητας στο έδαφος των άλλων συμβαλλόμενων κρατών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η εφαρμογή των υφιστάμενων ρυθμίσεων με φιλελεύθερο πνεύμα, η απλοποίηση των διατυπώσεων που ισχύουν, η μείωση ή κατάργηση των οικονομικών επιβαρύνσεων που ισχύουν για τους αλλοδαπούς εργαζόμενους και η αναγνώριση του δικαιώματος μετακίνησης των υπηκόων που επιθυμούν να αναπτύξουν προσοδοφόρο δραστηριότητα στο έδαφος άλλων Συμβαλλομένων

Κρατών. Με το άρθρο 19 προστατεύεται το δικαίωμα των μεταναστών εργαζομένων και των οικογενειών τους στην προστασία και βοήθεια με τη δημιουργία κατάλληλων υπηρεσιών παροχής χρήσιμων πληροφοριών και με τη λήψη κάθε μέτρου που θα εξασφαλίζει σ' αυτούς μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή εκείνης που απολαμβάνουν οι υπήκοοι του συμβαλλομένου μέρους στο οποίο απασχολούνται.

Το άρθρο 20 αναφέρεται στο δικαίωμα στην ισότητα ευκαιριών των δύο φύλων ως προς τα θέματα απασχόλησης και επαγγέλματος. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ισότητας στους τομείς της πρόσβασης στην εργασία, στον επαγγελματικό προσανατολισμό και εκπαίδευση, στις συνθήκες εργασίας και στην εξέλιξη του εργαζόμενου.

Το άρθρο 21 κατοχυρώνει το δικαίωμα στην τακτική πληροφόρηση των εργαζομένων για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης στην οποία απασχολούνται, εκτός αν λόγοι απορρήτου ή ανταγωνισμού εμποδίζουν κάτι τέτοιο. Επίσης αναφέρεται ότι θα ζητείται η γνώμη των εργαζόμενων για αποφάσεις που πρόκειται να επηρεάσουν ουσιαστικά τα συμφέροντά τους.

Με το άρθρο 22 αναλαμβάνεται η υποχρέωση της βελτίωσης των όρων εργασίας, της οργάνωσης εργασίας και γενικότερα του εργασιακού περιβάλλοντος, της προστασίας της υγείας και ασφάλειας μέσα στην επιχείρηση, της οργάνωσης κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών μέσα στις επιχειρήσεις και του ελέγχου της τήρησης των ρυθμίσεων που διέπουν τα θέματα αυτά.

Με τις διατάξεις του άρθρου 23 αναλαμβάνεται η υποχρέωση λήψης κατάλληλων μέτρων ώστε τα ηλικιωμένα άτομα να παραμένουν όσο το δυνατόν περισσότερο ενεργά μέλη της κοινωνίας, με την εξασφάλιση επαρκών πόρων και ενημέρωσης για τις υπηρεσίες και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται για αυτούς, καθώς επίσης να προσδιορίζουν ελεύθερα τον τρόπο ζωής τους με την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών στέγασης, την προστασία της υγείας τους και την παροχή υπηρεσιών που είναι απαραίτητες για την κατάστασή τους.

Με το άρθρο 24 αναγνωρίζεται το δικαίωμα όλων των εργαζομένων να μην απομακρύνονται από την εργασία τους χωρίς βάσιμη αιτία και, στην περίπτωση που συμβεί αυτό, να υπάρξει επαρκής αποζημίωση ή άλλη κατάλληλη συνδρομή. Ο εργαζόμενος στην περίπτωση αυτή έχει το δικαίωμα προσφυγής σε ανεξάρτητο όργανο.

Με το άρθρο 25 τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξασφαλίζουν τις απαιτήσεις των εργαζομένων που προκύπτουν από συμβάσεις εργασίας ή εργασιακές σχέσεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη, μέσω της παρέμβασης θεσμικού φορέα ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή αποτελεσματικής προστασίας.

Με τις διατάξεις του άρθρου 26 αναλαμβάνεται η υποχρέωση ενημέρωσης και πρόληψης φαινομένων σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας ή άλλων εχθρικών και προσβλητικών πράξεων εναντίον κάθε εργαζόμενου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 27 αναλαμβάνεται η υποχρέωση λήψης μέτρων που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους με οικογενειακές υποχρεώσεις να εντάσσονται και να παραμένουν στην απασχόληση, καθώς και να επιστρέφουν στην απασχόληση μετά από απουσία που σχετίζεται με τις υποχρεώσεις αυτές. Επίσης, απαιτείται να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους αναφορικά με τις συνθήκες απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης, να αναπτύσσονται υπηρεσίες, όπως παιδικοί σταθμοί και άλλα προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών, και να παρέχεται, μετά την άδεια μητρότητας, γονική άδεια για τη φροντίδα του παιδιού. Τέλος να διασφαλίζουν ότι οι οικογενειακές υποχρεώσεις δεν αποτελούν βάσιμο λόγο για τερματισμό της απασχόλησης.

Με το άρθρο 28 προστατεύονται οι εκπρόσωποι των εργαζομένων ενάντια σε κάθε επιζήμια ενέργεια, περιλαμβανομένης και της απομάκρυνσής τους από την εργασία, λόγω της θέσης τους ή των δραστηριοτήτων τους, και αναλαμβάνεται η υποχρέωση να τους παρέχονται οι κατάλληλες διευκολύνσεις προκειμένου να εκπληρώνουν άμεσα και αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

Με το άρθρο 29 εξασφαλίζεται ότι οι εργοδότες θα ενημερώνουν και θα συμβουλεύονται τους εκπροσώπους των εργαζομένων πριν από ομαδικές απολύσεις,

προκειμένου να βρεθούν τρόποι και μέσα αποφυγής τους ή να περιοριστεί ο αριθμός και οι συνέπειές τους.

Με τις διατάξεις του άρθρου 30 τα συμβαλλόμενα κράτη δεσμεύονται να λαμβάνουν μέτρα για την προώθηση της αποτελεσματικής πρόσβασης στην απασχόληση, τη στέγαση, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την κοινωνική και ιατρική φροντίδα των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση κοινωνικού αποκλεισμού ή φτώχειας.

Με το άρθρο 31 προστατεύεται το δικαίωμα στη στέγαση με την προώθηση της πρόσβασης σε κατάλληλες συνθήκες στέγασης, την πρόληψη με στόχο την εξάλειψη του φαινομένου των αστέγων και την εξασφάλιση προσιτών τιμών στέγης στα άτομα που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους.

Στο μέρος III και ειδικότερα στο άρθρο Α' καθορίζεται ότι κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος δεσμεύεται να εφαρμόσει το Μέρος I του Χάρτη, έξι τουλάχιστον από τα ακόλουθα εννέα (9) άρθρα του Μέρους II του Χάρτη: 1,5,6,7,12,13,16,19 και 20 και συμπληρωματικό αριθμό άρθρων ή αριθμημένων παραγράφων του Μέρους II του Χάρτη, τα οποία θα επιλέξει, με την προϋπόθεση όμως ότι ο συνολικός αριθμός των άρθρων και των αριθμημένων παραγράφων τα οποία δεσμεύεται να εφαρμόσει να μην είναι κατώτερος από 16 άρθρα ή 63 αριθμημένες παραγράφους. Επιπλέον στο αυτό Μέρος III αναφέρεται ο τρόπος γνωστοποίησης προς το Συμβούλιο της Ευρώπης των άρθρων ή παραγράφων με τα οποία δεσμεύονται τα Συμβαλλόμενα Μέρη, καθώς και η υποχρέωση κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους να διαθέτει σύστημα επιθεώρησης εργασίας ανάλογο με τις εθνικές συνθήκες. Το άρθρο Β' αναφέρεται στη σχέση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη με το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι κανένα Συμβαλλόμενο Μέρος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη ή Μέρος στο Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 1988 δεν μπορεί να κυρώσει, αποδεχτεί ή εγκρίνει αυτό τον Χάρτη, χωρίς να θεωρηθεί ότι δεσμεύεται τουλάχιστον από τις αντίστοιχες διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, και ανάλογα με την περίπτωση, του Προσθέτου Πρωτοκόλλου.

Στο Μέρος IV και συγκεκριμένα στο άρθρο Γ' σημειώνεται ότι η εφαρμογή των νομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Αναθεωρημένο Χάρτη θα

υπόκειται στον ίδιο έλεγχο που υπόκειται και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. Στο άρθρο Δ' σημειώνεται ότι οι διατάξεις του Προσθέτου Πρωτοκόλλου για το σύστημα συλλογικών καταγγελιών θα δεσμεύουν μόνο τα κράτη που το έχουν κυρώσει. Κάθε κράτος που δεν δεσμεύεται από το εν λόγω Πρωτόκολλο μπορεί να αποδεχτεί τον έλεγχο των υποχρεώσεων του, βάσει του Χάρτη, είτε με την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του παρόντος Χάρτη είτε μεταγενέστερα.

Στο Μέρος V, το άρθρο Ε' αναφέρεται στη ρήτρα μη διάκρισης κατά την απόλαυση των δικαιωμάτων του Χάρτη. Αντίστοιχα τα άρθρα Ε', ΣΤ', Ζ' και Η' αναφέρονται σε θέματα εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη σε περιπτώσεις πολέμου ή δημόσιου κινδύνου, σε περιπτώσεις που περιορίζεται η εφαρμογή του για λόγους δημοσίου συμφέροντος, εθνικής ασφάλειας, δημόσιας υγείας ή των χρηστών ηθών και στις σχέσεις Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και εσωτερικού δικαίου ή διεθνών συμφωνιών. Στο άρθρο Θ' αναφέρεται ότι οι διατάξεις των άρθρων 1-31 πρέπει να εφαρμόζονται μέσω νόμων ή κανονισμών, συμφωνιών ανάμεσα σε εργοδότες ή οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, συνδυασμού των μεθόδων αυτών και άλλων κατάλληλων μέσων. Το άρθρο Ι' κάνει αναφορά σε διαδικαστικά θέματα που αφορούν τις εκάστοτε τροποποιήσεις του Χάρτη.

Στο Μέρος VI γίνεται αναφορά στα θέματα υπογραφής, επικύρωσης, έναρξης ισχύος, εδαφικής εφαρμογής, καταγγελίας του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, καθώς επίσης και στις γνωστοποιήσεις στις οποίες προβαίνει ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου και το Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας. Στο άρθρο Ν' αναφέρεται ότι το παράρτημα στο Χάρτη αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του. Στο παράρτημα αυτό δίνονται ερμηνευτικές διευκρινίσεις πάνω σε ορισμένα άρθρα του.

Γ. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΔΕΣΜΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξαίρεση ορισμένων διατάξεων του ΑΕΚΧ από την κυρωτική διαδικασία του παρόντος σχεδίου νόμου έχει έρεισμα στη δυνατότητα που δίνει το άρθρο Α' του Μέρους ΙΙΙ της Σύμβασης στα Συμβαλλόμενα μέρη να δεσμευτούν σε έξι (6) κατ'

ελάχιστον από τα εννέα (9) θεμελιώδη άρθρα (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 και 20) του Μέρους II της Σύμβασης, αποκαλούμενα «άρθρα του σκληρού πυρήνα». Επιπλέον, τα Συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να αποδεχθούν έναν πρόσθετο αριθμό άρθρων ή αριθμημένων παραγράφων που επιλέγονται ελεύθερα, με την προϋπόθεση ότι ο συνολικός αριθμός των άρθρων ή των αριθμημένων παραγράφων από τα οποία δεσμεύεται το κράτος δεν θα είναι μικρότερος από δεκαέξι (16) άρθρα ή εξηντατρείς (63) αριθμημένες παραγράφους.

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο μέρος της αιτιολογικής έκθεσης, κριτήριο για την κύρωση ή μη των διατάξεων του Αναθεωρημένου ΕΚΧ είναι η δυνατότητα της χώρας να ανταποκριθεί, από πλευράς υλικών όρων και διαθέσιμων πόρων στις ρυθμίσεις του Χάρτη. Με βάση το ανωτέρω κριτήριο, από τις διατάξεις του Αναθεωρημένου ΕΚΧ επελέγη να μην δεσμεύουν την Ελλάδα οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 3, και οι διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 19.

Ειδικότερα:

Η παράγραφος 4 του άρθρου 3, όπως έχει ερμηνευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων, αναφέρεται στην υποχρεωτική παροχή υπηρεσιών ιατρού εργασίας σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους. Η σχετική εθνική νομοθεσία (Π.Δ. 17/96, «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ» άρθρο 4 παρ. 1) δεν καλύπτει την ανωτέρω απαίτηση, αφού προβλέπει την υποχρέωση του εργοδότη να χρησιμοποιεί υπηρεσίες ιατρού εργασίας μόνο για επιχειρήσεις άνω των πενήντα (50) εργαζομένων ή σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αυξημένης επικινδυνότητας του εργασιακού περιβάλλοντος. Η επέκταση της υποχρέωσης θα πρέπει να λάβει χώρα όταν οι οικονομικές δυνατότητες της χώρας το επιτρέψουν.

Η παράγραφος 12 του άρθρου 19, αναφέρεται στη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας του μετανάστη εργαζόμενου στα παιδιά του. Η υλοποίηση αυτής της δέσμευσης είναι σήμερα, ενόψει της οικονομικής κατάστασης, ιδιαίτερα δυσχερής, λόγω της εκτεταμένης πίεσης την οποία υφίσταται η χώρα μας από

τα μεταναστευτικά κύματα, περισσότερο από κάθε άλλο κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.

N. 2472/1997 – N. 3417/2006 Προστασία ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

α) *"Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.*

«β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.

Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β` της παρ. 2 του άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η διάταξη πρέπει να είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη, να προσδιορίζει τον τρόπο δημοσιοποίησης και το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων. Κατά της εισαγγελικής διάταξης επιτρέπεται προσφυγή εντός 2 ημερών από τη γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο ή κατάδικο ενώπιον του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο, ο οποίος αποφαινεται εντός 2 ημερών.

Μέχρι να αποφανθεί ο αρμόδιος Εισαγγελέας απαγορεύεται η εκτέλεση της διάταξης και η δημοσιοποίηση δεδομένων.»

Η περ.β` ,η οποία είχε αντικατασταθεί με την παρ.1 άρθρου 18 Ν.3471/2006 ΦΕΚ Α 133 και εν συνεχεία με την παρ.3 άρθρ.όγδοου Ν.3625/2007, ΦΕΚ Α 290,αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 79 Ν. 4139/2013,ΦΕΚ Α 74/20.3.2013.

"Κατ` εξαίρεση στα κακούργηματα των άρθρων 187, 187 Α και του 19ου Κεφαλαίου του Π.Κ. «εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής» η εισαγγελική διάταξη εκτελείται αμέσως, επικυρώνεται δε από τον προϊστάμενο της Εισαγγελίας Εφετών εντός είκοσι τεσσάρων ωρών, εφόσον αυτή έχει εκδοθεί από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Διαφορετικά η ισχύς της σχετικής διάταξης παύει αυτοδικαίως με τη λήξη της προθεσμίας των είκοσι τεσσάρων ωρών."

Τα μέσα σε " " πιο πάνω εδάφια προστέθηκαν στο τέλος της περ.β` με το άρθρο 8 παρ.2 Ν.4205/2013,ΦΕΚ Α 242/6.11.2013.

«Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις εγκλημάτων, των οποίων ο δράστης κρίνεται από τον αρμόδιο εισαγγελέα ιδιαίτερα επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια και διαφεύγει τη σύλληψη ή είναι αγνώστου διαμονής.»

Το τελευταίο εδάφιο της περ.β` προστέθηκε με το άρθρο 86 παρ.3 Ν.4310/2014, ΦΕΚ Α 258/8.12.2014.

γ) "Υποκείμενο των δεδομένων", το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.

δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η

καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

" ε. "Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("αρχείο"), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια".

Η παρ.ε` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 18 του Ν.3471/2006(ΦΕΚ Α 133/2006)

στ) "Διασύνδεση", μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στη δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.

ζ) "Υπεύθυνος επεξεργασίας", οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

η) "Εκτελών την επεξεργασία", οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

8) "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.

ι) "Αποδέκτης", το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι.

ια) "Συγκατάθεση" του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν Αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για το σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

ιβ) "Αρχή", η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα που θεσπίζεται στο κέφαλο Δ` του παρόντος νόμου.

Οι Ορισμοί του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους σκοπούς του Ν.3917/2011,ΦΕΚ Α 22/21.2.2011,σχ.με διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών κλπ.

Άρθρο 3 -Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο.

"2. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων η οποία πραγματοποιείται:

α) από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών,

β) από τις δικαστικές - εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία τους στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους με σκοπό τη βεβαίωση

εγκλημάτων, που τιμωρούνται ως κακουργήματα ή πλημμελήματα με δόλο και ιδίως εγκλημάτων κατά της ζωής, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων, παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, επιβουλής της δημόσιας τάξης, ως και τελουμένων σε βάρος ανηλίκων θυμάτων.

Ως προς τα ανωτέρω εφαρμόζονται οι ισχύουσες ουσιαστικές και δικονομικές ποινικές διατάξεις.

Στις περιπτώσεις άσκησης από τους πολίτες του δικαιώματος του συνέρχεσθαι κατά το άρθρο 11 του Συντάγματος επιτρέπεται η απλή λειτουργία συσκευών καταγραφής ήχου ή εικόνας ή άλλων ειδικών τεχνικών μέσων με σκοπό την καταγραφή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επόμενου εδαφίου.

Η καταγραφή ήχου ή εικόνας με οποιασδήποτε τεχνικής μορφής συσκευές με σκοπό τη βεβαίωση τέλεσης των παραπάνω εγκλημάτων γίνεται μόνον κατόπιν εντολής εκπροσώπου της εισαγγελικής αρχής και εφόσον επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Σκοπός της καταγραφής αυτής είναι μόνον η χρησιμοποίηση του βεβαιούντος την τέλεση των εγκλημάτων υλικού ως αποδεικτικού στοιχείου ενώπιον οποιασδήποτε ανακριτικής, εισαγγελικής αρχής και δικαστηρίου. Η επεξεργασία κάθε άλλου υλικού που δεν είναι αναγκαίο προς εξυπηρέτηση του παραπάνω σκοπού για τη βεβαίωση των εγκλημάτων απαγορεύεται, το δε σχετικό υλικό καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα."

Η παρ.2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρ.όγδου Ν.3625/2007, ΦΕΚ Α 290/24.12.2007.

Με την παρ.6 άρθρου 14 Ν.3917/2011,ΦΕΚ Α 22/21.2.2011,ορίζεται ότι:"Τα τρία τελευταία εδάφια της περίπτωσης β` της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο όγδοο παρ. 1 του ν. 3625/2007 (ΦΕΚ 290 Α`), καταργούνται με την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται από την παράγραφο 4".Με την παρ.4 του αυτού άρθρου και νόμου ορίζεται ότι:"4.Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού,

ύστερα από γνώμη της Α.Π.Δ.Π.Χ., ορίζονται οι αρμόδιες κρατικές αρχές, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης, τα κριτήρια για την τήρηση της αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού, το είδος των προσωπικών δεδομένων που τυγχάνουν επεξεργασίας, η συλλογή, αποθήκευση, χρήση, διαβίβαση και οι αποδέκτες, ο χρόνος αποθήκευσης, η διαδικασία καταστροφής, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, οι βασικές λειτουργίες και η περιοδική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων επιτήρησης, τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων στα οποία αφορούν τα δεδομένα, η έννομη προστασία, η Γνωστοποίηση της επεξεργασίας και ο έλεγχος από την Α.Π.Δ.Π.Χ. και κάθε σχετικό θέμα, σύμφωνα με τις βασικές αρχές του ν. 2472/1997".

("γ. από δημόσια αρχή με τη λειτουργία ειδικών τεχνικών μέσων καταγραφής ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του κράτους, της άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, για την οποία είναι αρμόδια, και ιδίως για την προστασία προσώπων και πραγμάτων, καθώς και για τη διαχείριση της κυκλοφορίας. Το υλικό που συλλέγεται από τα ανωτέρω μέσα, εφόσον δεν εμπίπτει στην περίπτωση β', τηρείται για χρονικό διάστημα επτά (7) ημερών, μετά το πέρας των οποίων καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα. Η παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.")

Η περ.γ', που προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ.1 Ν.3783/2009, ΦΕΚ Α 136,ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το δεύτερο εδάφιο της παρ.6 άρθρου 14 Ν.3917/2011,ΦΕΚ Α 22/21.2.2011,το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 71 Ν.3994/2011,ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

3. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή εκτελείται: α) Από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία,εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο, όπου βάσει του δημοσίου διεθνούς δικαίου, εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο.[β) Από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ελληνική

Επικράτεια ή σε τόπο, όπου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο, όταν η επεξεργασία αφορά υποκείμενα εγκατεστημένα στην Ελληνική Επικράτεια. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να υποδείξει με γραπτή δήλωσή του προς την Αρχή εκπρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, ο οποίος υποκαθίσταται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του υπευθύνου, χωρίς ο τελευταίος αυτός να απαλλάσσεται από τυχόν ιδιαίτερη ευθύνη του. Το αυτό ισχύει και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καλύπτεται από ετεροδικία, ασυλία ή άλλο λόγο που κωλύει την ποινική δίωξη].

"β" (γ)"Από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην επικράτεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αλλά τρίτης χώρας, και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στην Ελληνική Επικράτεια, εκτός εάν τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από αυτήν." Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να υποδείξει με γραπτή δήλωσή του προς την Αρχή εκπρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, ο οποίος υποκαθίσταται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του υπευθύνου, χωρίς ο τελευταίος αυτός να απαλλάσσεται από τυχόν ιδιαίτερη ευθύνη του. Το αυτό ισχύει και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καλύπτεται από ετεροδικία, ασυλία ή άλλο λόγο που κωλύει την ποινική δίωξη.

Το στοιχείο β` καταργήθηκε και το στοιχείο γ` αναριθμήθηκε σε β` με την παρ.1 του άρθρου 19 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006). Επίσης το πρώτο εδάφιο στο νέο στοιχείο β' (πρώην γ`) αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 19 του ίδιου νόμου.

Άρθρο 4- Χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών, β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι

περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας, γ) Να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε Ενημέρωση, δ) Να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της τουτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, κατά την κρίση της Αρχής, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους. Μετά την παρέλευση της περιόδου αυτής, η Αρχή μπορεί, με αιτιολογημένη απόφασή της, να επιτρέπει τη διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ιστορικούς, επιστημονικούς ή στατιστικούς σκοπούς, εφόσον κρίνει ότι δεν θίγονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τα δικαιώματα των υποκειμένων, τους ή και τρίτων. [Η τήρηση των διατάξεων της παραγράφου αυτής βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας]

Το τελευταίο εδάφιο καταργήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 20 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006).

2. "Η τήρηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεχθεί ή υφίστανται επεξεργασία κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου, καταστρέφονται με ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας.". Η Αρχή, εάν εξακριβώσει αυτεπαγγέλτως ή μετά από σχετική καταγγελία παράβαση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλει τη διακοπή της συλλογής ή της επεξεργασίας και την καταστροφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν ήδη συλλεγεί ή τύχει επεξεργασίας.

Το πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 20 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006).

Άρθρο 5 - Προϋποθέσεις επεξεργασίας

1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.
2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση,

όταν: α) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων ή για τη λήψη μέτρων κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου κατά το προσυμβατικό στάδιο.

β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο.

γ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου, εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.

δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.

ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.

3. Η Αρχή μπορεί να εκδίδει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας για τις πλέον συνήθεις κατηγορίες επεξεργασιών και αρχείων, οι οποίες προφανώς δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται με κανονισμούς που καταρτίζει η Αρχή και κυρώνονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 6- Γνωστοποίηση

1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.

2. Με τη Γνωστοποίηση της προηγούμενης παραγράφου ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει απαραίτητως να δηλώνει: "α) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία ή τον τίτλο του και τη διεύθυνσή του. [Εάν ο υπεύθυνος

επεξεργασίας δεν είναι εγκατεστημένος στην ελληνική επικράτεια ή σε τόπο όπου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο, θα πρέπει επιπροσθέτως να δηλώνεται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία ή ο τίτλος και η διεύθυνση του εκπροσώπου του στην Ελλάδα.]"

Η περ.α` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρου 8 Ν.2819/2000, ΦΕΚ Α 84/15.3.2000. Το δεύτερο εδάφιο του στοιχείου α` καταργήθηκε με το άρθρο 21 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006).

β) Τη διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο ή ο κύριος εξοπλισμός που υποστηρίζει την επεξεργασία.

γ) Την περιγραφή του σκοπού της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται ή πρόκειται να περιληφθούν στο αρχείο.

δ) Το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται ή πρόκειται να υποστούν επεξεργασία ή περιέχονται ή πρόκειται να περιληφθούν στο αρχείο.

ε) Το χρονικό διάστημα για το οποίο προτίθεται να εκτελεί την επεξεργασία ή να διατηρήσει το αρχείο.

στ) Τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους ανακοινώνει ή ενδέχεται να ανακοινώνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

ζ) Τις ενδεχόμενες διαβιβάσεις και το σκοπό της διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες.

η) Τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος και των μέτρων ασφαλείας του αρχείου ή της επεξεργασίας.

(θ Στην περίπτωση που η επεξεργασία ή το αρχείο εμπίπτει σε μία από τις κατηγορίες για τις οποίες η Αρχή έχει εκδώσει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας καταθέτει στην Αρχή δήλωση με την οποία βεβαιώνει ότι η επεξεργασία θα διεξάγεται ή το αρχείο θα τηρείται σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες που έχει θεσπίσει η Αρχή, η οποία προσδιορίζει ειδικότερα τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης).

Η περ.θ` διαγράφηκε με την παρ.2 άρθρου 8 Ν.2819/2000, ΦΕΚ Α 84/15.3.2000.

3. Τα στοιχεία της παραγόμενης παραγράφου καταχωρίζονται στο Μητρώο Αρχείων και Επεξεργασιών που τηρεί η Αρχή.

4. Κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 πρέπει να γνωστοποιείται εγγράφως και χωρίς καθυστέρηση από τον υπεύθυνο στην Αρχή.

Άρθρο 7 - Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων

1. Απαγορεύεται η συλλογή και η Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.

2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεσή του, εκτός εάν η συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση.

"β. Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπομένου από το νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του."

Το στοιχείο β` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 του άρθρου 22 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006).

"γ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου."

Η περ.γ` ,που είχε αντικατασταθεί με την παρ.3 άρθρου 8 Ν.2819/2000,ΦΕΚ Α 84/15.3.2000, αντικαταστάθηκε και πάλι ως άνω με την παρ.1 άρθρ.34 Ν.2915/2001,ΦΕΚ Α 109/29.5.2001.

δ) Η επεξεργασία αφορά θέματα υγείας και εκτελείται από πρόσωπο που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας ή σε συναφείς κώδικες δεοντολογίας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας.

"ε) Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους εθνικής ασφάλειας είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε "γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών".

Η περ.ε` αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.34 Ν.2915/2001,ΦΕΚ Α 109/29.5.2001.Η περ. γγ` αντικαταστάθηκε ως άνω και η περ. δδ` προστέθηκε με την παρ.4 άρθρ.26 Ν.3156/2003,ΦΕΚ Α 157/25.6.2003.

στ) Η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται.

ζ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικιακής ζωής.

3. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εφόσον η Αρχή διαπιστώσει ότι πραγματοποιείται επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η γνωστοποίηση αρχείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του παρόντος νόμου, επέχει θέση αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας. Η Αρχή μπορεί να επιβάλλει όρους και προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία του δικαιώματος ιδιωτικής ζωής των υποκειμένων ή τρίτων. [Πριν χορηγήσει την άδεια, η Αρχή καλεί σε ακρόαση τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκπρόσωπό του και τον εκτελούντα την επεξεργασία.]

Το τελευταίο εδάφιο καταργήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 22 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006)

4. Η άδεια εκδίδεται για ορισμένο χρόνο, ανάλογα με το σκοπό της επεξεργασίας. Μπορεί να ανανεωθεί ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας.

5. Η άδεια περιέχει απαραίτητως :

α) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία ή τον τίτλο, καθώς και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του.

β) Τη διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο.

γ) Το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επιτρέπεται να περιληφθούν στο αρχείο.

δ) Το χρονικό διάστημα για το οποίο χορηγείται η άδεια.

ε) Τους τυχόν όρους και προϋποθέσεις που έχει επιβάλει η Αρχή για την ίδρυση και λειτουργία του αρχείου.

στ) Την υποχρέωση γνωστοποίησής του ή των αποδεκτών ευθύς ως εξατομικευθούν.

6. Αντίγραφο της άδειας καταχωρίζεται στο Μητρώο Αδειών που διατηρεί η Αρχή.

7. Κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 5 γνωστοποιείται χωρίς καθυστέρηση στην Αρχή. Κάθε άλλη μεταβολή, πλην της διεύθυνσης του υπευθύνου ή του εκπροσώπου του, συνεπάγεται την έκδοση νέας άδειας, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Άρθρο 11 - Δικαίωμα ενημέρωσης

1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία.

α) την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του,

β) το σκοπό της επεξεργασίας,

γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων,

δ) την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης.

2. Εάν για τη συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη συνδρομή του υποκειμένου, οφείλει να το ενημερώνει ειδικώς και εγγράφως για τα στοιχεία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα δικαιώματά του, σύμφωνα με το άρθρα 11 έως και 13 του παρόντος νόμου. Με την αυτή ενημέρωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί στο υποκείμενο εάν υποχρεούται ή όχι να παράσχει τη συνδρομή του, με βάση ποιές διατάξεις, καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της αρνήσεώς του.

3. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το πριν από υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.

"4. Με απόφαση της Αρχής μπορεί να αρθεί εν όλω ή εν μέρει η υποχρέωση ενημέρωσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3, εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Σε επείγουσες περιπτώσεις η άρση της υποχρέωσης ενημέρωσης μπορεί να γίνει με προσωρινή, άμεσα εκτελεστή, απόφαση του Προέδρου, ο οποίος πρέπει να συγκαλέσει το συντομότερο την Αρχή για την έκδοση οριστικής απόφασης επί του θέματος."

Η παρ.4 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.4 άρθρ.34 Ν.2915/2001,ΦΕΚ Α 109/29.5.2001.

5. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων εκ των άρθρων 12 και 13, η υποχρέωση ενημέρωσης δεν υφίσταται όταν η συλλογή γίνεται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς και αφορά δημόσια πρόσωπα.

«6. Ειδικά όταν πρόκειται για αρχεία που τελούν υπό την επεξεργασία του Υπουργείου Οικονομικών ή του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αφορούν τη μη εκπλήρωση υποχρεώσεων σε σχέση με φόρους, τέλη, δασμούς και ασφαλιστικές εισφορές, εφόσον το αρχείο πρόκειται να δημοσιοποιηθεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος και σε αυτό περιέχονται δεδομένα για περισσότερα από χίλια (1.000) φυσικά πρόσωπα, η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, κατά την παράγραφο 3, μπορεί να γίνεται με δημόσιες ανακοινώσεις κοινής λήψης μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης και του διαδικτύου στις οποίες καλούνται τα υποκείμενα των

δεδομένων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εντός προθεσμίας που τάσσεται με την πρόσκληση η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των οκτώ (8) ημερών από τη δημόσια ανακοίνωση.»

Η παράγραφος 6 προστέθηκε με την παρ.8 άρθρου 39 Ν.4024/2011, ΦΕΚ Α 226/27.10.2011.

Άρθρο 12 - Δικαίωμα πρόσβασης

1. Καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.

2. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά τρόπο εύληπτο και σαφή, τις ακόλουθες πληροφορίες: α) Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους, β) Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών, γ) Την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικά διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρησή του, δ) Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας. Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκείται από το υποκείμενο των δεδομένων και με τη συνδρομή ειδικού, "ε. κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή τη δέσμευση (κλειδωμα) των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων, και στ. την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή δέσμευσης (κλειδώματος) που διενεργείται σύμφωνα με την περίπτωση ε', εφόσον τούτο δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες."

Οι περιπτώσεις ε' και στ' προστέθηκαν με το άρθρο 26 του Ν.3471/2006 (ΦΕΚ Α 133/2006)

3. Το δικαίωμα της προηγούμενης παραγράφου και τα δικαιώματα του άρθρου 13 ασκούνται με την υποβολή της σχετικής αίτησης στον υπεύθυνο της

επεξεργασίας και ταυτόχρονη καταβολή χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου, ο τρόπος καταβολής του και κάθε άλλο συναφές ζήτημα ρυθμίζονται με απόφαση της Αρχής. Το ποσό αυτό επιστρέφεται στον αιτούντα εάν το αίτημα διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων κριθεί βάσιμο είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας είτε από την Αρχή, σε περίπτωση προσφυγής του σε αυτήν. Ο υπεύθυνος έχει υποχρέωση στην περίπτωση αυτή να χορηγήσει στον αιτούντα, χωρίς καθυστέρηση δωρεάν και σε γλώσσα κατανοητή, αντίγραφο του διορθωμένου μέρους της επεξεργασίας που τον αφορά.

4. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Στην περίπτωση κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα του ενδιαφερομένου, κοινοποιεί την απάντησή του στην Αρχή και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.

5. Με απόφαση της Αρχής, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας, η υποχρέωση πληροφόρησης, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, μπορεί να αρθεί, εν όλω ή εν μέρει, εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος της Αρχής ή ο αναπληρωτής του προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και έχει ελεύθερη πρόσβαση στο αρχείο.

6. Δεδομένα που αφορούν την υγεία γνωστοποιούνται στο υποκείμενο μέσω ιατρού.

Άρθρο 13 - Δικαίωμα αντιρρησης

1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν. Οι αντιρρήσεις απευθύνονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως επί των

αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Στην απάντησή του οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή, ενδεχομένως, για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψής των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή.

2. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή και να ζητήσει την εξέταση των αντιρρήσεών του. Εάν η Αρχή πιθανολογήσει ότι οι αντιρρήσεις είναι εύλογες και ότι συντρέχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης του υποκειμένου από τη συνέχιση της επεξεργασίας, μπορεί να επιβάλλει την άμεση αναστολή της επεξεργασίας έως ότου εκδώσει οριστική απόφαση επί των αντιρρήσεων.

3. Καθένας έχει δικαίωμα να δηλώσει στην Αρχή ότι δεδομένα που τον αφορούν δεν επιθυμεί να αποτελέσουν Αντικείμενο επεξεργασίας από οποιονδήποτε, για λόγους προώθησης πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εξ αποστάσεως. Η Αρχή τηρεί μητρώο με τα στοιχεία ταυτότητας των ανωτέρω. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας των σχετικών αρχείων έχουν την υποχρέωση να συμβουλεύονται πριν από κάθε επεξεργασία το εν λόγω μητρώο και να διαγράφουν από το αρχείο τους το πρόσωπο της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 14-Δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας

1. Καθένας έχει δικαίωμα να ζητήσει από το αρμόδιο κάθε φορά δικαστήριο την άμεση αναστολή ή μη εφαρμογή πράξης ή απόφασης που τον θίγει, την οποία έχει λάβει διοικητική αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο αποκλειστικό με αυτοματοποιημένη επεξεργασία στοιχείων, εφόσον η επεξεργασία αυτή αποβλέπει στην αξιολόγηση της προσωπικότητάς του και ιδίως της αποδοτικότητάς του στην εργασία, της οικονομικής φερεγγυότητάς του, της αξιοπιστίας του και της εν γένει συμπεριφοράς του.

2. Το δικαίωμα του παρόντος άρθρου μπορεί να ικανοποιηθεί και όταν δεν συντρέχουν οι λοιπές ουσιαστικές προϋποθέσεις της προσωρινής δικαστικής προστασίας, όπως προβλέπονται κάθε φορά.